

કચ્છ રચના

KUTCH RACHANA (Gujarati Monthly)

Editor - BHAWANJI GALA

Vol. 5

Issue No. 1

5 - JULY - 2023

Price Rs. 15=00

જો તમારે વરસાદ સાથે મિત્રતા
કરવી હોય તો ચેરાપુંજી
મેઘાલયથી સારું કોઈ સ્થાન નથી

થોડો સમય જાત
સાથે પણ જીવી લઈએ

અધિક માસ
દર પ્રણ વર્ષે કેમ
આવે છે ?

**GO FOR
GREAT**
—great-white.in

GreatWhite
THE FUTURE OF BRIGHT

THE JOURNEY OF GREAT.

MILESTONES. INNOVATIONS. DREAMS.

As we touch lives and change countless living spaces through our designs and technology, we keep challenging ourselves. To create, perform and soar.

Our every new electrical product is founded on your needs and keeping you in mind.

Here's to envisioning the path ahead through brighter and greater leaps in the future.

SWITCHES & AUTOMATION | LIGHTING | MCBs & RCCBs | WIRES & CABLES | FANS | uPVC CONDUITS | SENSORS

જૈનોની વસ્તી એકધારી ઘટતી જાય છે

કચ્છી જૈનોમાં દશા, વીસા, વાગડ જૈન, હાલારી અને કચ્છી ગુર્જર જૈનોએ પરસ્પર રોટી-બેટી વ્યવહાર શરૂ કરવો જોઈએ.

આથી લગ્નના પાત્ર માટે પસંદગીનું ફલક મોટું બનશે અને આંતરજ્ઞાતીય લગ્નો ઘટી શકશે.

વિશ્વમાં સૌથી વધુ વસ્તી ધરાવતો દેશ ભારત બની ગયો છે અને ભારતની વસ્તી ૧૪૨ કરોડને પાર કરી ગઈ છે. આમ છતાં ભારતમાં જૈનોની વસ્તી એકધારી ઘટતી જાય છે. મુંબઈના એક જૈન સંઘના પરિપત્રમાં જણાવ્યું હતું કે ૨૫૦૦ વર્ષ પૂર્વે જૈનોની વસ્તી ૬૦ કરોડ હતી, ૧૦૦૦ વર્ષ પૂર્વે તે ઘટી ૨૫ કરોડ રહી હતી અને ૧૦૦ વર્ષ અગાઉ ઘટીને ૫ કરોડ થઈ ગઈ હતી.

આજે ભારત સરકારની વસ્તી ગણતરી પ્રમાણે હવે જૈનોની વસ્તી ઘટી ૫૫ લાખની જ રહી ગઈ છે. જૈન ઈન્ટરનેશનલ ટ્રેડ ઓર્ગેનાઈઝેશન (જીટો)ના ભૂતપૂર્વ ઉપપ્રમુખ **અશોક કે. શાહે** જણાવ્યું છે કે વિશ્વભરમાં જૈનોની સંખ્યા ૧.૨૫ કરોડની છે. વસ્તી ગણતરી વેળા ઘણા જૈનોએ 'જૈન' ના બદલે 'હિન્દુ' લખાવ્યું હોવાથી સરકારી વસ્તી ગણતરીમાં જૈનોની સંખ્યા ઓછી જણાય છે.

કચ્છી જૈનો ભૂંસાતા જાય છે

કચ્છી જૈનોમાં પંજા, અટિયા જેવી નાની જ્ઞાતિઓ ભૂંસાઈ ગઈ છે. હવે કચ્છી દશા જૈનોની વસ્તી વિશ્વભરમાં માત્ર ૩૦ થી ૩૨ હજારની અને વાગડ જૈનોની વસ્તી ૪૫ થી ૫૦ હજારની જ રહી છે. કચ્છી વીસા ઓસવાળ જૈનોની વસ્તી અટી લાખ આસપાસ મનાય છે. દંપતિને એક જ પુત્ર હોય તો તેનો અર્થ એમ થાય છે કે દર ૬૦ થી ૭૦ વર્ષે આપણી વસ્તી અડધી થતી જશે. કાળક્રમે કચ્છી જૈનોની વસ્તી **નામશેષ થઈ જવાની દહેશત** છે.

આપણે બધા કચ્છ જિલ્લાના છીએ, જૈન અને શાકાહારી છીએ. વ્યવહાર, રીતરસમો, સંસ્કૃતિ, ખાનપાન પણ લગભગ સરખા જ છે.

આથી કચ્છી દશા જૈન, કચ્છી વીસા જૈન, વાગડ જૈન, હાલાર ઓસવાળ જૈન અને કચ્છી ગુર્જર જૈનોની વચ્ચે પરસ્પર લગ્નવ્યવહાર શરૂ કરવો જોઈએ. આપણા બધા સંપ્રદાયોના જૈનો વચ્ચે જો પરસ્પર લગ્નવ્યવહાર શરૂ થાય તો લગ્નના પાત્ર માટેની પસંદગીનું પ્લેટફોર્મ વિશાળ બની જશે. આપણા લગ્ન ઇચ્છુક યુવા-યુવતીઓને કચ્છી જૈનોમાં જ યોગ્ય પાત્ર મળી રહેતાં **આંતરજ્ઞાતીય લગ્નો ઘટી** જશે.

તેઓ અન્ય માંસાહારી જ્ઞાતિમાં જશે નહીં અને અન્ય માંસાહારી કોમનાં પાત્રો આપણી જ્ઞાતિમાં આવશે નહીં.

આપણે બધા મહાવીર ભગવાનનાં સંતાનો છીએ. આથી શ્વેતાંબર, દિગંબર, સ્થાનકવાસી, દેરાવાસી, ઠા ગચ્છો, વાડાઓ, સંપ્રદાયો, ફિરકાઓએ એકત્ર થવું જોઈએ. આ દિશામાં **સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતો થોડુંક ઉદાર વલણ** રાખી મોટો ભાગ ભજવી શકે તેમ છે.

'હમ દો હમારે દો' નું સૂત્ર સાર્થક કરવું જોઈએ. દરેક જૈન પરિવારમાં બે બાળકો તો હોવાં જ જોઈએ. જૈન સંસ્થાઓએ શિક્ષણ સસ્તું બનાવવું જોઈએ. ખ્રિસ્તીઓની જેમ દરેક મોટા જૈન દેરાસર ખોડે સ્કૂલ કે કોલેજ સંકળાયેલા હોવા જોઈએ.

ક.વિ.ઓ. સ્થાનકવાસી જૈન મહાજનના ટ્રસ્ટી અને ક.વી.ઓ. કેન્દ્રીય મધ્યસ્થ સમિતિના પ્રમુખ **શ્રીમતી તરલા જયંત છેડા** એ જણાવ્યું હતું કે આજે આપણા સમાજના યુવક-યુવતીઓ ઉચ્ચ શિક્ષણ મેળવવા અને કારકિર્દી ઘડવા મોટી ઉંમર સુધી લગ્નો કરતાં નથી. વાસ્તવમાં ૨૪ થી ૨૬ વર્ષની ઉંમરે લગ્ન થઈ જાય તે હિતાવહ છે. વળી કચ્છના જૈનોની વસ્તી કાળક્રમે ઘટતી જાય છે. આ માટે દશા, વીસા, વાગડ, હાલાર અને કચ્છી ગુર્જર જૈનો પરસ્પર લગ્નવ્યવહાર શરૂ કરે તે સમયની માગ છે.

આથી જૈનોની એકતા વધશે,
જૈન ધર્મ-સંસ્કૃતિ વધુ ખીલશે,
લગ્નની સમસ્યા હળવી બની જશે
અને ધંધા-રોજગાર વધુ ખીલશે.

લેખક :

દેવચંદ રામજી છેડા

લાયજ મોટા - ઘાટકોપર

મો. : 98212 44430

chheda1948@gmail.com

9323500722

KESHAR
tea

KESHAR
TEA

SPECIAL PREMIUM

Buy now & GET **20%**
Discount on MRP

Email : shreesaitea@yahoo.co.in / keshartea@yahoo.co.in

Website : www.keshartea.com

G-10, A.P.M.C Market No.1, Kirana Bazar, Vashi, Mumbai - 400 705

A Symbol of Quality

**Chetanbhai Chheda
Chheda Dry Fruits Pvt. Ltd.**

292, Bhanu Jyoti,
L.N. Road,
Matunga,

No Branches

**Dry Fruits, Sweet &
Namkeen**

24141672

મુલચંદ લાલજી એન્ડ કું.

Importers & Wholesale Dealers in :

NEWSPRINT, NEWSGLAZED, LWC & PRINTING PAPER

**Administrative Office : 1st Floor, 229/231,
Perin Nariman (Bazar Gate) Street,
Fort, Mumbai-400 001.**

Phone : (+91-22) 2261 7223, 2261 7878, 2261 7299

Fax : (+91-22) 2261 1207 - E-mail : ntdc@vsnl.com

**Shop & Reg. Office : 202/203, Bora Bazar Street,
Near Jain Temple, Fort, Mumbai-400 001.**

ઈલેક્ટ્રીકલ્સ સામાન ખરીદવા માટે એક જ વિશ્વસનીય સ્થળ. ગુણવત્તાભર્યા સામાન માટે તેમજ વ્યાજબી ભાવ માટે એક જ વખતબું આપબું આગમન કાયમી વાતો વાંધશે.

અશોક ઈલેક્ટ્રીકલ્સ

૧૧, પાઠક વાડી, મણી ભુવન,
લોહાર ચાલ, મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૨.
ફોન : ૨૨૦૧ ૭૩૪૯, ૨૨૦૬ ૫૭૫૩.

એશીયન ઈલેક્ટ્રીકલ્સ

૧૩૫, તવાવાલા બિલ્ડીંગ,
લોહાર ચાલ, મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૨.
ફોન : ૨૨૦૬ ૧૫૧૮, ૨૨૦૫ ૧૮૨૮.

પી.વી.સી. કન્શીલ પાઈપ અને એસોસરીઝ

પ્રીન્સીપીયલ • પ્રેસ્ટોપ્લાર્ટ • I.S.I.

વાયર અને કેબલ

ફીનોલેક્ષ • પોલીકેબ • એરીસ્ટો-કેબ • I.S.I.

સ્વીચ

એન્ડર રોમા • M.K. • નોર્થ વેસ્ટ
લીયોન ઈન્ટરનેશનલ • એરોલાઈટ એલીશ
પોઈન્ટર • વિનય • કોલર્સ • સાલઝર (જર્મની)

અને ઈલેક્ટ્રીકલ્સને
લગતી દરેક આઈટમ

ટ્યુબ લાઈટીંગ

અલ્ટ્રા-લાઈટ - ફ્લીપ્સ - કોમ્પટન

એમ.સી.બી. અને ઈ.એલ.સી.બી.

ઈન્ડોકોપ • દાતાર • M.D.S. • સીમેન્સ

એટલાન્ટા લાઈટ

૧૨૨, હરહરવાલા બિલ્ડીંગ નં. ૩,
લોહાર ચાલ, મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૨.
ફોન : ૨૨૦૦ ૬૬૫૫.

એવન્યુ લાઈટ

૧૪૭, સાગર ભવન, પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ,
લોહાર ચાલ, મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૨.
ફોન : ૨૨૦૧ ૪૪૫૫, ૨૨૦૧ ૫૫૪૪

ડેકોરેટીવ જુમ્મર • સાઈડ વૉલ લાઈટીંગ • ફેન્સીંગ લાઈટ • મીરર લાઈટ • બાથરૂમ લાઈટ
• પેસેજ લાઈટ • એક્સ્ટ્રુસીવ હેલોજન તથા કન્શીલ P.L. લાઈટીંગ

॥ शुभ ॐ लाभ ॥

शुभमाळा

इकत नाम नही, सहियारी प्रगतिनुं प्रतिक !
सुपर डीलक्स क्वालिटी हीरा अने ९९
BIS होलमार्क अप्रुव्हड सोनानी अलभ्य
ज्वेलरी. शुभ प्रसंगोचे सिद्धि सिद्धिने
वधारती हेदिध्यमान ज्वेलरी

शुभमाळा

अरसपरसना विश्वासना पाया पर अडीजम ठिमेलो ज्वेलरी शो रुम

पारेज मार्केट, अम.जु.रोड, राजवाडी, घाटकोपर (पूर्व), मुंजर्ग-४०००७७.

फोन : ५७६८३३७२, २१०२२८०४, २१०२१८४७

મનની શાંતી...

સૌથી અલગ સૌથી અનોખી

પ્રે·શિ·ય·સ®
અગરબત્તીયો

મેન્યુફેક્ચરર એન્ડ એક્સ્પોર્ટર

હેમ કોર્પોરેશન

મુંબઈ · બૅંગલોર

ક-૫, રિલી સિટી એપાર્ટમેન્ટ, મીઠાગર કોસ રોડ,

મુંબઈ (ઈ), મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૮૧.

www.hemincense.com · E-mail: marketing@hemco

કચ્છ રચના ગ્રામ્ય વિકાસ ટ્રસ્ટ

૩૩૨, સર્વોદય કોમ. સેન્ટર, સલાપસ રોડ, જી.પી.ઓ.ની પાસે, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૧
(ઓ.) ૦૭૯-૨૫૫૦૪૪૮૧ (મો.) ૯૮૧૯૨૯૮૪૨૨

કચ્છ રચના ગ્રામ્ય વિકાસ ટ્રસ્ટ

પ્રવિણભાઈ ભીમશી છેડા
વાઈસ ચેરમેન - પુનડી

હરખચંદ ખીમજી ગંગર
ખજાનચી - ચુંડી - હિંદમાતા

ભવાનજી રામજી ગાલા
મે.ટ્રસ્ટી - ફરાદી

બંસીલાલ મોરારજી છેડા
મે.ટ્રસ્ટી - કાંડાગરા

ટ્રસ્ટીઓ

રમણીકલાલ દામજી ગાલા
સાંતાકુઝ-ફરાદી
ડીલાઈવ રોડ

C.A. શાંતિલાલ રાંભીયા
(સમાધોધા-મુલુંડ)

અમૃતલાલ સાવલા - ફરાદી

કાયદાકીય માનદ્ સલાહકારો
તરૂણભાઈ શાહ (અમદાવાદ)
શંકરભાઈ સચદે (ભુજ-કચ્છ)

સાથી-મિત્ર અને નિષ્ઠાવાન
કાર્યકર

ડૉ.જે.જે. રાવલ
વૈજ્ઞાનિક અને

ખગોળશાસ્ત્રના જાણકાર

કચ્છ રચના

તંત્રી : ભવાનજી ગાલા

(મો. ૦૯૮૧૯૨૩૮૪૨૨)

સહતંત્રી : શામજી ગાલા

વ્યવસ્થાપક : મયુર ગાલા

મોબાઈલ : ૯૬૬૪૮૩૩૪૫૧

મોબાઈલ : ૯૧૬૭૪૬૬૩૩૯

E-mail : kutchrachana332@gmail.com

“કચ્છ રચના”

દર મહિનાની પમી તારીખે દરેક વાચકને અમદાવાદથી પોસ્ટ
કરવામાં આવે છે. તેમ છતાં પોસ્ટ દ્વારા થતા વિલંબ અને
અંક ન મળવા બાબતે અમારી કોઈ જવાબદારી રહેતી નથી.

સરનામામાં ફેરફાર કરવું હોય તો જૂનું અને નવું સરનામું
વોટ્સઅપ પર મોકલવું - ૯૬૬૪૮૩૩૪૫૧

અંકો ન મળવાની ફરિયાદ

કચ્છ રચનાના અંકો દર મહિનાની તા.૨૨ સુધી
ન મળે તો અમદાવાદ ઓફિસે ફરિયાદ કરવી.

ફોન : ૦૭૯-૨૫૫૦૪૪૮૧

(ટાઈમ : ૧૧ થી ૪)

મુંબઈમાં સંપર્ક :

કચ્છ રચના ગ્રામ્ય વિકાસ ટ્રસ્ટ

C/o. ભાવેશ દામજી કુરીઆ

ઈશ્વરકૃપા બિલ્ડિંગ, ૩જો માળ, રૂમ નંબર-૧૨, ઘનશ્યામ ગુપ્તે રોડ,
ન્યૂ ડોન બોસ્કો હાઈસ્કૂલની બાજુમાં, ગાંવદેવી,
ડોંબીવલી (વેસ્ટ)-૪૨૧૨૦૨. મો. : ૯૩૨૧૬૧૪૬૬૬

હું લાઈ મહિનો એટલે શાળામાં ભણવાની પુરબહાર મોસમ. વાલીડાને આકાશમાંથી ધોધમાર વરસવાની મોસમ. શહેરોમાં ઠેર ઠેર ઉભરાતાં પાણી અને ગટરો બેક મારવાની મોસમ, હાડકા ભાંગવાની મોસમ, ચાલુ વાહન બંધ થઈ જવાની મોસમ. ગેરેજવાળાને તથા છત્રી-રેઈનકોટ-તાડપત્રીવાળાને કમાવાની મોસમ. વર્ષાઋતુના આગમનની ઘડીએ છડી પોકારતા સુંદર આકાશમાં સંતાકુકડી રમતાં વાદળોને જોવાનો લ્હાવો. આ વર્ષે તો મે મહિનામાં જ અમદાવાદમાં આઈ.પી.એલ. ફાઈનલને સમયે સતત જોરદાર વરસાદ પડી ગયો. આકાશમાંથી ૫૦ ગ્રામથી ૪૦૦ ગ્રામ જેટલા વજનના બરફના નક્કર ટુકડા જાણે પાણાવાળી (પથરાંકેંકતા) કરતાં હોય તેવો માહોલ

સર્જઈ ગયો. કંઈકની ગાડીઓના કાય ફૂટી ગયા અને તિરાડો પડી ગઈ. આ રીતે સમય કરતાં વહેલા ચોમાસાને આપણે ગ્લોબલ વોર્મિંગ કહીએ છીએ. આ રીતે કસમચનો વહેલો વરસાદ ઘણાંને નુકસાનીના ખાડામાં નાખી ગયો અને અનેકોને હતાશાની ખાઈમાં ધકેલી ગયો. ભૂવા પડવાથી થતા જાનના જોખમની તો વાત જ ભયંકર છે. આખીને આખી ગાડીઓ ભુવામાં ગરકાવ થઈ જાય છે. આ અંક તમારાં હાથમાં હશે ત્યારે તમે ચોમાસાનો આનંદ માણી રહ્યા હશો. આકાશમાંથી આભ ફાટી જાય તેટલો વરસાદ પડ્યા પછી પણ ઉકળાટ ઓછો થવાનું નામ નથી દેતો. ધરતીને ટાઢક નથી વળતી એટલે યાદ રાખજો પર્યાવરણ અને ગ્લોબલ વોર્મિંગની સ્થિત આ સમસ્યા માટે વિકલ્પ માત્ર પર્યાવરણનું રક્ષણ, વધુ વૃક્ષનું વાવેતર જ છે. ચોમાસાની ઋતુમાં માનવી ચામડીમાં ફોલ્લા, ફોડલી વિસર્પ (ખરજવાળા કે બળતરાવાળા લાલ ચકામા), જવર, જળસવાળા કે લોહીવાળા મરડા, પેટમાં દર્દ, વારંવાર પાતળા ઝાડા, અજીર્ણ, સંગ્રહણી, શરીરની નસો ખેંચાવા લાગવી જેવી વ્યાધિઓનો ભોગ બને છે. એટલે આ ઋતુમાં આહાર-વિહારમાં ખાસ ધ્યાન આપો, આહાર બાબતે આપના ચિકિત્સકની સલાહ અનુસરે વિહાર બાબતે વર્ષાકાળ દરમ્યાન ભીના હવામાનવાળા સ્થળે ન રહો. જળાશયો પાસે ન ફરો, ભીના કપડાં તરત જ બદલી નાખો, બહારથી આવ્યા બાદ બૂટ-ચંપલ તરત સાફ કરી ઉચિત સ્થળે મૂકી દો. રસોડા સુધી બૂટ-ચંપલ હરગીજ ન ઘુસેડો અને પાણીનાં રોગોથી બચો.

જુલાઈ મહિનો એટલે ગુરૂ સાથેના ઋણમાંથી મુક્ત થઈ,

સદ્ગુરુનો આભાર માનવાની મોસમ અર્થાત્ ગુરૂપૂર્ણિમાનો અવસર. ગુરૂપૂર્ણિમા એ આપણને ઉન્નતિના દ્વાર ઉઘડે એવું જે કંઈ પણ જ્ઞાન આપ્યું હોય, માર્ગદર્શન આપ્યું હોય તેનું મનન-ચિંતન કરી અસત્ય ન આચરીએ, ખોટું ન બોલીએ, સુખમાં છડી ન જઈએ, દુઃખના રોદણા ન રડીએ, લોભ-ક્રોધ ત્યાગીએ, હું પશું છોડી દઈએ, હિંમત રાખી સત્યનો આગ્રહ રાખીએ અને કોઈના પણ આત્મા ન દુભાવીએ અને સદ્ગુરુના આભારના બે શબ્દ દ્વારા શબ્દપુષ્પ ચરણે ધરીએ. જુલાઈ મહિનો એટલે 'વર્લ્ડ ડૉક્ટર ડે' ઉજવણીની મોસમ. આપણે સૌ આપણને તંદુરસ્તી બક્ષનાર ડૉક્ટર રૂપી ભગવાનનો આભાર માનીએ અને તેમણે ચીંધેલ આહાર-વિહાર-ઋતુચર્યાનું પાલન કરીએ. કદાચ ડૉક્ટરથી કોઈ ભુલચુક થઈ હોય તો તેને નિશાન ન બનાવીએ, ડૉક્ટરને અપમાનિત ન કરીએ અને પ્રશ્ન વાટાઘાટથી ઉકેલીએ, જીવતદાન આપનાર ડૉક્ટરનું મૂલ્ય ઉંચું આંકીએ. હોંશે હોંશે જ્યાપાર્વતી વ્રતનું જાગરણ કરીએ. આપણા સંસ્કાર વારસાને સાચવવા શાસ્ત્રોક્ત ઉત્સવોનો અનેરો આનંદ માણીએ અને વ્યસ્ત જીવનમાંથી થોડા હળવા થઈએ. સમાજને દાન

આપીએ.

અગાઉ મે માસના અંકમાં સૌએ વેકેશનના પક્ષી નિરીક્ષણ માણ્યું હશે. આ અંકમાં આપણે જાણવા જેવી બાબતોમાં દુનિયાના પક્ષીઓની વિશેષતા સમાવી છે, જે સૌ વાચકોને ગમશે જ એની ખાત્રી છે. કચ્છ રચનામાં પૂ. શ્રી નરેશમુનિજી દ્વારા પ્રસ્તુત લેખમાળા 'વાત્સલ્ય વંદના' રંગ જમાવી રહી છે. જે વાચકોના પ્રતિભાવથી સમજાય છે. જુન અંકમાં અમે શ્રી કબીર મંદિર - ભુજનું મહાત્મ્ય સમાવેલ છે. કારણ અમને તથા અનેકોને આ મંદિરના 'વાઈબ્રેશન'નો સાક્ષાત અનુભવ થયેલ છે. 'શબ્દપ્રીત' શ્રી હર્ષદ પંડ્યા તથા શ્રી દિનકર દેસાઈ-વિશ્વબંધુ જેવા મહાન લેખકો તો વર્ષોથી સારામાં સારું સાહિત્ય પીરસી રહ્યા છે તે આપણું સદ્ભાગ્ય છે. આરોગ્ય ક્ષેત્રે ખ્યાતનામ વૈદ્યરાજ શ્રી રામ શુક્લ સાહેબે આ અંકમાં 'સ્કલે રોડમા' જેવા રોગની વિસ્તૃત સમજ આપી છે જે આવકારદાયક છે. સૌથી લોકપ્રિય વિભાગ મહિલા મંચમાં શ્રી રેખાબહેન આ અંકમાં પ્રેમની ગંગા લઈ આવ્યા છે. જે તો સૌ કોઈને પ્રેમભાવથી જીતી લે તેમ છે. 'કચ્છ રચના' હંમેશા કંઈ ને કંઈ નવું પીરસવા ઉત્સાહિત રહે છે, આ પરંપરાએ આ અંકમાં 'હડકવા' ના નવા વાહકનો પરિચય કરાવી રહ્યું છે. અમારા સતત પ્રયત્ન રહેલા છે કે હજુ પણ વધુ ને વધુ સારા લેખો વાચકમિત્રો સુધી પહોંચે તે માટે અમે નવી નવી ટેકનિકો, નવા સંશોધનો, નવી શોધો તેમજ વૈજ્ઞાનિકોનો પરિચય પણ આપના સુધી લાવવા માંગીએ છીએ. ઘણી વખત પ્રાસંગિક સારામાં સારાં લેખ મોકલનાર ડૉ. નમ્રતા ઉપાધ્યાય, શ્રી દામિની ઠાકર (મુંબઈ) જેવા ઉચ્ચ અભ્યાસી લેખો અમોને નિયમિત મળે તે માટે તેમને વિનંતી કરેલ છે. જેમનો તેમણે સકારાત્મક પ્રતિભાવ આપી નિયંત્રણ સ્વીકારી લેખો લખવા માટે સમય ફાળવી આપવાનું વચન આપેલ છે જે સરાહનીય છે. આ અંકમાં આજના સમયમાં માનવીના ચેતાતંત્ર પર સીધી અસર કરનારા હડકવાનો નવા વાહક પણ રજૂ કરેલ છે. સાથે સાથે દરેક વાચકો હંમેશ મૂડમાં જ રહે તે હેતુથી સૌને મૂડમાં જ રહેવાનો ગુરૂ મંત્ર પણ આ અંકમાં સમાવેલ છે. સમાજ કલ્યાણ રસપ્રદ માહિતી પીરસતું આપણું 'કચ્છ રચના' પોતાના સુવર્ણજયંતિ કાળમાં ચાલી રહ્યું છે ત્યારે 'કચ્છ રચના'ને સૌ લવાજમ ધારકો, વિજ્ઞાપનકારો તો સાથ સહકાર વગર માંગ્યે, વગર પબ્લિસિટી સ્ટંટે - વગર માર્કેટીંગે મળી રહે છે. તે 'કચ્છ રચના'ની વિશેષતા છે.

■ ભવાનજી ગાલા
તંત્રી 'કચ્છ રચના'

Creative Optics
& CONTACT LENS CLINIC

ફ્રેમ્સ	લેટેસ્ટ, કમ્ફર્ટેબલ, વ્યક્તિત્વ નિખારે તેવી.
ગ્લાસ	વેરાચટી, કવોલીટી અને પરફેક્શન સાથે.
કોન્ટેક્ટ લેન્સ	સર્વ પ્રકારના, કમ્ફર્ટેબલ, સંપૂર્ણ ચેર્કીંગ અને સરળ પદ્ધતિથી માર્ગદર્શન સાથે.
ગોગલ્સ	આધુનિક, તાપ અને U.V. કિરણોથી રક્ષણ માટે
ટેસ્ટીંગ	કમ્પ્યુટરાઇઝડ, કવોલીટીઝડ ઓપ્ટોમેટ્રીસ્ટ દ્વારા.

સર્વે સવલતો તે પણ વ્યાજબી ભાવ સાથે.

ક્રિએટીવ ઓપ્ટિક્સ

૨-બી, વીશનજી પાર્ક, M.M.G.S. માર્ગ,
દાદર (સે.રે.) મુંબઈ ૪૦૦ ૦૧૪.
ફોન : ૨૪૧૧ ૩૦૬૦
દાદર (સે.રે.) સ્ટેશનથી બે મિનિટના અંતરે.

ડેલા ઓપ્ટિક્સ - વલસાડ

વાત્સલ્ય વંદના

હ ઝરત મોહમ્મદ કહે છે કે, “મારું સ્વર્ગ મારી ‘મા’ના ચરણોમાં છે.”

કચ્છના સ્વર્ગસ્થ સાહિત્યકાર જનાર્દન ઘોળકીયાએ મા ને ઉજાગર કરતી સંવેદનશીલ ઘટનાનું નિરૂપણ કર્યું છે.

નાનકડા ગામડામાં નળીયાવાળા મકાનમાં રહેતા નાનકડા કુટુંબમાં નાનકડા બાળકની ઝંખના હતી. ઘરમાં પારણું બંધાયું. સૌને ખૂબ જ આનંદ થયો. સ્થિતિ પ્રમાણે સૌનાં મોઢા મીઠા કરાવ્યા. કુટુંબમાં બે જ જણ પતિ અને પત્ની તેમાં નાનકડા બાળક તરીકે ત્રીજા જણનો પ્રવેશ થતાં ઘરની રોનક બદલાઈ ગઈ. સૌને

પુત્રસુખ મળ્યું. થોડા દિવસ પછી સરસ ઘોળિયા (પારણાં)માં બાળકને સુવાડ્યો. મા ની મમતા સંતાન પર અપાર હોય છે. ‘મા’ ગમે ત્યાં કામ કરતી હોય પણ એનું ચિત્ત બાળક સાથે જોડાયેલું હોય. હરક્ષણે મા નાના બાળકની સંભાળ રાખે. બાળક પારણાંમાં સુતો છે. મા ઘરકામમાં છે તે સમયે સર્પ મકાનનાં નળિયામાંથી સરકતો સરકતો નળિયા નીચેનાં (વરી-વંજી) લાકડા પરથી આગળ જતાં લાકડા પરની પક્કડ છૂટતાં સર્પ એકદમ મકાનમાં રહેલા બાળકના પારણાં પરની વાંસ પર પડ્યો ને એજ વાંસમાં (ઘોળિયાની આડી લાકડી) વીંટળાઈ વળ્યો. મા બાળકની તપાસ કરવા આવતાં પારણાં પર સર્પ જોતાં ચીસ પાડી અવાક બની ગઈ, હેબતાઈ ગઈ... વાચા બંધ થઈ ગઈ... ફાટી આંખે કાળા સર્પ સામે જોવા લાગી. શરીર ધ્રુજવા લાગ્યું... મા વિચારે છે આ નાગદાદા ઘોળિયાની વાંસ પરથી સરકીને ઘોળિયામાં સરકશે તો મારો લાલ પારણાંમાં સૂતો છે... આ વાત વિચારતાં અવાજ જોરથી કરતાં પતિદેવ આજુબાજુ ઘરમાં હતા ત્યાંથી દોડીને આવી ગયા. પત્ની બોલી શકતી નથી. ઈશારો સર્પ સામે કરી સર્પ બતાવે છે. બેબાકળી થઈ ગઈ છે. અનેક દેવ-દેવી-ભગવાનોને યાદ કર્યાં. પતિએ પત્નીને શાની રહેવાનું કહી સાણસો (સર્પને પકડવાની પક્કડ) લેવા માટે દોડ્યો. પત્ની તો થંભી ગઈ છે. કિન્તુ કર્તવ્ય મૂઢ થઈ ગઈ છે. પતિ ક્યારે

સાણસો લાવે !! સાણસાથી ન પકડાય ને સરકી જાય તો? પકડતી વખતે છટકીને પારણામાં પડે તો? અનેક વિચાર કરીને અંતે પત્નીએ હિંમત સાથે સર્પનું પૂછડું પકડ્યું અને એક ઝાટકો પૂછડું પકડી પારણાં પરથી ખેંચીને દૂર ફેંકી દીધો. મા નું શરીર ધ્રુજે છે પણ સર્પ દૂર ફેંકી પારણાંમાંથી જલ્દી જલ્દી સંતાનને લઈ છાતી સરસો ચાંપી, ગલે લગાડી, લાડ કરી રાજ થવા લાગી. હાશ ! મારો લાલ બચી ગયો. ત્યાં તો પતિ સાણસો લઈ આવ્યા. એ પહેલાં તો સર્પ ઘર છોડીને નીકળી ગયો હતો. આ વાતથી એવું સાહિત્યકારો તથ્ય કાઢે છે, બાપ-પિતા બુધ્ધિનો પ્રયોગ કરીને કામ કરે. મા હૃદયનો ઉપયોગ કરીને કામ કરે. પિતા બુધ્ધિને ઠેકાણે છે. મા હૃદયને ઠેકાણે છે.

આ સંવેદનોથી ભરપૂર મા ની ઘટનાથી ખ્યાલ આવે છે કે, મા સંતાનનાં સંરક્ષણ માટે સાહસ ખેડી શકે છે, જાનને જોખમમાં મૂકી સંતાનને દરેક વિકટ પરિસ્થિતિથી બચાવતી હોય છે. મા નો જીવ હંમેશા સંતાન સાથે સંકળાયેલું રહેતું હોય છે. આવા પ્રેમદાતા મા-બાપની બિલકુલ ઉપેક્ષા કરવી ન જોઈએ.

કચ્છના સુપ્રસિધ્ધ કવિ તેજપાલ ધારશી શા. ‘તેજ’ તરીકે ઓળખાતા કવિ તેજે મા ની એક હૃદયભીની એક હકીકત બતાવતાં કહે છે :

બે બેનપણીઓ પિયરે આવી. અવસર મળતાં વાતે વળગી. એક કવિ ત્યાંથી પસાર થતાં જોવા લાગ્યા કે આ બેનોને વાતોમાં કેટલો રસ જાગ્યો છે કે આજુબાજુની એમને ખબર નથી. વાતોમાં એટલો રસ આવ્યો કે સમયની પણ જાણે ખબર ન હોય તે રીતે વાતે વળગી. થોડેક દૂર એક માજી બેઠેલા હતા. કવિ ચાલતાં ચાલતાં માજી સુધી પહોંચ્યો. ત્યાં તો કવિએ જોયું કે જે બેનો વાતે વળગી હતી ખૂબ જ રસદાર વાતો કરતી એવું લાગતું હતું કે હજુ કલાકો સુધી એમની વાતો ચાલશે પણ આશ્ચર્ય એક બેન આવી રસદાર વાતો પડતી મૂકીને ઝડપથી માજી પાસેથી થઈને આગળ નીકળી ગઈ. કવિને નવાઈ લાગી... કવિએ માજીને આ બંને બેનોની વાત કરી. ને અનુમાન સાથે માજીને કીધું કે મારા મને આટલી રસદાર આ બંને બેનો વાતો કરે છે. તે કલાકો સુધી ચાલશે

એટલી રસિકતા સાથે વાતો કરતા કરતા એકદમ વાતોમાં ભંગ પાડી આ બેન એકદમ ઝડપથી કેમ આગળ નીકળી ગઈ? ત્યારે માજીએ કવિને કીધું કવિરાજ આ બેન રસદાર વાતો છોડી ઝડપથી જાય છે એનું ખરું કારણ છે : ‘ધાવણ ડને ધાં’ - એના ધાવણે સૂચના આપેલ છે કે તારો બાળક ભૂખ્યો થયો છે. એટલે આ બેન બાળકોને ભૂખ લાગવાની જાણ થતાં આવી રસદાર વાતો અને બેનપણીને છોડી જલ્દી બાળકને ધવરાવવા માટે બધું જ છોડીને જાય છે. તાણા-વાણાની જેમ બાળક-સંતાન અને મા સંકળાયેલા હોય છે. આ કવિ - માજી - બેનની વાતથી પણ ખ્યાલ આવે છે. મા સંતાન પ્રત્યે કેટલો ભાવ, પ્રેમ, લાગણી રાખતી હોય છે.

મા-બાપને પ્રતિકૂળ હો તે વાતને તજવી ઘટે,

તેમજ વળી અનુકૂળ ના હોય તેથી પણ દૂરે હઠે,

સંતોષને આનંદ દેવા પાળવા આદેશને, કીધી પ્રતિજ્ઞા ભીષ્મ ભીષ્મે, “ના કરું હું લગ્નને”. ॥૬॥

મા-બાપને એવી કોઈ વાત પ્રતિકૂળ હોય તો છોડી દેવી જોઈએ. મા-બાપને તમે પહેલેથી પ્રેમ કરતા હતા. તમારા જીવનમાં નવો પાત્ર આવે તો પણ મા-બાપનાં પ્રેમને તરછોડી ન દેવાય. એમને જે પ્રતિકૂળ લાગે તે સંતાને ન કરવું

જોઈએ. સંતાનનાં સદા ભલા માટે જ મા-બાપ કાંઈ પણ કરતાં હોય છે. “અહિત સંતાનનું થાય” એવા વિચાર પણ મા-બાપ સ્વપ્ને પણ નથી કરતાં. પોતાના સુખ ગૌણ કરી જે મા-બાપે સંતાનને ઉછેર્યા... પોતાનાં દુઃખ - અગવડતા - પ્રતિકૂળતા ગૌણ કરી તમારી સુખ શાંતિ માટે ઘણું બધું જતું કર્યું. એ મા-બાપથી વિરુદ્ધમાં જઈ એમની આંતરડી કકડાવી ઉપરવટ થઈ એમને પ્રતિકૂળ કાંઈ પણ કાર્ય ન કરવું જોઈએ. ને એમને જે ન ગમે તે ન કરવું જોઈએ. એ સંતાન માત્રની ફરજ છે.

કાર્ય તમને ગમે છે પણ તમારા મા-બાપને નથી ગમતું તો વિવેક સાથે એ કાર્ય ત્યાગી દેવો જોઈએ. હા કઈ રીતે અનુકૂળને કઈ રીતે પ્રતિકૂળ એ વાતનો નિર્ણય સમય, સંજોગ, વિવેક સાથે કરવો જોઈએ.

Jash

Tour 'N' Travels

Explore India. Cultured India.

B-12/8, BDD CHAWL, GR. FLOOR,
NEAR APNA BAZAAR, BEHIND
HINDMATA CINEMA, DADAR (E),
MUMBAI - 14. TEL:+91-22 24181213/14,
Cell:+91 **8691098888/87**
E-mail jashtour@gmail.com

B.O. : Anil Niloy house, Ulubari, Guwahati, Assam

B.O. : Chulungs, Old Fort Road, Leh Ladakh 194 101 (J&K)

**ONLINE RAILWAY, AIRLINE, HELICOPTER
HOTEL & CAR BOOKING
All INDIA TOUR ORGANISER**

LEH & LADAKH	KASHMIR
Aichi, Likir, Lamayuru, Shey, Thikshay, Hemis, Pangonglake, Tsomoririlake, Khardongla, Pass, Tyakshi, Turtuk, Kargil, Numa	Srinagar, Pahalgam, Gulmarg, Sonmarg, Usmarg, Tangmarg, Hajratbal, Dallake, Verinag, Anantnag, Shalimar Garden
DARJEELING	UTTARANCHAL
Darjeeling, Tigerpoint, Gangtok, Pelling, Nathula, Lachung, Lachen, Yumthong, Katau, Miriklake, Changulake	Corbettpark, Ranikhet, Almora, Kausani, Nanital, Haridwar, Rishikesh, Masuri, Kemptyfalls, Laltiba
HIMACHAL	SEVEN SISTER
Amritsar, Delhouse, Dharmshala, Kullu-Manali, Rohtangpass, Hadimba Temple, Gulaba, Madhi, Chandigarh, Timbertrail	Assam, Nagaland, Mizoram, Arunachal, Tripura, Manipur, Meghalya
RANDEL GANGES	KERALA
Jaipur, Jodhpur, Jaisalmer, Udaipur, Ajmer, Alwar, Pushkar, Chhitorgarh, Mount Abu, Ranthambhor	Cochin, Munnar, Thekkady, Allepy, Kumarkom, Kovalam, Trivendrum, Asthamudi, Guruvayur
MADHIA PRADESH	SOUTH
Kanha, Bandhavgadhi, Panchmarhi, Jabalpur, Bhedghat, Khajuraho, Bhopal, Jhansi, Nageshwar, Ujjain, Indore	Bangluru, Mysore, Ooty, Kodakanal, Rameshwar, Madurai, Kanyakumari, Coorg, Kabini, Chikmangloor, Hyderabad... & Many More
VARANASI	INTERNATIONAL
Varanashi, Bhagalpur, Champkuri, Shikarjee, Pawapuri, Rajgrahi, Nalanda, Kundalpur, Lachuad	Dubai, Fareast, Bangkok, Pattaya, Kohsamui, Bali, Africa, Mauratius, Maldives, Sri Lanka

દરેક સંતાનની ફરજ છે મા-બાપની પ્રસન્નતાને ટકાવી રાખવી જોઈએ. એમની ખુશીમાં તમારી ખુશી માનવી જોઈએ. જેમ 'ભગવાન રાજી તો શું કરે કાજી' તેમ મા-બાપ રાજી તો કોઈપણ પરિસ્થિતિ તમને પજવશે નહીં. મા-બાપને તમારા વ્યવહાર - વાતચિત - વર્તણૂકથી સંતોષ આનંદ થવો જોઈએ અને મહાભારતમાં ભીષ્મ પિતામહનો પ્રસંગ આવે છે. જૈન મહાભારત અને અજૈન મહાભારતમાં થોડા ફેરફાર સાથે લગભગ સરખી ઘટના આવે છે.

શાન્તનુ રાજા નાવિક કન્યાને જોઈ અંજાઈ ગયા. કન્યા પર મુગ્ધ થયા. મહેલે આવી એ કન્યા સંબંધી ચિંતિત હતા... ઉદાસ રહેવા લાગ્યા. ભીષ્મે આ હાલતનું કારણ પૂછ્યું... ના - હા કહી મૂળ વાત બતાવી વાત જાણતા ભીષ્મ નાવિક પાસે જઈ વાત કરી. તમારી કન્યા નસીબદાર છે રાજા એને પરણી રાણી બનાવશે... તમારી દીકરી સુખી થશે.

રાજા હતા પણ તે સમયે પ્રજા સામે બળજબરી કરતા ન હતા. પ્રજા રાજાનું રાખતી, રાજા પ્રજાનું રાખતા. માન-મર્યાદા જાળવતાં. ખુલા દિલથી પ્રજા સાથે વાતચિત કરી શકતી હતી.

સામાન્ય નાવિક જેવા નાવિકે ભીષ્મને સ્પષ્ટ ના પાડી.

રાજાને મારી દીકરી ન આપું... મારી દીકરીની કિંમત શું?

હા, એક શરત મારી દીકરી જે સંતાન થાય તેને રાજગાદી મળે તો મારી દીકરી રાજાને આપું ને મારી દીકરીનો દીકરો રાજા ન બને તો પરણાવવાનો મતલબ શું? ભીષ્મને નાવિકે કીધું અહીંના રાજ સિંહાસન માટે તો આપ વારસ છે અને ભવિષ્યમાં એ રાજગાદી તમારા સંતાનને મળે મારી દીકરીની શું હાલત? ને મારી દીકરીનાં સંતાનની પણ શું હાલત? એના કરતાં જેમ છે તેમ રહેવા દો.

નાવિકની સમસ્યા સાંભળી પિતાજીનાં સુખની ખાતર પિતાજીની અનુકૂળતા માટે તેમણે જાહેરમાં સંકલ્પ કર્યો. હું રાજગાદી પર બેસીશ નહીં અને લગ્ન કરીશ નહીં. આવી પ્રતિજ્ઞા લેતાં દેવતાઓએ એમના પર પુષ્પવૃષ્ટિ કરી કહેવા લાગ્યા. 'ભીષ્મ - ભીષ્મ - ભીષ્મ'. તમે જે પ્રતિજ્ઞા - સંકલ્પ કર્યો તે ભીષ્મ છે, કઠીન છે. ધન્યવાદ - ધન્યવાદ. ભીષ્મનું મૂળ નામ તો ગાંગેય હતું. ગંગાએ અહિંસા - જીવદયાનાં સંસ્કાર જંગલમાં રહી ઋષિ-મુનિઓ દ્વારા - સત્સંગ કરાવીને આપેલ.

જય અંબે મા જય આદેશ્વરજી દાદા જય લાલભા મા

પરમ પુજ્ય વડીલોને નતમસ્તકે વંદન

Hetal Photo Art

Since 1981...

- PHOTO / VIDEO & MULTI SET UP CAMERAS
- LED SCREENS
- PLASMA TV / PROJECTORS
- DIGITAL ALBUMS, FRAMES & GIFTS
- JIMMY JIBS
- CONFERENCES & AWARD NITES
- EVENTS & WEDDING PLANNERS
- SPECIAL TELECAST ON AASTHA, ARIHANT & JAY HO INTERNET TV CHANNEL

- PRE WEDDING
- CANDID PHOTOGRAPHY
- CANDID VIDEOGRAPHY
- PORTFOLIO ● FASHION ● JEWELLERY
- INDUSTRIAL, COMMERCIAL & INTERIOR
- DOCUMENTARIES & CORPORATE FILMS
- PRODUCT LAUNCHING FILMS
- HELICAM & HELICOPTER SHOOT

Mahesh Shah : 9821050853

Hetal Photo Art

38/40 Bora Bazar, Fort,
Mumbai - 400 001
Tel.: 22641387
email : hetalphotoart@yahoo.com

Karan Shah : 9773109850

KARAN SHAH

PHOTOGRAPHY

B-45, Soman Nagar, Chinchpokli (E),
Mumbai - 400 012
email : karanshahm@gmail.com

Only memories are forever

આજે તમે મૂડમાં તો છો ને?

■ ડૉ.નમ્રતા ઉપાધ્યાય

ઘણી વ્યક્તિઓ કોઈ વિશેષ કારણ સિવાય પણ હંમેશાં મૂડમાં રહેતી હોય છે અને ખુશમિજાજ દેખાય છે તો ઘણી વ્યક્તિઓ ખાસ કોઈ કારણ વિના સામાન્ય બાબતે પણ ઉદાસીન બની જઈ વગર લેવડ દેવડે જેના તેના પર ગુસ્સે થઈ જતો હોય છે, મિજાજ ગુમાવી અકારણ નાસીપાસ થઈ જતી હોય છે. અવાર-નવાર રંગ બદલતા આ પ્રકારના ભાવને આપણે ‘મૂડ’ તરીકે સંબોધીએ છીએ. પોતાની રીતે બેજોડ વ્યક્તિઓ પણ જીવનમાં ઉપસ્થિત થતા વિભિન્ન સંજોગોવસાત તેમની પ્રતિક્રિયાઓ - પ્રતિભાવો જુદા જુદા હોય છે. વ્યક્તિના મૂડ મહદઅંશે તેની પરિસ્થિતિઓ, વ્યક્તિત્વ, જીવનધોરણ તેમજ શારીરિક ક્રિયાઓ પર અવલંબિત રહે છે. આ સિવાય કેટલાક પોતે જ ઉભા કરેલા સર્જેલા બહારના કારણો પર મૂડ બદલાવમાં કારણભૂત બને છે. કહેવાનું તાત્પર્ય

એ છે કે માણસના વિચારોમાં આવતા બદલાવની સાથે તેની સંવેદનાઓ અને ભાવનાઓ ઘણીવાર ઉંચી હોવાથી તેઓ બીજી સંવેદનાઓ-ભાવનાઓ છુપાવી-દબાવી રાખે છે. આવો એકનો ઉભરો અને સત્યની પરવાહ જ ન કરવી તે ‘મૂડ’ જ કહેવાય છે? ને આવા ‘મૂડ’ માનસપટ ઉપર દીર્ઘકાળ સુધી રહી શકતા નથી.

ઘણી વ્યક્તિઓમાં મૂડ બદલાવનાં ગુણ જન્મજાત હોય છે. એ જન્મજાત ગુણ મુજબ તેઓ ક્યારેક દુઃખી-ઉદાસ તો ક્યારેક પ્રફુલ્લિત મુદ્રામાં હોય છે. કેટલીક વ્યક્તિઓ સમયાનુસાર પોતાની રીતે સંતુલિત વ્યવહાર દ્વારા પોતાનો મૂડ ટકાવી રાખવામાં સફળ રહેતી હોય છે. તેમના જન્મજાત સ્વભાવ મુજબ તેઓ ગમે તેવી અણધારી પરિસ્થિતિમાં પણ તેઓ પોતાના મૂડ જાળવી રાખે છે અને ચહેરા પર હતાશા-નિરાશા-કંટાળા અનુભવતા દેખાતાં નથી, પણ આવા જન્મજાત ગુણ બધી વ્યક્તિઓમાં નથી હોતાં. ઘણી વ્યક્તિઓ પોતે વિચારે તેવું જ કરતી હોય છે અને એવો જ આગ્રહ

Mood Off

અન્ય પાસે રાખતી હોય છે અને સામેની વ્યક્તિ તે પ્રમાણે ન કરે ત્યારે તેમના મૂડ બદલાઈ જાય છે. વાસ્તવમાં દરેક વ્યક્તિ પોતપોતાની રીતે સ્વતંત્ર છે અને બીજી વ્યક્તિઓ તમારા વિચારો - અભિપ્રાયો સાથે સંમત થાય તે જરૂરી નથી, બની શકે છે કે તેમના સંજોગો અન્ય કરતાં જુદા હોય છે. સતત બદલાઈ જતી પરિસ્થિતિઓ સાથે અનુકૂળ તાલ સાથે પરિસ્થિતિને અનુકૂળ બનવામાં મૂડ દેખાઈ આવે છે. વ્યક્તિનાં જન્મજાત ગુણમાં તેનું બચપણ, પાલન-પોષણ, પારિવારિક વાતાવરણ, સલાહ-સૂચન-માર્ગદર્શન પણ મહત્વની ભૂમિકા ભજવે છે. તણાવગ્રસ્ત વાતાવરણમાં બાળપણ વિતાવનારની પ્રકૃતિ ઉત્તેજનાત્મક હોય છે તેથી તેઓ પોતાની ભાવનાઓને દબાવી રાખી શકતી નથી અને હંમેશા બીજા સામે વ્યક્ત કરવા તત્પર રહેતી હોય છે. જ્યારે ખુશ મિજાજ વાતાવરણમાં ઉછરેલી વ્યક્તિઓમાં આવું જોવા નથી મળતું.

મૂડ બનાવી રાખવામાં સાત્વિક આદાન-પ્રદાન, સમયસર

NanoNine®
INNOVATIVE KITCHENWARE
Bana Do Life Aasaan!

STAINLESS STEEL
HOT SERVE
INSU-SERVING POT

4 HOURS
HOT & STEAM PROOF

STAINLESS STEEL
HOT CHOICE
INSU-SERVING POT

4 HOURS
HOT & STEAM PROOF

STAINLESS STEEL
ROTI SAVER
INSU-SERVING POT

STAINLESS STEEL
ROYAL SERVE
INSU-SERVING POT

STAINLESS STEEL
TIFFINY MEAL PACK-1
INSU-SERVING POT

GUARANTEED 5 YEARS
WARRANTY ON LID

STAINLESS STEEL
INSULOCK
INSU-SERVING POT

WORLD'S FIRST
INSU-SERVING POT

STAINLESS STEEL
TIFFINY PRIME
CHAPATI COMBO (Pack 2+1)

GUARANTEED 5 YEARS
WARRANTY ON LID

STAINLESS STEEL
AIR-LOCK COMBO
PACK 2+1

STAINLESS STEEL
UniSteel
INSU-SERVING POT

INSU-SERVING POT
HOT COLD

STAINLESS STEEL
S.S. SteelBot
Single Steel Bottle

WORLD'S FIRST
INSU-SERVING POT

STAINLESS STEEL
HOT KING
INSU-SERVING POT

HOT COLD
HEAVY DUTY

STAINLESS STEEL
IDLI COOKER
INSU-SERVING POT

Twitter / NanoNineOnline Facebook / nanonine.in Website / www.nanonine.in Email / care@nanonine.in Phone + 91 8879 2999 50

Chheda's

Chheda Insurance & Investment Services

Contact For :

- Mutual Fund - General Insurance
- Fixed Deposit - Life Insurance

Nilesh L. Chheda
+91 9820134626
Shaila N. Chheda
+91 9819208711

E-mail : nileshchheda@hotmail.com

Graphic Designers Quality Printers

- Packaging Designs • Screen Printing
- Stationery • Offset Printing
- Brochures • Multicolour Prints
- Books • Banners & Sign Board

Ketan : 98209 77922
E-mail : ketanlchheda@gmail.com

309-ATLANTIC COMMERCIAL TOWER, RB MEHTA MARG, PATEL CHOWK, ABOVE VODAFONE GALLERY, GHATKOPAR (E), MUMBAI-400 077
Tel. : +91 22 25060549 / 25060283 / 21020495 / 21020692

પૂરતી ઉંઘ, સ્વાસ્થ્ય જેવી રોજિંદી પ્રક્રિયાઓ સંજોગે પણ કારણભૂત બની રહે છે. માનવ શરીર જ એક 'લાખો લોજીકલ કલોક' જેવું છે જેમાં દરેક શારીરિક ક્રિયાઓ એક ચક્રની જેમ બદલાતી રહે છે. કુદરતી રીતે જ દરેક ક્રિયાઓમાં તાલ મિલાવતી પ્રક્રિયાઓમાં અવરોધ ઉત્પન્ન થતાં વિક્ષેપાત્મક સંજોગોમાં મૂડમાં પણ બદલાવ આવે છે. કિશોરાવસ્થામાં હોર્મોન્સમાં આવતા બદલાવ પણ મૂડ બદલાવમાં ભાગ ભજવે છે. આ પરિસ્થિતિમાં બાળકો સ્વભાવગત જ પોતપોતાની રીતે બધાથી જુદું જ વિચારતા હોય છે. જ્યારે મહિલાઓનાં મૂડ બદલાવના કારણો અલગ અલગ હોય છે. દર મહિને માસિક ચક્ર મુજબ નિયંત્રિત કરનાર 'હોર્મોન્સ' - 'ઓએસ્ટ્રોજન' અને 'પ્રોજેસ્ટેરોન'માં આવતા બદલાવને કારણે તેઓ પોતાના મૂડમાં વિશેષ પ્રકારનું પરિવર્તન અનુભવે છે. માસિકચક્રના અમુક દિવસ પહેલાં આ હોર્મોન્સનું પ્રમાણ ઓછું હોવાને કારણે તેઓ પોતાનામાં એક જાતની તાણ ઉભી થતી હોય તેવું મહેસુસ કરે છે, જે મૂડ બદલાવ, સ્વભાવ ચિડિયો બની જવામાં કારણભૂત બને છે. પણ ઘણી સ્ત્રીઓ 'મોનોપોઝ' ગાળામાં પણ મૂડમાં જ દેખાતી હોય છે તેનું કારણ તેમના શરીરમાં આવેલ હોર્મોન્સનું પરિવર્તન જ હોય છે. તેઓ આ સ્થિતિમાં પોતાને કંઈક અલગ જ સ્થિતિમાં પ્રવેશતી અનુભવી સામાન્ય અવસ્થામાં જ રહેતી હોય છે.

કેટલીક બાબતો ટેવો-કુટેવો સાથે પણ સંકળાયેલી હોય છે. દા.ત. ઘણી વ્યક્તિઓ સવારના પહોરમાં એકદમ ચેતનવંતી હોય છે, તો કેટલાકની પ્રકૃતિ સાંજના સમયે કંઈક જુદી જ લાગતી હોય છે, આ બધી જ બાબતો વ્યક્તિની શારીરિક ક્રિયાઓ પર નિર્ભર હોય છે. માનવીના જીવનમાં જન્મથી મૃત્યુ સુધી આજીવન બદલાવ આવતા રહે છે. પહેલાં શારીરિક બદલાવ ત્યારબાદ માનસિક બદલાવ પ્રતિકૂળ

સંજોગોમાં માનસિક બદલાવ આવા પ્રતિકૂળ બદલાવને અનુકૂળ બનાવ્યા વિના મૂડમાં, ખુશમિજાજ શક્ય નથી. બદલાવના ઘણા બધાં ચક્રોમાંથી જીવનયાત્રા ચાલતી રહે છે, પણ અમુક ચક્રો ટૂંકાગાળામાં પૂરાં થઈ જતાં હોય છે. નાણાંકીય વ્યવસ્થા સંતોષાઈ જતાં માનવી તરત જ મૂડમાં આવી જાય છે. સામાયિકોવાળાના મૂડ વિજ્ઞાપન પર આધારિત રહે છે. સંજોગોમાં થતાં રહેતાં બદલાવ મુજબ શરીરની અવસ્થા બની રહેતાં મૂડમાં બદલાવ આવે છે એ વાત નક્કી છે કે 'મૂડ' પોતાની ભાવના સમજવામાં સહાયક બની રહે છે. એટલે જ્યારે પણ એમ જણાય કે કોઈ આપણને પરેશાન કરી રહ્યું છે કે પછીથી કરનાર છે કે ધંધામાં કોઈ સબળ હરીફ આવવાની સંભાવનાઓ જણાય ત્યારે પહેલેથી જ સાવધાન બની મૂડમાં પરિવર્તન લાવવું જોઈએ. નકામા સાર વગરના વિચારો ત્યજી દઈ ફાલતું વિચારો પર નિયંત્રણ મૂકી પરિસ્થિતિ સંભાળી લેવી જોઈએ. જેથી કોઈપણ વ્યક્તિ 'મૂડી' માણસમાં ખપાવી તમારાથી દૂર ભાગવાના પ્રયત્ન ન કરે. અન્યથા તમારે એકલતાનો અનુભવ કરવાનો વારો આવી શકે છે. કચ્છીઓ હંમેશાં મૂડમાં જ રહે છે કારણ કે દુષ્કાળ - અતિવૃષ્ટિ- વાવાઝોડા - ભૂકંપ કે દુશ્મન દેશોના હવાઈ હુમલા ગમે તેવી અણધારી આફતો વચ્ચે પણ પોતાની ખુમારી જાળવી રાખવાનો ગુણ કચ્છીઓમાં જન્મજાત જ રહેલો છે.

*

**તમારા હિસાબથી જીવો
લોકો શું કહેશે એ તો પરિસ્થિતિ મુજબ
બદલાતા રહે છે
જો ચામાં માખી પડે તો ચા ફેંકી દે છે
અને જો દેશી ઘીમાં માખી પડે
તો માખીને ફેંકી દે છે**

શું તમે દવા વગર ફીટનેસ જાળવવા ઈચ્છો છો?

**બોડીનું
ચેકઅપ ફી
કરી આપવામાં
આવશે**

- * વજન માટે માહિતી
- * પાયનમાં સુધારો
- * હાથ-પગ દુઃખાવા
- * હાર્ટ હેલ્થ
- * સ્કીન હેલ્થ
- * બાળકોના માટે ન્યુટ્રીશન
- * સ્પોર્ટ ન્યુટ્રીશન
- * એનર્જી અને ફિટનેસ

દવા વગર તંદુરસ્ત જીવન ઈચ્છો છો

વધુ માહિતી આજે જ સંપર્ક : કોડીલા - ૯૯૨૪૬૭૮૪૧૭

દુનિયાના પક્ષીઓની વિશેષતા

■ વિહાના

- * આફ્રિકાનું 'હેમર ડેડ' નામનું પક્ષી નવ ઈંચ લાંબુ હોવા છતાં માળો સાત ફુટનો બાંધે છે.
- * હર્મિંગ બર્ડ નામનું પક્ષી ફક્ત અમેરિકામાં જ જોવા મળે છે.
- * જીવતા પક્ષીઓમાં શતુરમૃગ પક્ષી સૌથી લાંબુ પક્ષી છે.
- * દુનિયાના ન્યુગીની ટાપુ પરના પક્ષીઓ ઝેરી હોય છે.
- * પક્ષીઓની ટૂંકી અને બૂઠી પાંખો પક્ષીઓને વળાંક લેવામાં ઉપયોગી-મદદરૂપ થાય છે.
- * પક્ષીઓ વધુમાં વધુ ૧૦૦૦૦ જેટલી ઉંચાઈએ ઉડી શકે છે.
- * બર્ડસ ઓફ પેરેડાઈઝ પંખીના પીંછા સંવનન ઋતુ પુરી થયા પછી ખરે છે.
- * સ્વિફ્ટ નામનું પક્ષી હવામાં જાતીય ક્રિડા કરે છે.
- * પેગ્વિન પક્ષી ફક્ત આર્કટીક મહાસાગરના કિનારે જોવા મળે છે.
- * દક્ષિણ અમેરિકાના બીટર્ન પક્ષીઓ વાઘ જેટલી ત્રાડ પાડે છે.
- * સિવફ્ટ પક્ષી એક કલાકમાં ૧૭૦ કિ.મી. અંતર કાપી શકે છે.
- * પાઉટર જાતિના કબૂતરોની ઉંચાઈ દોઢ ફૂટ જેટલી હોય છે.
- * બગલાનો પ્રિય ખોરાક માછલી છે.
- * ગીંધ અને બાજ પક્ષીની પાંખો લંબચોરસ અને પહોળી હોય છે.
- * હર્મિંગ બર્ડ નામનું પક્ષી એક સેકન્ડમાં ૮૦ વાર ફફડાવી હવામાં ઘણા સમય સુધી સ્થિર રહે છે.
- * ઓસ્ટ્રીય પક્ષીના ઈંડાનું વજન ત્રણ રતલ હોય છે.
- * પક્ષીઓને પોતાના શરીરની ગરમી જાળવી રાખવામાં પીંછા મદદરૂપ થાય છે.
- * પક્ષીઓમાં સૌથી વધુ મુસાફરી કરવાનો શ્રેય આરટીકેશન પક્ષીને જાય છે.
- * 'સેટિન બેવર' નામના પક્ષીનો અતિપ્રિય રંગ આસમાની છે.
- * દિવસે ઉડનારા પક્ષીઓ પોતાનો માર્ગ સૂર્યસ્થાનેથી નક્કી કરે છે.
- * અલ્બાટ્રોસ નામનું પંખી પોતાની પાંખો પાતળી અને લાંબી હોવાને કારણે પાંખો ફફડાવ્યા વિના સમુદ્ર પર કલાકો સુધી ઉડી શકે છે.
- * કિંગ ફિશર નામના પક્ષીઓ નદીના કાંઠે ઈંડા મૂકે છે. તેઓના દર ગોળ હોય છે.
- * ભારતનું રાષ્ટ્રીય પક્ષી મોર છે.
- * લક્કડખોદ પક્ષીની ચાંચ લાંબી અને અણીદાર હોય છે.
- * 'મોઆ' નામનું વિશ્વનું સૌથી ઉંચું પક્ષી ન્યુઝિલેન્ડમાં નામશેષ થઈ રહ્યું છે.
- * 'ડ્રોગો' નામનું પક્ષી સાહસિક હોય છે.
- * 'અવન' નામનું પક્ષી ખુલ્લી જગામાં રહે છે.
- * હોટઝીન નામનું પક્ષી મરઘીને મળતું આવે છે.
- * 'પોપટ' (મેના)ના ઈંડા ૧૮ થી ૨૦ દિવસમાં ફૂટી જાય છે.
- * આર્કિયોપ્ટેરીક્ષ પક્ષી હંમેશા ઝાડ ઉપર જ રહે છે.
- * પક્ષીઓના ખોરાકના પાચનની ઘંટી તેમના આંતરડાની ઉપર આવેલી છે.
- * 'હેસ્પરોનીર્સ' પક્ષી નામશેષ થઈ ગયું છે.
- * કીર્મોરન્ટ પક્ષી ગાલાપેગોસમાં રહે છે.
- * ફલેમિંગો પક્ષી તેની ચાંચમાં આવેલી ચારણીમાં જીવડાંને ફસાવી ખાઈ જાય છે.
- * બધા પક્ષીઓમાં ચકલી માણસોનાં ઘરમાં માળો બાંધીને રહે છે.

હડકવા રોગનું નવું વાહક - 'ચામાચીડિયું'

■ હરીશ

અત્યારે મ્યુ. કોર્પોરેશનની બેદરકારીને લીધે પ્રતિવર્ષે હજારો લોકોને રક્ષણતા કુતરા કરડવાને કારણે હોસ્પિટલમાં હડકવો થવાને લીધે પલંગ અને સાંકળ વડે બંધાઈ તેમને મોતને પણ વ્હાલું કરવું પડે છે. હડકવાનો રોગ લાગુ પડ્યા પછી બચવાનો કોઈ ઉપાય ભાગ્યે જ કારગર નીવડે છે. હડકવાનો રોગ લાગુ પડ્યા બાદ દર્દી ચાર કે પાંચ જ દિવસમાં રિબાઈને મૃત્યુ પામે છે. રોગીને શરૂઆતમાં બેચેની લાગે, પછીથી શ્વાસ ચઢે, શરીરના સ્નાયુ સૌં સંકોચાવા લાગે, ગળાના સ્નાયુઓ સંકોચાય, ખાધેલું-પીધેલું ગળે ઉતારવામાં તકલીફ થાય, પાણી જોતાં જ ખેંચ કે આંચકી આવવા લાગે છે. દર્દીને લકવો થઈ જાય છે. આવો દર્દી ભૂલેચૂકેય કોઈને બચકું ભરી લે તો તેના શરીરમાં પણ હડકવાનો વાઈરસ દાખલ થઈ જાય છે. તેથી હડકવાના દર્દી પાસે જતી વખતે ડૉક્ટરોને પણ ભારે કાળજી રાખવી પડે છે. તેથી હડકવાના દર્દીને હોસ્પિટલમાં પલંગ સાથે બાંધી રાખવામાં આવે છે. સામાન્ય માન્યતા મુજબ કૂતરું કરડવાથી શરીરમાં હડકવાના વાઈરસ દાખલ થઈ જાય છે તેથી ઘરમાં કૂતરું રાખનારાઓએ તેમના કૂતરાને હડકવા વિરોધી રસી ખાસ અપાવી લેવી જરૂરી છે. બીજી શેરીમાં કે રસ્તે રખડતા કૂતરાઓને હડકવાનો રોગ જલ્દી લાગુ પડે છે. તેથી કોઈપણ અજાણ્યા વિસ્તારમાં જતી વખતે કૂતરાથી ખાસ સાવધ રહેવું જરૂરી છે. દુનિયાના ઘણા દેશોમાં પાળેલા જાનવરોને હડકવા વિરોધી રસી મૂકાવવી ફરજિયાત છે. તેનું કારણ આ જ છે. આજના વિશ્વમાં હડકવાનો રોગ લાગુ પડી ગયા પછી રોગમુક્ત થવું લગભગ અશક્ય જેવું છે.

હડકવાને અંગ્રેજીમાં 'હાઈડ્રોટોલિયા' કહે છે. આ વાઈરસથી થતો રોગ છે અને વાઈરસ મગજના ચેતાતંત્ર પર સીધી અસર કરે છે. સામાન્ય અભિપ્રાય મુજબ કૂતરું કે અન્ય પ્રાણી કરડ્યા પછી ૧૦ દિવસથી એક વર્ષની અંદર હડકવો ઉપડે છે. હાલમાં થયેલા સંશોધનો મુજબ વૈજ્ઞાનિકોએ

હડકવાના નવા વાહક તરીકે ચામાચીડિયાને દર્શાવ્યું છે. ચામાચીડિયાને અંગ્રેજીમાં બેટ કહે છે. નિશાયર પ્રકારના ચામાચીડિયા દિવસે જોવા નથી મળતાં અને ચામાચીડિયું કરડવાની ઘટના બહુ જ ઓછી સંભળાય છે, કારણ કે ચામાચીડિયા ખંડેરો અથવા અંધારી જગ્યાઓ પર વસે છે, પણ એ બાબત ધ્યાન રાખજો કે ઘરની બે ગેલેરી વચ્ચેની જગ્યામાં પણ ચામાચીડિયા વસે છે. તેઓ અંધારામાં જ વિચરે છે પણ હવે ચામાચીડિયા કરડવાને લીધે થતાં મોત પણ જોવા મળે છે. કારણ કે ચામાચીડિયા કરડે ત્યારે ચામાચીડિયા શ્વાસોશ્વાસ દ્વારા હડકવાના વાઈરસને હવામાં ફેલાવે છે. પછી હડકવા અચૂક ઉપડે છે. એટલે બે ગેલેરી વચ્ચેના ચામાચીડિયાના માળા કાઢતાં એકદમ સાવધાની જરૂરી છે. એટલે પશ્ચિમ યુરોપમાં ચામાચીડિયાને હડકવાની રસીયુક્ત ખોરાક ખાતા કરવાની ઝુંબેશ વેગ પકડી રહી છે. ઈબાએલ નામે ઓળખાતા વાઈરસવાળા ચામાચીડિયા કરડવાથી હડકવાની શક્યતા સો ટકા વધી જાય છે. એટલે અવાવરૂ જગ્યાએ જતી વખતે પ્રાચીન સ્થળોની મુલાકાત વખતે ખાસ કાળજી રાખવી જરૂરી છે, વૈજ્ઞાનિકોના મતે વાઈરસવાળા ચામાચીડિયા હરતા ફરતા પ્રાણીઓને પણ કરડે તો તેનાથી માણસને પણ હડકવો થવાનું જોખમ વધી જાય છે. ❀

**જીવવાની મજા ત્યારે જ
આવે છે જ્યારે દરેક
તમારા હારવાની રાહ જોઈ રહ્યા હોય...**

અથાણું : કિચન કેબિનેટનો રાજા !

■ હર્ષદ પંડ્યા - 'શબ્દપ્રીત'

અથાણાંનો ઇતિહાસ લગભગ ૪૦૦૦ વર્ષ જૂનો છે. 'ને તેમ છતાં આજે પણ એ એવરગ્રીન છે !' ભારતમાં અથાણું ભિન્ન-ભિન્ન નામોથી ઓળખાય છે. ગુજરાતીમાં અથાણું, હિન્દીમાં અચાર, કન્નડમાં ઉપપિનકાચી, તેલુગુમાં પચાદી, તમિલમાં લોન્ચા તરીકે ઓળખાય છે. અથાણાં બાબતે આપણે ગુજરાતીઓ કે ભારતીયો જ કોલર ઉંચો રાખીને ફરીએ એવું નથી. પૂરા અમેરિકામાં અને ઈંગ્લેન્ડમાં પણ આ મહાશયે લોકોને ઘેલુ લગાડ્યું છે. મજાની વાત એ છે કે, ન્યૂ યોર્કમાં તો અથાણાંનો વાર્ષિકોત્સવ પણ ઊજવાય છે ! આજ સુધી ઇતિહાસમાં એવું નોંધવામાં નથી આવ્યું કે ક્યારેય 'ચટણી ડે', 'કચુંબર ડે' કે પછી 'રાયતા ડે' કે 'છૂંદા-મુરબ્બા ડે' જેવા કોઈ સ્પેશિયલ 'ડે' ઊજવાયા હોય, પણ 'હિસ્ટ્રી ઓફ પિકલ્સ'માં નોંધાયું છે કે, ૨૦૦૧માં એન્યુઅલ પિકલ્સ ડે ફેસ્ટિવલ સૌ પ્રથમ વાર શરૂ થયો.

કહેવાય છે કે, રોમન સમ્રાટ જુલિયસ સીઝર પણ અથાણાંનો ખૂબ જ ચાહક હતો. એ સમયે એવું માનવામાં આવતું હતું કે યુધ્ધ શરૂ થતાં પહેલાં પુરુષોને અથાણું ખવડાવવામાં આવતું હતું, કે તેથી કરીને તેમનામાં શારીરિક અને આધ્યાત્મિક શક્તિમાં વધારો થાય. આનો અર્થ થયો કે અથાણું શક્તિવર્ધક અને ચિંતનવર્ધક તો છે જ !

એ કહેવાય ભલે અથાણું, પણ એનુંય એક ઐતિહાસિક મૂલ્ય છે. જેના વિના સહેજ પણ ચાલે નહીં, એનું જ મહત્ત્વ જોવા મળે છે. ભોજનથાળમાં ભલે ને બત્રીસ શાક અને તેત્રીસ પકવાન હોય, પણ એક અથાણું ન હોય તો એ

ભોજનથાળ અધૂરો જ કહેવાય.

થાણું ડરામણું હોય, અથાણું લલચામણું હોય. અથાણું 'ખાવું' એ આર્ટ છે. આર્ટ એટલા માટે કે કેટલાક રસિકજનો અથાણાંને શાકની જેમ ખાતા હોય છે, પણ એ લોકોને એટલીય ખબર નથી હોતી કે, શાકની સાથે જેવો વહેવાર કરવામાં આવે એવો વહેવાર અથાણાં સાથે ન કરાય. શાકનું સ્ટેટસ આમ આદમી - મતલબ કે સાવ સામાન્ય માણસ જેવું હોય છે, જ્યારે અથાણાંનું સ્ટેટસ તો ખાસ આદમી જેવું મતલબ કે વીઆઈપી જેવું હોય છે.

પપૈયાનું અથાણું કોઈએ કર્યું હશે કે કેમ? એ લા-જવાબ સવાલ છે. નારંગી, કેળાં, સફરજન, દાડમ કે ચીકુ જેવાં ફળના અથાણાં, કદાચ કોઈ વીરલાઓ કે વીરાંગનાઓ બનાવતાં હશે, તો કેવી રીતે બનાવતાં હશે, એ પણ એક લા-જવાબ સવાલ છે.

આ બધાં ફળોમાં એક અને એકમાત્ર ફળ જો કોઈ હોય કે જેનું અથાણું બનાવવામાં ન આવે તો એ ફળનું હળાહળ અપમાન થયું હોય, એ ફળના અસ્તિત્વનો જાણે કે છેદ જ ઉડાવી દીધો હોય એવું લાગે, એ ફળ છે - કેરી, ઓહ યેસ કાચી કેરી !

કેરીને હિન્દીમાં ભલે 'આમ' કહેવાય, પણ એ છે તો 'ખાસ !' 'આમ' હોવા છતાં 'ખાસ' બનીને રહેતાં જેને

આવડે છે. સમાજમાં એનું જ માન-સન્માન જળવાતું હોય છે. એટલે તો કેરીનો ભાવ બોલાય છે ! કેરીબાઈનાં આટઆટલાં માન-પાન હોવા છતાં એ એકદમ ડાઉન ટુ અર્થ બનીને રહે છે. કદાચ એટલે જ એ સૌનાં પ્રિય બની ગયાં

છે !

સામાન્ય સ્ત્રીઓને સામાન્ય ટેવ હોય, પણ અસામાન્ય સ્ત્રીઓને અસામાન્ય ટેવ હોય. વાઈફ કોઈ પણની હોય એની રીતે તો એ ‘અસામાન્ય’ જ હોય !

જોકે અત્યારે તો હું પર્સનલ વાઈફની વાત કરું છું - એને અસામાન્ય કહેવાય એવી સિઝનલ ટેવ છે. તમને થશે કે ટેવ પણ સિઝનલ હોય? હોય. સમજાવું : શિયાળો આવે એટલે ગરમ સ્વેટર, મોજાં અને ટોપી ભરવા બેસી જાય. મસાલા અને અથાણું ભરવાનું શરૂ કરી દે. ખરેખર, સ્ત્રીઓમાં બિરદાવવા જેવી કોઈ વૃત્તિ હોય તો એ છે સંગ્રહવૃત્તિ ! વાઈફની આ ટેવને કારણે લગ્નનાં આટલાં વરસો પછી પણ હું ઘરમાં અને જીવનમાં સંગ્રહાયેલો રહ્યો છું. એ ઘણીવાર કહે : ‘ગાય નવી સારી, પણ બળદ તો જેટલો જૂનો એટલો વધારે મહેનતુ.’

રવિવારની રજાનો નશો જ કંઈક જુદો હોય છે. નશામાં મસ્ત થઈ હું બંધ આંખે એવાં એવાં સ્થળે વિહરતો હતો, ત્યાં જ વાઈફે ડખો કર્યો :

‘કેમ કંઈ હહળતા નથી?’

‘આજે રજા છે, આરામનો દિવસ.’ મેં બંધ આંખે જ કહ્યું,

‘મને ડિસ્ટર્બ નહીં કર.’

‘પછી કહેતા નહીં કે મને અથાણું ખાવા ન મળ્યું.’

‘અથાણું?!’ હું ચમક્યો.

મારું ચમકવાનું એક જ કારણ - અથાણું મારી પ્રિય વસ્તુ. જે વસ્તુને તૈયાર કરવામાં સોએ સો ટકા મારી જ મહેનત હોય એ વસ્તુ મને બહુ પ્રિય હોય છે.

‘આ વરસે શેનું અથાણું કરવાનું છે?’ મેં પૂછ્યું.

‘શેનું એટલે?’ વાઈફે પ્રસન્ન દાંપત્યજીવનના રિવાજ મુજબ છણકો કર્યો, ‘અથાણું શેનું હોય?’

‘કેરીનું હોય, ગુંદાનું હોય, ગરમરનું હોય, લાલ મરચાંનું હોય, કાળાં મરી, ગાજર કે ચણાનું પણ હોય... અરે, તને કદાચ ખબર નહીં હોય, પણ કાશ્મીરમાં તો વાંસનુંય અથાણું બનતું હોય છે !’

‘બસ, બસ હવે’ મને આગળ બોલતાં અટકાવી વાઈફે સ્પીડબ્રેકરનું કામ કર્યું, ‘તમે તો જાણે અથાણાંની ફેક્ટરી ચલાવતા હો, એવી વાત કરો છો.’

‘ફેક્ટરીની વાત જવા દે,’ મેં આળસ મરડી ઊભા થતાં કહ્યું, ‘હજી પણ યાદી લાંબી થાય એમ છે. મુરબ્બો તો તું ભૂલી જ ગઈ...’

‘મને તમારો મુરબ્બો યાદ છે.’ વાઈફે ભૂતકાળ યાદ કરાવ્યો, ‘ગયા વરસે મુરબ્બો બનાવતાં બનાવતાં તો મારો દમ નીકળી ગયેલો.’

‘અરે, દમ તો મારો નીકળ્યો તો,’ મારાં છોલાઈ ગયેલાં આંગળાં અને છોલાઈ ગયેલાં નખ બતાવતાં મેં કહ્યું, ‘‘તારી કેરી છીણવામાં ને છીણવામાં મારા બધા જ નખ છોલાઈ ગયા’તા...’’

‘એમ કહો કે એટલે જ તમારી આબરૂ રહી ગઈ.’

‘આબરૂ રહી ગઈ? મારા નખ છોલાઈ ગયા, એમાં આબરૂ રહી ગઈ? હું કંઈ સમજ્યો નહીં.’

‘છેલ્લા કેટલાક સમયથી અમારી કિટી પાર્ટીની બહેનોએ

With Best Compliments From

AMRATLAL K. SAVLA

Insurance Advisor

603, Girner Towar, Plot No.208, Ram Tekdi Road, Sewri, Mumbai-400015

Mo. : 98212 15265 - 83560 37821

શુભ પ્રસંગોની
રંગતમાં સંગત માણવા મહેમાન ને નવાજવા,
સંતોષના ઓડકારની અપેક્ષા એટલે જ

Gala Caterers

FINEST IN FOOD INDUSTRY

SINCE 1977

આ શુભ સ્થળો માટેનાં અધિકૃત કેટરર્સ

સેટ્રલ મુંબઈ :

- કામગાર ગ્રાઉન્ડ-પરેલ
- હાલાઈ વાડી-દાદર
- કિંગ જોર્જ હોલ એન્ડ ગ્રાઉન્ડ-દાદર
- વસંત સ્મતી-દાદર
- ગુજર વાડી-માટુંગા
- ગુજરાતી સેવા મંડળ-માટુંગા
- ફ્લેમિંગો હોલ-માટુંગા
- પંજાબ હોલ-માટુંગા
- રામવાડી-માટુંગા
- નારાયણજી શામજી વાડી-માટુંગા
- નપ્પુ હોલ-માટુંગા
- ખાલસા હોલ એન્ડ ગ્રાઉન્ડ-માટુંગા
- લોહારવાડી-માટુંગા
- માનવ સેવા સંઘ-સાયન
- સુમતી ગુજર-કુર્લા
- ભાટિયા વાડી-ઘાટકોપર
- સોમૈયા ગ્રાઉન્ડ-ચુનાભટ્ટી, ઘાટકોપર
- શિવાજી ટેકનિકલ ગ્રાઉન્ડ-ઘાટકોપર
- ધી પેલેસ હોલ-મુલુંડ(વેસ્ટ)
- આર.આર બેન્કવેટ-મુલુંડ (ઈસ્ટ)
- સુરજ વોટર પાર્ક-થાણા
- રીટ્ઝ બેન્કવેટ-થાણા

સાઉથ મુંબઈ :

- એસ.આઇ.ઇ.એસ. ગ્રાઉન્ડ-વડાલા
- નીક્કો હોલ-વડાલા
- એસ.એન.ડી.ટી. કોલેજ-વડાલા
- એકર્સ ક્લબ-ચેંબુર
- ચેંબુર જીમખાના હોલ એન્ડ ગ્રાઉન્ડ-ચેંબુર
- ગ્રાન્ડ બેન્કવેટ-ચેંબુર
- ગ્રાન્ડ નાલંદા-ચેંબુર
- સિંધી જીમખાના-ચેંબુર
- ગુજરાત ભવન-વાશી
- આયુષ રીસોર્ટ-પનવેલ

વેસ્ટર્ન મુંબઈ :

- એમ.ઇ.ટી.બાન્દ્રા (વેસ્ટ)
- અંધેરી સ્પોર્ટ્સ કોમ્પ્લેક્સ-અંધેરી
- વાગડ વિશા ઓસવાલ મહાજન વાડી-અંધેરી
- કમલ અમરોહી-JVLR
- એફ.એમ.બેન્કવેટ-ગોરેગામ અને રામ મંદીર
- તેરાપંથી ભવન-કાંદીવલી
- વુડ સ્ટોક રીસોર્ટ

પ્રવીણ ગાલા :
9892183338

અનુલ ગાલા : 93222 21205 • રાજેશ ગાલા : 98200 32010
રોહિત ગાલા : 98200 99251 • ચિરાગ ગાલા : 97020 29280

૫, નટરાજ બિલ્ડીંગ, લક્ષ્મી નારાયણ લેન, માટુંગા (સે.રેલ્વે), મુંબઈ-૪૦૦ ૦૧૯
ફોન : ૨૪૦૨ ૫૩૧૬, ૨૪૦૧ ૩૫૪૭

E: galacaterers@gmail.com | W: www.galacaterers.in

અમે આઉટ સ્ટેશન તથા કોર્પોરેટ ઓર્ડર્સ સ્વીકારીએ છીએ

મારા ચહેરાની ખબર પૂછવાનું બંધ કર્યું છે. એના પરથી જ સમજી જાઓ ને... મારે ક્યાં સુધી બહાના બતાવતાં રહેવાનું કે આજે ફલાણું વાગ્યું, ને કાલે ફલાણી વસ્તુનો ઉઝરડો પડ્યો..."

‘ઓહ,’ મને ટ્યૂબલાઈટ થઈ, તેમ છતાં મેં ઠાવકાઈથી કહ્યું, ‘તો પણ મુરબ્બો તો બનાવવો જ છે.’

‘મને તો એ જ ખબર નથી પડતી કે તમને મુરબ્બા માટે આટલો બધો પ્રેમ કેમ ઊભરાય છે?’

‘એની તને ખબર ન પડે...' હું મારા પર્સનલ નશામાં હતો.

‘મને ખબર છે,’ વાઈકે પણ એના પર્સનલ નશામાં કહ્યું, ‘સોસાયટીની બહેનો મને ‘મુરબ્બી’ કહીને બોલાવે છે. તો એ રીતે તમે શું થયા કહેવાવ.’

‘વાહ ! તું એ અર્થમાં મને ‘મુરબ્બો’ સમજે છે?’

‘જે હકીકત હોય એને માનવાની ન હોય, સ્વીકારવાની હોય, પણ એ વાત હમણાં જવા દો, હમણાં તો મને એ કહો કે કટકી કેરીનું અથાણું કરવું છે કે ગોળકેરીનું?’

‘કટકી કેરી?!’ મને આશ્ચર્ય થયું, ‘હવે કેરીઓ પણ, બ્રષ્ટાચાર કરતી અને રાજકારણ રમતી થઈ ગઈ?’

‘તમે ચાર, માથું ના ખપાવો.’ વાઈકે ગરમાઈ, ‘કટકી કેરીનું અથાણું કરવું છે કે નથી કરવું?’

‘નથી કરવું.’ મેં મક્કમ થઈને કહ્યું.

વાઈકેની સામે હું જ્યારે જ્યારે મક્કમ થઈને બોલું છું ત્યારે ત્યારે વાઈકેને નથી થતું એટલું, ક્યારેક તો એનાથીય વધારે મને આશ્ચર્ય થાય છે કે, મારામાં આટલી બધી મક્કમતા આવે છે ક્યાંથી?! કદાચ એવું પણ હોય કે ભૂવાઓને જેમ માતાજી આવે છે એમ કોઈક શુભ ઘડીએ મારામાં મક્કમતા આવતી હોય. એ વિના આવો ચમત્કાર બને નહીં.

‘પછી કે’તા નહીં કે કહ્યું નહોતું?’ વાઈકે સ્ત્રીસહજ વાક્યપ્રયોગ કર્યો, ‘કોઈ મે’માન આવે અને કટકી કેરીનું

અથાણું માગે ત્યારે મને ફટ દઈને ‘ના’ પાડતાં વાર નહીં લાગે, હા. પછી કે’તા નહીં કે ‘ના’ કહીને તેં મારી આબરૂ કાઢી..."

‘અરે ચાર તું સમજ,’ મેં ધીરેથી કહ્યું, ‘હું રહ્યો સરકારી કર્મચારી, કોઈને ખબર પડે કે આપણા ઘરમાં કટકી કેરીનું અથાણું બન્યું છે, તો મારું આવી જ બને અને આબરૂ જાય એ વધારામાં...'

‘એમાં આબરૂ ક્યાંથી જવાની?’ વાઈકે મારી સાવ નજીક આવીને ફક્ત હું જ સાંભળું એ રીતે કહ્યું, ‘આટલાં વર્ષોથી સરકારી ઓફિસમાં સામાન્ય કલાર્કની નોકરી કરો છો તો પણ કોઈનેય ખબર પડી કે, આટલા સામાન્ય પગારમાં અને આટલા ટૂંકાગાળામાં આવડા મોટા બંગલાના માલિક તમે કેવી રીતે બન્યા? આ બાબતે આપણાં સગાં-સંબંધીઓમાંથી, સોસાયટીમાંથી કે તમારા સ્ટાફ મેમ્બરોમાંથી આવું નહીં પૂછવા જેવું ક્યારેય કોઈએ પૂછ્યું છે? તો પછી ચિંતા શું કરો છો?’ ‘અને આપણે અથાણાંની કટકી ક્યાં કરવી છે, આપણે તો કટકી કેરીનું અથાણું કરવું છે, પછી શેની ચિંતા?’

‘ઓ.કે.’ મેં ગભરાતાં ગભરાતાં કહ્યું, ‘પણ એક વાતનું જરા ધ્યાન રાખજે કે મારા સ્ટાફનો કોઈ પણ માણસ આપણા ઘરે આવે ત્યારે કટકી કેરીનું નામ જ ના લેતી. યાદ છે ને ભૂતકાળમાં, આ બંગલાના સંદર્ભ અન્વયે નિમાયેલી તપાસ સમિતિને કટકી આપીને માંડ માંડ નામ કેન્સલ કરાવ્યું છે.’

‘તોય આટલા ગભરાવ છો?’

‘અરે ચાર,’ હું મૂંઝાયો, ‘તું અથાણું જ એવું શોધી લાવી છે કે કોઈ પણ સરકારી કર્મચારી ગભરાઈ જાય,’ મેં પરસેવો લૂછી એ.સી. ને ફુલ કરતાં કહ્યું, ‘તને ખબર છે, આવું અથાણું ક્યારેક પોલીસ થાણું બતાવી દે,,’ કંઈ કહેવાય નહીં.’

તમે નહીં માનો, પણ ઈષ્ટદેવની બાધા રાખીને છેવટે અમે કટકી કેરીનું અથાણું કરવાની હિંમત કરી જ નાખી...!

(સૌજન્ય : અભિયાનમાંથી)

J.P. Sangoi,
Manish J. Sangoi
Jayesh J. Sangoi
(Kapayawala)

PARAS
REXINE HOUSE

Phone : 24307609

M. : 9820156242

M. : 9820786889

A.C. Show Room

Mattress - Pillows - Cushion

P.V.C. Floor Carpet, P.V.C. Tiles - Wooden Flooring - Wall Paper - Wall Poster - Vertical Blind - Vanishing Blind - Speaker Box Carpet - Roller Blinds - Roman blinds - Suncontrol Films

Plastic Mat - Grass Mat - Bath Mat - Flaxy Mat - Coir Mat - Rubber Mat

Dealers in : * All Kinds of Art Leather Cloth, Rexine, P.U. Foam, Rubber Foam, Rubberised Coir, Upholstry Materials & ETC. Memory Foam Mattress & Products * Sleepwell * Springwel * MM Foam * Kurlon * Centuary * Libra Mattres * Mattress, Pillows, Cushion * Sofa Cover

Tirthankar, Shop No. 5, S.K. Bole Road, Dadar (W), Mumbai-400 028.

Email : parasrexinehouse@gmail.com - Fecabook : parasrexinehouse

Intagama : parasrexinehouse

Kutch Rachana (Gujarati Monthly) * 5th, July - 2023 * 23

કવિતામાં પ્રત્યાયન

■ દિનકર દેસાઈ 'વિશ્વબંધુ'

“ક્ષણે ક્ષણે નાવીન્ય પ્રગટાવે તે રમણીયતા કહેવાય” એમ જો સ્વીકારીએ તો અભિવ્યક્તિમાં પરંપરા અને પ્રયોગશીલતા એકસરખાં કામ કરતાં

જણાય. “કવિ શબ્દનો બંદો છે” એમ કહેનારાઓએ કોઈકનું કહેલું ફરીથી કહ્યું, કહેનારે કહેલું કે કવિને જે કહેવું છે એટલે કે જે અર્થ છે, જે સંવેદન છે, જે અનુભૂતિ છે, એ બધાને માટે ભાષામાં રહેલા શબ્દોનાં ટોળેટોળાં પડાપડી કરીને કહેવા લાગે કે “મને વાપરો, મને વાપરો”

અને એમાંથી કવિની બાજ દંષ્ટિ કોઈ એકને ઝડપે, ત્યારે એ શબ્દ અનન્ય બની જાય.

પણ પ્રત્યાયનનો પ્રશ્ન. કવિએ સભાન પ્રયત્નથી પોતાને કહેવાનું હોય તે ફૂંકીફૂંકીને, નાણીનાણીને, વાંચનારો સમજશે, આમ લખ્યું? તેમ લખ્યું? આ લખ્યું? તે લખ્યું? છંદમાં લખ્યું? છંદ વિના લખ્યું? એવી કસરત કરવી જ, એની ફરજ પાડવાનું એબરકોમ્બીને જો અભિપ્રેત હોત તો આજના બધા કસરતબાજ, પ્રયોગવીર, નવીનતાના ઉપાસક, કવિકીર્તિના આશિક, એકડો પાડનારા બધા જ, મહાન કવિઓ ગણાઈ ગયા હોત.

આજે પ્રયોગશીલતાનો વાયરો વાયો છે, ટેકનિકનું તત્તૂં લઈને ચબરાકિયાપણું, હાથચાલાકી, છદમવેશીપણું વગેરેની બોલબાલા થવા માંડી છે, તેથી લાગે છે કે કવિતાનો સારો દા'ડો આવવાને વાર છે.

“અમે કંઈ કમ નથી” એવા મિજાજમાંથી કવિઓએ કહ્યું, “સર્જકો એકલા જ વંદ્ય, પૂજ્ય, આરાધ્ય બાકી એમનું કહેલું સમજાવનારા અર્થના આડતિયાઓ અર્થાત્ વિવેચકો સામાન્યજનો જ છે અને એમને સર્જક ગણવા એ તો પછાતપણું કહેવાય.” યુરોપમાં ચાલેલા આ યુધ્ધને ભારતમાં અને ગુજરાતમાં સારું મેદાન મળી ગયું, પરિણામે આજે પણ આપણે એમાંથી છૂટતા નથી અને કેટલીક કાવ્યનામી કૃતિઓ લખી કાકલૂદીથી છપાવનારાઓ આજીવન વિદ્યોપાસના કરનાર અન્ય પ્રતિભાવાળા સહૃદય આસ્વાદક મુરબ્બી શ્રી વિષ્ણુપ્રસાદ ત્રિવેદીને “અધમ” શબ્દથી નિર્દેશે, ત્યારે સાક્ષરોએ વિચારવાનું કે આપણે રાક્ષસો તો નથી બનતા ને?

સર્જકોનો આ તાર સ્વીકારીએ, તોય કોઈ કાલિદાસ કે ભવભૂતિ આવો બકવાસ કરનારાઓમાંથી અનેક જન્મો પછી

પણ પાકે કે કેમ?

સર્જકની સ્વતંત્રતા અબાધ્ય રહે તે તો દીવા જેવું સત્ય છે, પરંતુ એણે સમાજને જે કંઈ રચીને આપ્યું, તેમાંથી સમાજના થોડા અધિકારી વાચકોની કેળવાયેલી રુચિ-મતિ પણ કશું પામી ન શકે, ત્યારે મોં-માથા વિનાના શબ્દનાં ઝૂમખાંઓના ખખડાટને અદ્ભુત કાવ્ય કહીને કૂદાકૂદ કરવી એ નવા વછેરાઓની ફેશન થઈ ગઈ છે.

છતાંય બધા જ કવિતા લખનારા, પોતાની કે પારકીકૃતિઓના આસ્વાદ કરાવવા માંડી પડે છે, એટલે પોતે શ્રેષ્ઠ વિવેચક છે, એટલું જ નહીં કવિ નામે વિવેચક પણ અધિકારપૂર્વક થવું જોઈએ એવું સિધ્ધ કરી બતાવે છે, તેથી સમીકરણ માંડીએ તો કવિ = વિશિષ્ટ પ્રાણી + કૃતિ રચનાર + કૃતિ પર વિવેચન કરનાર + બહુશ્રુત પ્રકાંડ પાંડિત્યના ઈજારાથી ઉન્મત્ત બનેલી વ્યક્તિ.

એની ખુમારી જુદી, ચાલ જુદી, રંગઢંગ જુદા, વેશપહેરવેશ વિચિત્ર, આદતો-રેતમાં ચણા વેરીને એકએક ખાવાની, જ્યારે-

વિવેચક = સામાન્ય જંતુ - કૂકવિ - અકવિ + ચિંબાવલાપણું + ઝીણી નજરે બીજાના છિદ્રો જોવાની આદતવાળી વ્યક્તિ.

આવી આવી ગ્રંથિઓથી પીડાતા ગુજરાતીના કવિમહાશયોને મારી બે હાથ જોડીને વિનંતી છે કે લખો, પણ કંઈ સમજાય તેવું લખો. હાલીમવાલી ભલે ન સમજે અને અધિકારી પણ ન સમજે તોય થોડું ચલાવી લઈશું, પરંતુ તમે લખનારા પોતે જ ન સમજો તેવું કૃપા કરીને ન લખશો. અવળચંડાઈ અને અળવીતરાવેડાને ટેકનિકમાં ન ખપાવશો અને તુક્કાઓને રસ તરીકે ન ઓળખાવશો.

“અમે સ્વાન્તઃસુખાય લખીએ છીએ” એ તમારે કહેવાની જરૂર નથી. ક્યો સસરીનો તમને લખવાની ફરજ પાડે છે? પણ જ્યારે લખો જ છો અને તમારા સુખ માટે લખો છો, ત્યારે લખીને પોતે ફાડી નાખો, તો અમને કોઈ ફિક્કર નથી, પણ છપાવો, જાહેરમાં વાંચો, ત્યારે તો ભલા અમે કશુંક સમજવાની આશા રાખીએ ત્યારે “તમે બબૂકો છો, ભામટા છો, અનધિકારી છો” એવી ગાળો ના દો તો કોના બાપનું બગડી જવાનું છે?

“માખી બોલી મુખ થકી, પ્યારા બચ્યા પાસ” આવું લખો એવું અમે કહેતા નથી, પરંતુ -

“ઓ ઉષલીની મમ્મી !

આયાં... લો આ જમનાં બચ્યાં

ફરી ત્રાટક્યાં !

સૂવા ટાણે તમેય ઘાલી વેણી !

ઘતૂરાના પાન સમું આ ડાચું

એનો ફૂલે ઊઘડી જશે વાન?

ઓર્ડર આપી દઉં મંગાવી

મ્યુઝિયમમાંથી મરેલ નાગણ?

વીંટો માથે... તુંબી માથે !”

‘આવું આવું લખીને અમારે માથે શું કામ મારો છો?’

“છિન્નભિન્ન છું” લખીને વૃદ્ધ છતાં યુવાનોના પણ યુવાન ગણાવાની મનોવૃત્તિ કવિઓમાં છૂપી ક્યાં રહી છે? એકલતા, નિઃરસતા, ખાલીપો, પોકળતા, પોલંપોલ, દંભ, મિથ્યાચાર, ભય, આક્રોશ, હવાતિયાં આ બધાંનો અનુભવ ભારતની પુણ્યભૂમિમાં બહુ ઓછો થયો હોય તેમ લાગે છે. કારણ કે દાણચોરીથી પરદેશી માલ છૂપી રીતે ખપાવ્યા સુધીનું અનેક કૃતિઓનું પગેરું છાનું રહી શકે તેમ નથી.

ખૂબી તો એ છે કે પ્રત્યાયનમાં કોઈ સમજે તેવું લખવું એ શરત તો સ્વીકાર્ય હોવી જ જોઈએ, પછી ભલે “કોક” તેમાં અમે નહીં પણ લખનારાઓમાંથી કે લખનારો પોતે તો

હોય જ.

ભવભૂતિ જોવાને પણ છૂપી આરત હતી જ કે “આજે નહીં તો કાલાન્તરે મારું લખેલું સમજનારો અવતરશે.” પણ એમાં આત્મશ્રદ્ધા હતી કે “મેં લખ્યું છે તે સમજાય તેવું છે”, “ન સમજાય તો જહન્નમમાં જાવ” એવો ભાવ નથી.

અને જોઈએ આ એક કૃતિ એમાં તમે અને અમે કેટલું અને શું પામીએ છીએ, તેનો હિસાબ મેળવીએ, તો ખબર પડે, આજની કવિતાઈ શબ્દ રમતને શેનો રોગ લાગુ પડ્યો છે?

“બ...બ...બ...બ...બ

બાદશાહ કે બીડી?

પ...પ...પ...પ...

પેટ, પીડા કે પદો?

ક...ક...ક...ક...

કમલાબાઈ કણાટકી કે કણસતી કાયા?

વ...વ...વ...વ...

વન્સમોર વન્સમોર કે વેદના અને વાડકી?

ન...ન...ન...ન...

નાચ, નાટારંગ કે નરકાગાર?

થ...થ...થ...થ...

થા થે થક થે થા કે થાક નયો થાક?

ફ...ફ...ફ...ફ...

ફટકાબાજ કે ફટકે સજા?

મ...મ...મ...મ...

મા, મંચ કે મૃત્યુ?”

આમાં હું કંઈ સમજતો નથી, માનો કે ભોટ છું, પણ મને તો અહીં શબ્દો - ફેંકી દેવા જેવા, નકામા, ખાલી ખોખા જેવા, ગોટાળિયા, ઉકરડો બની બેઠા હોય એવું લાગે. તમને ગુલાબ લાગે તો સૂંઘ્યા કરો. હું ભ્રમણામાં જીવનાર નથી.

✽

વિનોદ કે. શાહ ફોન (ઘર) ૨૪૧૪૪૪૪૧

ગામ : મોટા આસંબીયા

વાડીલાલ કે. શાહ ફોન (ઘર) ૨૪૦૯૬૬૯૪

મો. : ૯૮૨૦૦૫૯૬૨૧, ૯૩૨૨૮૬૫૯૪૩

મેસર્સ ભાવેશ એન્ડ કું.

અનાજ, કઠોળ અને દાળોના જથ્થાબંધ અને

છૂટક વેપારી તથા કમિશન એજન્ટ

ડી/૩૨, એ.પી.એમ.સી. માર્કેટ નં.-૨, દાણાબંદર, વાશી, નવી મુંબઈ - ૪૦૦૭૦૫.

ફોન : ૨૭૮૩૮૨૮૦, ૨૭૮૪૯૦૧૬

સ્કલેરોડર્મા અને વાત રક્તનો આયુર્વેદ દષ્ટિકોણ

■ વેદ રામ બી. શુક્લ

‘સ્કલેરોડર્મા’ એવી બીમારી છે જેમાં ચામડી જાડી અને કઠણ થઈ જાય છે. એમાં ચામડીની સંયોજક પેશિઓ અને આંતરિક અવયવ સમ્મિલિત રહે છે. આ વ્યાધિ પ્રમાણમાં ઓછી જોવાય છે. પણ આમાં મુખાકૃતિ વિશિષ્ટ પ્રકારની થઈ જાય છે, નાક ચાંચ જેવા, ગાલ અને મોઢું નાનું થઈ જાય છે. આંખોની નીચેની ચામડી પર લોહીની બારીક નસો ફૂલી જવાથી ધાબા પડી જાય છે. ક્યારેક ક્યારેક જીવના જોખમની સ્થિતિ જેવા ઉપદ્રવ ઉત્પન્ન થાય છે.

ચામડી પર લોહી ઓછું પહોંચે છે, સાંધામાં સોજા હોવાને કારણે વિવિધ પ્રકારની ગતિ ઓછી થઈ જાય છે, જેમકે ચાલવાની ઝડપ ઓછી થઈ જાય, હાથ વડે કરાતા જુદા જુદા કાર્ય વિલંબથી થાય, તેમજ ફેફસાં, પાચન પ્રણાલી, હૃદય અને કિડનીમાં વિવિધ તકલીફ જણાય વિ. આધુનિક વિજ્ઞાન આ બીમારીનું કોઈ કારણ આજસુધી જાણી નથી શક્યું. તેથી આ બિમારીનો ઈલાજ દુષ્કર લાગે છે. આયુર્વેદ આ બીમારીની તુલના ‘વાતરક્ત’ સાથે કરે છે. વાતરક્તના બે પ્રકારમાંથી એક ‘ઉત્તાન’ પ્રકાર છે. જેમાં ચામડી તથા માંસમાં ખરાબી થાય છે અને ગંભીર પ્રકારના આંતરિક અવયવ વ્યાધિગ્રસ્ત થાય છે. ‘સ્કલેરોડર્મા’માં પણ આ પ્રમાણે જ થાય છે.

વ્યાધિમાં જ્યારે ચામડી તથા ચામડીની નીચે રહેલી તેની સંલગ્ન રચનાઓ તેમજ માંસમાં સ્થાનિક લક્ષણ હોય તો તેને ‘માર્ફિયા’ પ્રકાર કહે છે. આયુર્વેદમાં આને ‘ઉત્તાન’ પ્રકાર જણાવેલ છે. આ પ્રકારમાં મુખ, હાથ અને પગમાં સોજા ચડે છે. સોજાની સ્થિતિ સપ્તાહ, મહિના કે લાંબા સમય સુધી રહી શકે છે. સોજા પર દબાણ આપવાથી ખાડો પડે અથવા ખાડો ન પણ પડે તેમ થઈ શકે છે. ચામડી ધીરે ધીરે કઠણ, જાડી અને નીચેના ભાગે સપ્તાઈથી જોડાયેલી હોય છે. આને ફેલાયેલા ‘સ્કલેરોડર્મા’ કહે છે. આના ૨-૩ વર્ષ પછી આભ્યંતર અવયવોમાં પણ ફેલાવાનો ભય ઉપસ્થિત થાય છે. આ દરમ્યાન હાથ-પગના સાંધામાં સોજા આવે છે.

આંગળીના આગળના ભાગે નમી આવી જાય છે. ચામડીનો રંગ ફીકો, કાળો અથવા લાલ થઈ જાય છે. આ વ્યાધિમાં આંગળીના સાંધામાં જે લોહી આવે છે તેને ત્યાંથી વક્તાને લીધે હૃદયમાં, પાછા જવામાં અવરોધ થાય છે અને દોષ ત્યાં જ થોભી જાય છે. જેને લીધે ત્યાં સોજા આવી જાય છે અને પીડા થાય છે. આ બીમારી વધવા પર આંગળીઓમાં વાંકાપણું આવી જાય છે. આ રોગમાં આ પ્રકારના લક્ષણ (રેનોડ્સ ફીનોમેનન) પ્રાયઃ ચરણોમાં જોવાય છે.

આયુર્વેદમાં ઉત્તાન વાતરક્તમાં ખંજવાળ, બળતરા, દર્દ ખેંચાતું હોય તેવી વેદના, સોય ભોંકાતી હોય તેવી વેદના, ઉપરાંત ત્વચા કાળી, લાલ અથવા તાંબાના રંગ જેવી થઈ જાય છે. આ અવસ્થા સમય વીત્યે ‘ગંભીર-વાતરક્ત’ કહેવાય છે. આધુનિક ચિકિત્સા વિજ્ઞાને પણ જણાવેલ છે કે આમાં ૨-૩ વર્ષ પછી આંતરિક અવયવોમાં વ્યાધિ ફેલાવાનું જોખમ ઉપસ્થિત થાય છે. અનેક સંસ્થાનમાં ફેલાયેલ સ્કલેરોસિસમાં પાચનતંત્ર, શ્વસનતંત્ર, રક્તવાહનતંત્ર તથા કિડનીમાં ફરિયાદ રહે છે. પાચનતંત્રમાં - અન્ન નલિકા પર અસર થવાથી પેટની ઉપરનો ભાગ ભારે લાગે છે. રાત્રે છાતીમાં બળતરા થાય છે, ક્યારેક ક્યારેક મુખ સુધી પ્રવાહી આવી જાય છે. પીઠના બળ પર સુવાથી તકલીફ પડે છે, પરંતુ પાછળ તકિયો લગાવી સુવાથી તકલીફ ઓછી જણાય છે. (હાયેટસ હર્નિયા). અન્ન નલિકામાં ગતિ ઓછી થઈ જવાને લીધે મોટી ગોળી-ટેબ્લેટ કે ખાધેલ અન્ન નીચે ઉતરતાં

અટકી જાય છે. પાણી પીધા પછી તે નીચે ઉતરી જાય છે. પેટમાં દર્દ, આફરો અને હજમ થયેલ અન્ન ઉચિત શોષિત ન થવાને લીધે શરીરને પોષણ નથી મળતું અને વારંવાર જાડાની સ્થિતિ થઈ જાય છે અને શરીરનું વજન ઓછું થવા લાગે છે.

શ્વસનતંત્રમાં તકલીફ થવાથી સૂકી ખાંસી આવે છે, ગળફો નીકળતી નથી. થોડો પરિશ્રમ કરવાથી શ્વાસ ફુલાઈ જાય છે. ક્યારેક ક્યારેક આમાં બેક્ટીરિયલ કે વાયરલ ન્યુમોનિયા જેવા ગંભીર ઉપદ્રવ પણ થઈ જાય છે. હાલના સમયમાં આ બીમારીમાં મૃત્યુના કારણ તરીકે શ્વસનતંત્રની વિકૃતિ મનાય છે. પહેલાં કિડનીની બીમારીનું મુખ્ય કારણ મનાતું હતું. રક્તસંવહન તંત્રની તકલીફે હૃદયની ગતિ અનિયમિત થઈ જાય છે. ક્યારેક ક્યારેક હાર્ટ ફેઈલોર અને હાર્ટ બ્લોક, પણ થઈ શકે છે. રોગીઓમાં હૃદયની વિકૃતિ પ્રાયઃ જોવાય છે. કિડનીની તકલીફમાં ફીનલ ફેઈલોરથી ક્યારેક મૃત્યુ પણ થઈ જાય છે, બ્લડપ્રેશર વધી જાય છે. આ રીતે અલગ-અલગ અભ્યંતર અવયવ અને તંત્ર પર અસર હોય તો તેની તુલના ગંભીર વાતરક્ત સાથે થઈ શકે છે. આમાં પણ આયુર્વેદ જણાવે છે કે ગંભીર વાતરક્ત શરીરના આભ્યંતર અવયવોમાં આશ્રય કરીને વ્યાધિ ઉત્પન્ન કરે છે. આમાં સોજો, સ્તબ્ધતા, કઠિનતા, અંદરના ભાગોમાં અત્યંત વેદના અને ક્યારેક ક્યારેક તેમાં ખંજ અને પંગુ જેવા લક્ષણ પણ ઉત્પન્ન થાય છે. આયુર્વેદ અનુસાર આમાં 'વાતરક્ત' માનીને તેની ચિકિત્સા કરવી યુક્તિ યુક્ત છે.

આ રોગના ઉપચારમાં - 'પંચતિક્ત ધૂત ગુગ્ગુલ'ની ૧થી ૨ ચમચી સવારે દૂધ સાથે લેવાથી ચામડીની નસોની કઠિનતા દૂર થાય છે, રક્તદ્રુષ્ટિ પણ દૂર

થાય છે અને વાયુનું પણ શમન થાય છે. બીમારી મટી જાય છે. આ બીમારીમાં ચામડીની કઠણાઈ દૂર કરવા માટે 'ક્ષીર બલા તેલ'ની માલિસ ઉત્તમ પરિણામ આપે છે. લઘુમંજીષ્ઠાદિ ક્વાથમાં પંચતિક્ત ધૂત ગુગ્ગુલ નાખીને શાસ્ત્રીય માત્રામાં લેવાથી વાયુ અને રક્ત બંને પર અજબની અસર થાય છે. વાતરક્ત દૂર થાય છે. સંગમની વટી ૨ થી ૩ ગોળી ત્રણ વાર પાણી સાથે લેવાથી વાતરક્તમાં ઉત્તમ પરિણામ મળે છે. ગળોનું સત્વ પણ ૧/૨ થી ૧/૪ ગ્રામ ઘી કે મધ સાથે ચાટવાથી પણ લાભ મળે છે. વિરેચન પણ ઉત્તમ અસરકારક છે. વિરેચનમાં અમલતાસ, અડુસો અને ગળો આનો ઉકાળો કરી તેમાં ૧ થી ૨ ચમચી દિવેલ મેળવી રાત્રે કે સવારે લેવાથી શ્રેષ્ઠ ચિકિત્સકીય લાભ મળે છે. આ રોગમાં 'ક્ષીર બસ્તિ' ઉત્તમ અસરકારક છે. 'ક્ષીર બસ્તિ'માં દૂધ ૧૮૦ ગ્રામ, મધ, ઘી અને તેલ ૪૫-૪૫ ગ્રામ મેળવી એનીમાકેનમાં ભરી રોગીને ખાલી પેટે તિસ્હબસ્તિ જરૂરી છે. બીજા દિવસે ભોજન બાદ ૫૦ એમ.એલ. ક્ષીરબલા તેલની માત્રા બસ્તિ જરૂરી છે. આનો કોર્સ સાત થી ત્રીસ દિવસનો છે. શરૂમાં પહેલાં સ્નેહ બસ્તિ અને પછીથી નિરૂહબસ્તિ લેવી જરૂરી છે.

પથ્યાપથ્ય :

વાતરક્તમાં લવણ, અમ્લ અને ક્ષારવાળા ભોજન બંધ કરવાતાં રહે છે. દારૂ પણ બંધ, દહી અને તેલથી નિર્મિત પદાર્થ ન ખાવા, આમાં બની શકે તો અલવણ ભોજન સર્વોત્તમ છે. ખાવામાં દૂધ, ઘી અને ઘઉંનો ઉપયોગ કરવો. ફળોમાં કાળી દ્રાક્ષ,

દાડમ અને આંબળા પથ્ય છે. બપોરે ભોજન પછી સુવાનું તદન બંધ, રાત્રિના ઉજાગરા પણ બંધ, મુસાફરી પણ બને ત્યાં સુધી ઓછી કરવી. વિશેષ કરીને બેચકી વાહન પર સવારી તો કરવાની જ નહીં. આ રીતે આયુર્વેદિય ચિકિત્સા આ વ્યાધિમાં ઉત્તમ અસરકારક છે. ઉપર જણાવેલ શમન અને શોધન ઔષધોનો વિચાર કરીને ઉપયોગ જરૂરી છે, જેથી રોગમાં ત્વરિત પરિણામ મળી શકે.

શ્રી ક.વિ.ઓ.બોરીવલી-કાંદીવલી સોશ્યલ ફોરમ (શુ.)

દહિંસર, બોરીવલી તથા કાંદીવલી પરિસરમાં વસતા ક.વિ.ઓ. પરિવારોના કલ્યાણ અર્થે કાર્યરત

શ્રી ક.વિ.ઓ.બોરીવલી કાંદીવલી સોશ્યલ ફોરમ દ્વારા થતા ઉચ્ચત કાર્યોની ઝલક નીચે મુજબ છે.

આછેરી ઝલક...

- * નાતજાતના ભેદભાવ વગર શુદ્ધ અને સાત્વીક સોને પરવડે એવું રૂ.૫૦/-માં દીફીન સેવા છેલ્લા ૨ વર્ષથી શરૂ આ ચક્રમાં અત્યાર સુધી ૬૩,૦૦૦/- થી વધુ દીફીનોનું વિતરણ.
- * આર્થિક રીતે નબળા પરિવારો માટે રૂ.૫૧,૦૦૦/-માં સ્વાભિમાનથી સ્વમાન લગ્ન જેમાં લગ્નના સંપૂર્ણ આયોજન બંને બાજુથી ૧૦૦ જણમાં કરી આપવામાં આવે છે. જરૂરિયાતમંદ પરિવાર માટે દાતાશ્રીના આર્થિક સહયોગથી લગ્નો તદ્દન ફ્રીમાં પણ થાય છે.
- * ગરમીમાં ઠંડક પહોંચાડવા ઇસ વિતરણ કેન્દ્ર જેમાં દરરોજના ૨,૫૦૦ થી વધુ ગ્લાસ ઇસનું વિતરણ.
- * ક.વિ.ઓ. પરિવાર માટે મેડીકલ કેમ્પ, પિકનીક મનોરંજનના કાર્યક્રમ જેમકે સંગીત મહેફીલ, ડાચરા, ચલચિત્ર, મહિલા માટે સિવણ વર્ગો વગેરે વગેરે.
- * એકલા રહેતા વયોવૃદ્ધ વડીલોના ખબર અંતર પુછવા તેમની સાથે મેળાવડો જરૂરિયાત મુજબ સેવા જેવા કાર્યો થાય છે.

વધુ વિગત માટે સંપર્ક

લહેરચંદ મારૂ (ના.ભાડીયા) 9821064181	રમેશ ગડા (ના.ભાડીયા) 9320055122
સુરેશ સંગોઈ (ટોડા) 8983452796	જખ્મુ મામા (ભિડા) 9323733000
મનીષ મામણીયા (પુનડી) 9820072425	એડ.લલીત છેડા (રાયણ) 9324575746
પંકજ દેદિયા (ભુજપુર) 9757380573	

પરસ્પર સ્નેહનું સિંચન કરતા જગપ્રસિધ્ધ આપણા લોકમેળાઓ

■ પ્રા.સૂર્યકાન્ત ભટ્ટ - ભુજ

આપણા ભારત દેશની લોકસંસ્કૃતિના પ્રતિક્ષમા આપણા મેળાઓ છે. આ મેળાઓ તન-મનને સ્ફૂર્તિ કે તાજગી અર્પે છે. નવા સંબંધો બંધાય, જૂના સ્મરણો તાજ થાય. અનેક સાહિત્યકારો અને કવિઓએ વિવિધ મેળાઓ વિશે રસપ્રદ વિગતો આપી છે. કેટલીક પૌરાણિક કથાનકો જળવાઈ છે.

મેળાઓમાં અવનવા લોકનૃત્યો, વસ્ત્ર પરિધાનમાં પરંપરાગત પોષાક, ભજનો, વિવિધ વાદ્યો, રમકડાં આદિ ધાર્મિક જીવન અને આર્થિક જીવનની ભેટ ધરે છે. ગુજરાત રાજ્યના અનુસંધાનમાં ડોકિયું કરીએ તો વર્ષ દરમ્યાન ૧૫૨૧ જેટલા મેળાઓ ભરાય છે. જેમાં મોખરે સૂરત જીલ્લો છે કે જ્યાં ૧૫૯ મેળા ભરાય છે. ડાંગ જિલ્લામાં સૌથી ઓછા સાત મેળા ભરાય છે. વનવાસી મેળા ૨૯૦ જેટલા ભરાય છે. વડોદરા જિલ્લામાં ૬૮ વનવાસ મેળા પંચમહાલમાં ૮૯ મેળા ભરાઈ રહ્યા છે.

મેળાઓનું પૃથ્થકરણ કરવા જઈએ તો ગુજરાતમાં મેળામાં શિરમોરડૂપ તરણેતરનો મેળો ગણાય. સંતો-મહંતો ભક્તો સભર ભવનાથનો મેળો, કાર્તિક પૂનમનો વૌઠાનો મેળો, ભાદરવી પૂનમનો અંબાજીનો મેળો, ચૈત્રી પૂનમે બહુચરાજીનો મેળો આદિ મુખ્ય છે. જ્ઞાતિ પ્રમાણે જો વિભાજીત કરીએ તો હિન્દુઓના ૧૨૯૩, જૈનોના ૨૧, મુસ્લિમોના ૧૭૫, પારસીઓના એક મેળો ભરાઈ રહ્યો છે.

મેળાઓ અંગે થોડી વિગતે વાત કરીએ તો જોગી જતી, સંતો મહંતો આદિ સભર ભવનાથનો મેળો છે. શિવપુરાણના ઉલ્લેખ મુજબ પાર્વતીજીના બે ભાઈઓ અર્બુદાચળ અને રેવતાચળ. રેવતાચળ એટલે ગરવો ગિરનાર જૂનાગઢના આ ગરવા ગિરનાર સાથે ત્રણ વર્ષ સંમિલીત છે. કાર્તિકી પરિક્રમા, ભાદરવા સુદ ૧૧ની લીલી પરિક્રમા અને મહાવદ નોમથી તેરસની અત્રિ એટલે શીવરાત્રિ ગિરનારની તળેટીમાં મેળો ભરાય છે.

અહીં ભવનાથના ભાતીગળ મેળામાં કાશી, નેપાળ, બનારસ, અયોધ્યા, અલ્લાબાદ આદિ સ્થળોએથી અત્રે અવધૂતો પધારે છે. ગિરનાર પર્વતની ટૂંકે દત્તાત્રયજીના બેસણા તથા નવનાથ ૮૪ સિધ્ધોના ધૂણાઓ સૈકાઓથી પ્રસિધ્ધ છે. આ મેળાનું મોટું આકર્ષણ છે. નાગાબાવાઓનું સરઘસ તેઓ

મધરાતે મૃગીકુંડમાં સ્નાન કરે છે.

ધોળકા તુલાકના વૌઠા મુકામે હાથમતી, મેશ્વો, ખારી, સાબરમતી, વાત્રક અને શેઢી નદીના સંગમ સ્થાને યોજાતો વૌઠાનો મેળો ગઘેડાના ખરીદ વેચાણ માટે જાણીતો છે. એ જ રીતે માધવપુરમાં પણ ઘોડા અને ઊંટના બજાર ભરાય છે. દાહોદ તાલુકાના ખંગેલા ગામે ગળદેવનો મેળો ભરાય છે. કોઈ બાળક શરીરે ગળતું હોય તો માવતર બાધા રાખે છે. કચ્છમાં ધ્રંગ ખાતે મહાવદ-૧૪ના દિને દાદા મેકરણનો મેળો યોજાય છે. કચ્છમાં અંજારમાં જેસલ તોરલનો મેળો તેમજ કચ્છમાં હાજીપીરનો મેળો યોજાય છે. જન્માષ્ટમીના રોજ દ્વારકામાં મેળો યોજાય છે.

ગ્રામ સંસ્કૃતિના અનન્ય રક્ષક શ્રીકૃષ્ણે વિદભદ્રેશથી કુંદનપુરથી રૂકમણિજીનું હરણ કરી માધવપુર લાવી લગ્ન કર્યાં. આ પ્રસંગની યાદ સ્વરૂપે પોરબંદરથી સોમનાથ જતાં દરિયા કિનારે આવેલ માધવપુર તીર્થ ધામે દર વર્ષે ચૈત્ર સુદ નોમથી તેરસ લગી મેળો ભરાય છે. ભીમ કેશવદાસ નામના કવિએ “હરિલીલા પિયુષ કથા”માં આ વાત આલેખી છે. “માધવપુરનો માંડવો ને જાદવ કુળની જાન, પરણે રાણી રૂકમણિ જ્યાં વર દુલ્હે ભગવાન.”

ખેડબ્રહ્મા તાલુકાના ગુણ ભાંખરીગામે ફાગણ વદ-૧૪ના મેળો ભરાય છે. જે ચિત્ર-વિચિત્ર મેળા તરીકે જાણીતો છે. ગુજરાત રાજ્ય તથા રાજસ્થાનની સરહદે કાળિયા ઠાકરના સાનિધ્યમાં શામળાજી મેળો ભરાય છે. કારતક સુદ-૧૧થી તેનો પ્રારંભ થાય છે.

આપણા મેળાઓ ભારતીય સંસ્કાર સંસ્કૃતિને ઉજાગર કરે છે.

✽

જો તમારે વરસાદ સાથે મિત્રતા કરવી હોય, તો ચેરાપુંજી મેઘાલયથી વધુ સારું કોઈ સ્થાન નથી

ડૉ.મિહિર એમ. વોરા

મિત્રો આ લેખ માહિતી આધારિત છે વિવિધ સંદર્ભોનો ઉપયોગ કરીને માહિતી આપી છે. ૧૯૭૨માં મેઘાલય, આસામથી અલગ થયું હતું. અહીં સંપૂર્ણપણે ખાસી, જયંતિયા અને ગારો જનજાતિના લોકો રહે છે. આ રાજ્ય ફળ અને સોપારીના ઉત્પાદન માટે ઘણું જ પ્રસિધ્ધ છે.

અહીંના લોકોને સોપારી યાવતા જોવા એક સામાન્ય વાત છે. શિલોંગ રાજ્યની રાજધાની છે. જે દેશનું ૨૩મું સૌથી મોટું શહેર છે. મેઘાલય ઉત્તરમાં આસામ અને દક્ષિણમાં બાંગ્લાદેશથી ઘેરાયેલું છે. રાજ્યના અંદાજે એક તૃતિયાંશ ભાગમાં જંગલ છે. મેઘાલયના જંગલ સ્તનપાય, પક્ષી અને છોડની જૈવી વિવિધતા માટે પણ જાણીતું છે. અહીંના વિભિન્ન પ્રકારના જીવ-જંતુ અને વનસ્પતિ તમને ક્યારેય ના ભૂલી શકાય તેવો અનુભવ કરાવશે.

ચેરાપુંજીમાં વાર્ષિક વરસાદ સરેરાશ ૧૧,૪૩૦ મિલિમીટર (૪૫૦ ઈંચ) આટલો રહે છે. આ આંકડાઓએ તેની પાસે આવેલા વિસ્તાર મેઘાલયના, માવસિનરામથી ચેરાપુંજીને પાછળ પાડી દીધો છે. જ્યાં સરેરાશ વાર્ષિક વરસાદ ૧૧,૮૭૩ મિલિમીટર (૪૬૭.૪ ઈંચ) થાય છે. ચેરાપુંજીમાં દક્ષિણ પશ્ચિમી અને ઉત્તરપૂર્વીય વરસાદી પવનોથી વરસાદ આવતો હોવાથી ત્યાં એક જ વરસાદી ઋતુ હોય છે. ચેરાપુંજી ખાસી પર્વતોના પવનની દિશા તરફ આવેલું છે. એરોગ્રાફિક વરસાદ પડવાના પરિણામે અને વરસાદી પવનોને ફરજપૂર્વક મોટા ભાગનો તેમનો ભેજ અહીં જમવાને કારણે અહીં આટલો વરસાદ પડે છે. શિયાળાની ઋતુમાં અહીં બ્રહ્મપુત્રાની ખીણ તરફથી આવતો ઉત્તરપૂર્વીય વરસાદ પડે છે.

૧૮૬૦ની ઓગસ્ટ અને જુલાઈ ૧૮૬૧ની વચ્ચે ૨૨,૯૮૭ મીલીમીટર (૯૦૫.૦ ઈંચ) અને ૧૮૬૧ની જુલાઈના એક જ મહિનામાં ૯,૩૦૦ મીલીમીટર (૩૭૦ ઈંચ) સૌથી વધુ માત્રામાં વરસાદ પડવાને કારણે તે એક વર્ષમાં સૌથી વધુ માત્રામાં વરસાદ પડવાને કારણે બે ગીનીસ વર્લ્ડ રેકોર્ડનો ખિતાબ ધરાવે છે.

ચેરાપુંજી ભારતના તે સ્થળોએ આવે છે જ્યાં સૌથી વધુ વરસાદ પડે છે. જેના કારણે આ હિલ સ્ટેશન દેશ અને વિશ્વની સૌથી પ્રિય જગ્યાઓમાંથી એક છે. તે કહેવું યોગ્ય રહેશે કે ચેરાપુંજી હિલ સ્ટેશન એ સુંદરતા, અદ્ભુત પાસાઓ અને પ્રકૃતિનો અનોખો પરિમાણ છે. ચેરાપુંજી હિલ સ્ટેશનને વાદળોનું ઘર કહેવામાં આવે છે. ચેરાપુંજીમાં ચાલતી વખતે મને પણ આનો અહેસાસ થયો હતો. આ હિલ સ્ટેશન નજીક ઘણું બધું છે જ્યાં જઈ શકાય છે. ખાસ કરીને આમાં તમારે માસસ્મા કેવ, કેમ માલ્મલહ ગુફા, સેવેન સિસ્ટર્સ વોટરફોલ, કેમ ફલેટ, નેશનલ પાર્કની મુલાકાત લેવી જ જોઈએ.

ચેરાપુંજી પર જવાનું ખૂબ જ સરળ છે અને આ માટે તમે કોઈપણ સાધન પસંદ કરી શકો છો. જો તમારે ફ્લાઈટ દ્વારા આવવું

હોય તો નજીકનું ઓરપાટી ગુવાહટી છે. ગુવાહટીથી ચેરાપુંજનું અંતર ૧૮૧ કિ.મી. છે. જો તમે રેલથી આવવાનું વિચારી રહ્યા છો, તો નજીકનું રેલ્વે સ્ટેશન પણ ગુવાહટી જ છે. આ સિવાય તમે માર્ગ દ્વારા પણ ચેરાપુંજ પહોંચી શકો છો.

ભારતના ઉનાળા વરસાદની એક ફાંટ બંગાળની ખાડીમાંથી ચેરાપુંજને વરસાદ મળે છે. આ વરસાદી વાદળો બાંગ્લાદેશના મેદાનો પર ૪૦૦ કીમીમાં કોઈ રોકટોક વગર ભ્રમણ કરે છે. ત્યારબાદ તે ખાસી પર્વતોથી અથડાય છે. ખાસી પર્વતો ૨ થી ૫ કીમીના વિસ્તારની અંદર જ અચાનક સમુદ્ર સ્તરથી ૧૩૦૭ મીટરની ઊંચાઈ સુધી ઊઠી નીકળતા આમ બને છે. વિશાળ વિસ્તારોમાંથી આવતા નીચી ઊંચાઈએ ઉડાતા (૧૫૦-૩૦૦ એમ) ભેજ ભરેલા વાદળોનો અનેક ઊંડી ખીણોની નહોરોવાળી આ પર્વતની ભૂગોળ તેને ચેરાપુંજની ઉપરના એકત્રિત કરે છે.

પવન વરસાદી વાદળોને, કોતરો અને સીધા ઢોળાવવાળી ટેકરીઓના માધ્યમથી ધકેલે છે. ઉપરી આબોહવા વાદળોના ઝડપી ચડાણને ઝડપથી ઠંડી કરે છે એ વરાળને પ્રવાહીમાં રૂપાંતરીત કરવામાં મદદ કરે છે. પાણીની વરાળના વિશાળ ભાગ તરીકે હવા દ્વારા ઉંચકાવવાને કારણે ચેરાપુંજમાં મોટા ભાગનો વરસાદ પડે છે. ભારતના ઉત્તરીપૂર્વ ચેરાપુંજમાં પડતો અતિશય વરસાદ ઓરોગ્રાફિક વરસાદનું એક શ્રેષ્ઠ ઉદાહરણ છે.

ઘણીવાર, ચેરાપુંજના એક ભાગમાં વાદળો ફાટી પડે છે જ્યારે અન્ય વિસ્તારમાં સંપૂર્ણપણે કે મહદ્અંશે સૂકો રહે છે. જે વરસાદની ઊંચી અવકાશી અસ્થિરતાને રજૂ કરે છે. ટોચના વરસાદી સમય દરમિયાન વાતાવરણ ખૂબ જ ભેજવાળું રહે છે. મોટાભાગનો ચેરાપુંજનો વરસાદ તેના ઓરોગ્રાફિક લક્ષણોને કારણે થતો હોય છે. આ વાદળો જ્યારે દક્ષિણ તરફથી પર્વતો તરફ ફૂંકાય છે, ત્યારે તેઓ ખીણના માધ્યમથી અહીં ગળણીને જેમ રેડાય છે. ચેરાપુંજ એકદમ તે જ જગ્યાએ આવેલું છે જ્યાં આ વાદળો આવીને ટકરાય છે અને નીચે ઉડતા વાદળો આ સીધા ઢોળાવવાળી ટેકરીની તરફ ધકેલાય છે. ખાસી પર્વતો તરફ સીધી રીતે ફેંકાતા પવનોના કારણે આટલો બધો વરસાદ અહીં પડે છે.

ચેરાપુંજના વરસાદનું એક નોંધનીય લક્ષણ તે છે કે તે મોટેભાગે સવારના સમયમાં જ પડે છે. આમ કદાચ બે હવાઈ પદાર્થોના એક સાથે આવી જવાને કારણે થતું હશે. વરસાદી મહિનાઓમાં, બ્રહ્મપુત્રા ખીણથી આવતા વર્ચસ્વવાળા પવનો મોટેભાગે પૂર્વ અને ઉત્તરીપૂર્વીય તરફ ફેંકાય છે. પણ મેઘાલય ઉપરના પવનો દક્ષિણમાંથી આવતા હોય છે. મોટેભાગે આ બે પવનોની એકબીજા સાથે જોડાઈને ખાસી પર્વતોના આસપાસના પ્રદેશોમાં સાથે આવે છે, આથી જે પવન રાતના સમયે ખીણમાં ભરાઈ જાય છે, તે માત્ર સવારની ગરમીના સમયે જ ઉપર ચડે છે. જે ચેરાપુંજમાં સવારે વરસાદ કેમ પડે છે તેને આંશિક રીતે સમજ આપે છે. આ સિવાય ઓરોગ્રાફિક

MEGHALAYA

લક્ષણોના લીધે, તેના અગાઉના સમય અને વરસાદ દરમિયાન વાતાવરણને કારણે ગરમીના પ્રસરણની પ્રક્રિયા મહત્વનો ભાગ ભજવે છે.

જોવામાં આવે તો મેઘાલયમાં ફરવું ખરા અર્થમાં સંસ્કૃતિ, પ્રકૃતિ, લોકો અને ભાષા વચ્ચેથી પસાર થવા સમાન છે. મંત્રમુગ્ધ કરી દે તેવો પ્રાકૃતિક નજારાના કારણે લોકો મેઘાલયને પણ ઘણા જ સુંદર સ્થળ તરીકે માને છે. મેઘાલયના લોકો ઘણા જ સાધારણ અને મહેમાન નવાજ હોય છે. આ રાજ્યની ખાસ વાત એ છે કે, મોટાભાગે જનજાતિય લોકો મેટ્રિલિનીઅલ સિસ્ટમને માને છે.

એક એવી વ્યવસ્થા જેમાં વંશની માહિતી મહિલાઓ પરથી લગાવવામાં આવે છે અને મહિલાઓ ઉત્તરાધિકારી હોય છે. ખાસી અને જયંતિયા જનજાતિના લોકો પરંપરાગત મેટ્રિલિનીઅલ વ્યવસ્થાના નિયમો માને છે. ગોરો વંશ વ્યવસ્થામાં સૌથી નાની પુત્રીને પરિવારની સંપત્તિ વિરાસતમાં મળે છે. તેમને નોકનાની ઉપાધિ આપવામાં આવી છે, જેનો અર્થ હોય છે ઘર માટે. જો કે માતા-પિતા ઈચ્છે તો બીજી પુત્રીને પણ વારસ બનાવી શકે છે. ઈશાન ભારતના મેઘાલય રાજ્યમાં પૂર્વ ખાસી ટેકરીઓ નામના જિલ્લામાં આવેલું ભારે વરસાદ માટે પંકાયેલું નગર તે મેઘાલયના પાટનગર શિલોંગથી ૫૫ કિ.મી. વાયવ્યે આવેલું છે. દુનિયામાં સૌથી વધુ વરસાદ મેળવતાં સ્થળો પૈકી તેનું બીજું સ્થાન છે. અહીં સરાસરી વાર્ષિક ૧૧,૪૩૦ મિ.મી. વરસાદ પડે છે. બંગાળના ઉપસાગર ઉપરથી વાતા નૈઋત્યના મોસમી પવનના માર્ગમાં તે આવેલું છે. ઉચ્ચ પ્રદેશના દક્ષિણ છેડે આવેલું હોવાથી વરાળનું સીધું વરસાદમાં રૂપાંતર થાય છે.

૧૯૬૪માં સ્વતંત્ર ખાસી રાજ્યનું શિલોંગ પૂર્વે તે પાટનગર હતું. અહીં ખાસી લોકોની ઘણી વસ્તી છે. જિલ્લાના ખેતીના પાકોના વેચાણ માટેનું તે કેન્દ્ર છે. અહીં સિમેન્ટનું કારખાનું છે.

ચેરાપુંજ હિલ સ્ટેશનની સપ્તરંગી સુંદરતાની કોઈ જોડ નથી. કદાચ તેથી જ ચેરાપુંજની ગણતરી દેશના સૌથી સુંદર હિલ સ્ટેશનમાં થાય છે. મેઘાલયના ઉત્તર-પૂર્વ વિસ્તારમાં આવેલું આ હિલ સ્ટેશન તેની ભવ્યતા-દિવ્યતા સાથે તેની સુંદરતા માટે પણ જાણીતું છે. ચેરાપુંજ હંમેશાં વાદળોની ઝાકળથી ઘેરાયેલા હોય છે. તેથી આસપાસનું વાતાવરણ શાંત અને ઠંડી હોય છે. સમુદ્ર સપાટીથી આશરે ૧૪૮૪ મીટરની ઊંચાઈએ સ્થિત આ હિલ સ્ટેશન ખાસ કરીને ચોમાસામાં એકલતા માટે જાણીતું છે. ચેરાપુંજની સુંદરતાને કારણે, તેણે વિશ્વમાં પોતાનું વિશેષ સ્થાન બનાવ્યું છે.

અધિક માસ દર ગ્રહ વર્ષે કેમ આવે છે?

■ ભરત 'કુમાર' પ્રા. ઠાકર, વૃંદાવન નગર, અંજાર (કચ્છ) ૯૪૨૭૨ ૨૩૧૫૦

૧૮મી જુલાઈ, ૨૦૨૩ અને મંગળવારથી પવિત્ર 'પુરુષોત્તમ માસ'નો પ્રારંભ થઈ રહ્યો છે અને ૧૬મી ઓગસ્ટ (બુધવારે) તેની સમાપ્તિ થશે. ત્યારે આ 'અધિક મહિનો' શું છે, તેના એકાધિક નામો કેમ છે, તેમાં શુભ કાર્યો કેમ ન થઈ શકે, તેનું આધ્યાત્મિક માહાત્મ્ય શું છે... વગેરે બાબતો વિશે જાણવું રસપ્રદ બની રહેશે.

આપણે ચાંદ્રમાસને અનુસરતા હોવાથી સૌરમાસના પંચાંગની સરખામણીમાં દર વર્ષે લગભગ અગિયાર દિવસોનું અંતર પડે છે, જે પછીના વર્ષોમાં વધતું જવાથી ઋતુક્રમ બદલાઈ જાય છે. એટલે સૌરમાસ અને ચાંદ્રમાસ વચ્ચે સુમેળ જાળવવા તથા આ ગાળો પૂરવા આપણે વધારાનો મહિનો લાવ્યા. તે જ આ અધિક માસ !

ઋતુ અને ચંદ્રકાળો સંયોગ

અધિક માસનો પ્રથમ લેખિત ઉલ્લેખ વેદવ્યાસ રચિત 'મહાભારત'ના વનપર્વમાં જોવા મળે છે. શકુનિ અને એની ટોળકીએ કપટથી દ્યુત ખેલીને પાંડવોને તેર વર્ષના વનવાસે મોકલી દીધેલા. તે વખતે કૃષ્ણ તેઓને 'પુરુષોત્તમ માસ'નું વ્રત કરવાની સલાહ આપે છે. વેદવ્યાસ

રચિત

'શ્રીમદ્ ભાગવત પુરાણ'માં પણ પુરુષોત્તમ માસની કથા ૩૧ પ્રકરણોમાં સવિસ્તર આલેખાઈ છે. ભવિષ્ય પુરાણ, બૃહદ્ નારદીય પુરાણ આદિ ગ્રંથોમાં પણ પુરુષોત્તમ માસનું માહાત્મ્ય વર્ણવાયું છે.

ઐતરેય બ્રાહ્મણમાં વર્ણન છે કે દેવોએ સોમલતા તેરમા મહિનામાં ખરીદી હતી. જે વ્યક્તિ સોમરસ વેચે તે પતિત છે. તેથી તેરમા મહિનાને ફળદાયક નથી ગણ્યો. ઋગ્વેદમાં તેના માટે 'ઉપજાયતે' શબ્દ વપરાયો છે. યજુર્વેદમાં 'અહંસ્પતિ' અને 'મલિમ્લુચ' શબ્દો વડે આ માસ દર્શાવાયો છે. 'અહંસ' એટલે પાપ અને મળવાચક મલિમ્લુચ પરથી તેના માટે 'મલ માસ' શબ્દ પ્રયોજાયો છે.

આપણા મહિનાઓમાં પ્રચલિત નામો ચંદ્ર, સૂર્ય અને નક્ષત્રોના સંબંધથી નક્કી કરવામાં આવ્યાં છે. અંગ્રેજી મહિના અને તારીખ પરથી આપણે ઋતુ કહી શકીએ છીએ, ઈસ્લામી મહિના અને તારીખ પરથી ચંદ્રની કળા કહી શકીએ છીએ. પરંતુ હિન્દુ મહિના અને તારીખ પરથી આપણે બંને વસ્તુઓ કહી શકીએ છીએ ! હિન્દુ પંચાંગ ચંદ્રની કળા અને ઋતુ એ બંનેને એકસાથે શી રીતે સાચવી શકે છે તે જોઈએ.

ચાંદ્રવર્ષ અને સૌરવર્ષ

હિન્દુ માસ અમાસથી અમાસ (ઉત્તર ભારતમાં પૂનમથી પૂનમ) સુધી ગણાય છે. ચંદ્રકાળની વધઘટ અને સમુદ્રની ભરતી-ઓટના આધારે તિથિ-વાર નક્કી થાય છે. અમાસથી અમાસ સુધી ૨૯.૫૩ દિવસને 'ચાંદ્રમાસ' કહે છે. ભારતીય પંચાંગ ચાંદ્રમાસને અનુસરે છે. તે પ્રમાણે એક ચાંદ્રવર્ષના ૩૫૪.૩૬ દિવસો થાય.'

જ્યારે કેટલાક દેશોમાં સૌર માસ ગણવાની પ્રથા પણ ટકી રહી છે. સૂર્યને મેષથી મીન સુધીની બાર રાશિઓમાં પસાર થતાં જેટલો સમય લાગે છે તેને 'સૌર વર્ષ' કહે છે. તે મુજબ પંચાંગ બનાવતાં ૩૬૫.૨૪ દિવસોનું અંગ્રેજી વર્ષ થાય છે. જ્યારે વધારાના ૦.૨૪ (એક ચતુર્થાંશ) દિવસ માટે તેમાં (સૈકાના વર્ષ સિવાય) દર ચાર વર્ષે ફેબ્રુઆરીમાં એક વધારાનો દિવસ આવે છે.

તેથી દર સો વર્ષે ૨૪ દિવસ ઉમેરાતાં અંગ્રેજી એકસો વર્ષના કુલ દિવસો ૩૬,૫૨૪ થાય. તે પરથી એક વર્ષની લંબાઈ ૩૬૫.૨૪ દિવસ મળી રહે છે.

હવે આપણે હિન્દુ ચાંદ્રમાસ અને અંગ્રેજી સૌરવર્ષ વચ્ચેનો સૂક્ષ્મ તફાવત જોઈએ...

- ૧ સૌરવર્ષના દિવસો = ૩૬૫.૨૪

- ૧૨ ચાંદ્રમાસના દિવસો = ૩૫૪.૩૬

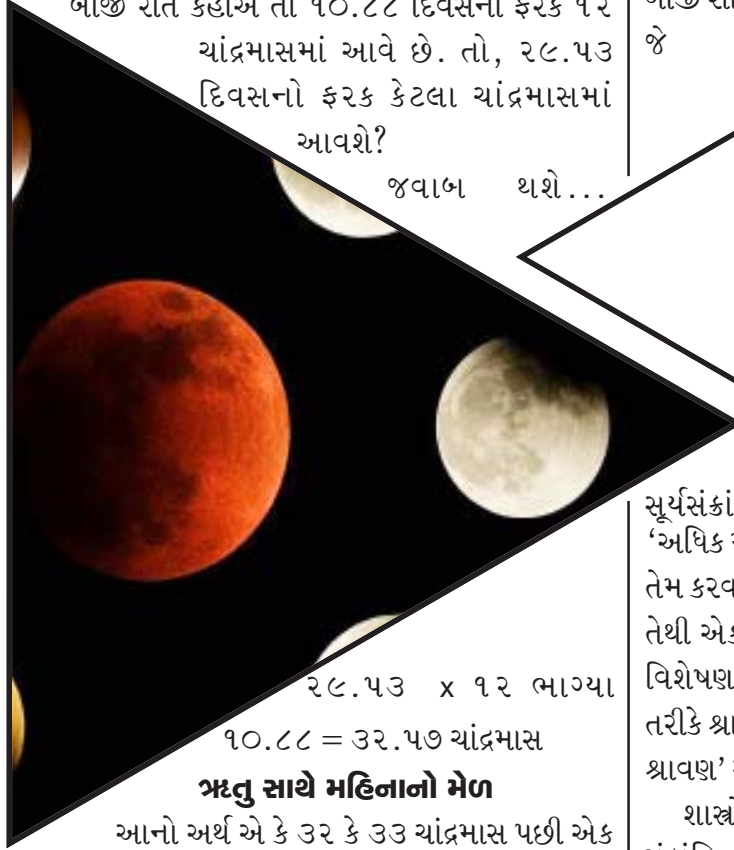
(૧૨ x ૨૯.૫૩)

- તફાવતના દિવસો ૧૦.૮૮

એટલે ૧૨ ચાંદ્રમાસ કરતાં ૧ સૌરવર્ષ ૧૦.૮૮ દિવસ મોટું છે. આ તફાવત દર વર્ષે વધતો જાય છે. આ તફાવત ૨૯.૫૩ દિવસ (એટલે કે એક ચાંદ્રમાસ) જેટલો વધારે થાય?

બીજી રીતે કહીએ તો ૧૦.૮૮ દિવસનો ફરક ૧૨ ચાંદ્રમાસમાં આવે છે. તો, ૨૯.૫૩ દિવસનો ફરક કેટલા ચાંદ્રમાસમાં આવશે?

જવાબ થશે...

ઋતુ સાથે મહિનાનો મેળ

આનો અર્થ એ કે ૩૨ કે ૩૩ ચાંદ્રમાસ પછી એક ચાંદ્રમાસ ઉમેરવાથી ઋતુઓની સાથે ચાંદ્રમાસનો મેળ મળી રહેશે. આ ઉમેરેલા મહિનાને 'અધિક માસ' કહે છે. અંગ્રેજી વર્ષમાં ચાર વર્ષે આવતા 'લીપ યર'માં ફેબ્રુઆરી માસની ૨૯મી તારીખની વ્યવસ્થા આના જેવી છે.

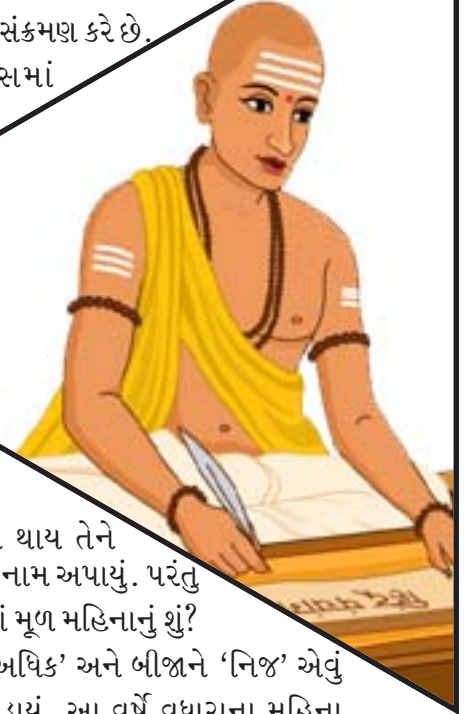
દરેક અધિક માસ સૂર્ય-ચંદ્રની ગતિ અનુસાર થોડો વહેલો કે મોડો આવે છે. પરંતુ લાંબા હિસાબે બે અધિક માસ વચ્ચે સરાસરી અંતર ૩૨.૫૭ માસનું આવે. ઈસ્લામી માસની લંબાઈ હિન્દુ માસ જેવડી જ છે. પણ તેના વર્ષમાં અધિક

માસ ઉમેરામાં આવતો ન હોવાથી ઈસ્લામી પંચાંગમાં ઋતુઓ દર ત્રણ વર્ષે એક માસ જેટલી મોડી આવે છે. તેથી તેના મોહરમ કે રમઝાન જેવા તહેવારો દર વર્ષે આપણા અલગ-અલગ માસ કે ઋતુમાં આવતા હોય છે.

હિન્દુ પંચાંગમાં અધિક માસની ગોઠવણને લીધે ચોક્કસ મહિનાઓમાં ચોક્કસ ઋતુ હંમેશા આવે છે. જો આવી વ્યવસ્થા ન હોત તો? માગસરમાં વરસાદ પડતો હોત, ચૈત્રમાં ટાઢ વાતી હોત અને શ્રાવણમાં ધોમ ધખતો હોત ! આ સમસ્યાનો ઉકેલ શોધવા આપણા પૂર્વાચાર્યોએ ઉઠાવેલ જહેમત વંદનીય છે.

ચતુર્વિધ નામ મહિમા

સૂર્ય દર મહિને એકમાંથી બીજી રાશિમાં સંક્રમણ કરે છે. જે માસમાં

સૂર્યસંક્રાંતિ ન થાય તેને 'અધિક માસ' નામ અપાયું. પરંતુ તેમ કરવા જતાં મૂળ મહિનાનું શું? તેથી એકને 'અધિક' અને બીજાને 'નિજ' એવું વિશેષણ લગાડાયું. આ વર્ષે વધારાના મહિના તરીકે શ્રાવણ આવે છે. તેથી પહેલો મહિનો 'અધિક (પ્રથમ) શ્રાવણ' અને બીજો 'નિજ (દ્વિતીય) શ્રાવણ' તરીકે ગણાશે.

શાસ્ત્રોમાં અધિક માસને 'મળ માસ' પણ કહ્યો છે. સૂર્ય સંક્રાંતિ ન કરે એટલે સૂર્યના સીધાં કિરણો પૃથ્વી પર એકધારાં પહોંચતાં ન હોવાથી રોગચાળો ફેલાવાની શક્યતા વધે છે. તેથી તેને 'મળ માસ' નામ અપાયું છે. આવી સંભવિત માંદગીથી બચવા આ દિવસોમાં મિતાહાર પર ભાર મૂક્યો છે અને એકટાણાં-ઉપવાસને મહત્વ અપાયું છે.

અધિક માસ અને મળ માસ ઉપરાંત આ મહિનાને 'પુરુષોત્તમ માસ' પણ કહ્યો છે. દરેક માસને તેના આરાધ્ય દેવ છે. પણ આ તો વધારાનો મહિનો. પાછો મળ માસ.

એટલે તેની અનાથ સ્થિતિ જોઈ ભગવાન વિષ્ણુએ પોતાનું નામ આપી દીધું - પુરુષોત્તમ માસ ! જેથી શ્રદ્ધાળુ લોકો આ માસ ફલપ્રદ ન હોવાથી શુભકાર્યો ભલે ન કરે, પણ પૂજાપાઠ, ધર્મધ્યાન, વ્રતપાલન, દાનપુણ્ય, જપતપ આદિ કરે. તેથી તેને 'ધર્મ માસ' પણ કહ્યો છે.

પુરુષોત્તમ માસની વ્રતકથાઓ

ભારત ધર્મપ્રધાન દેશ છે. વર્ષમાં એક વખત 'શ્રાવણ માસ' અને દર પોણા ત્રણ વર્ષે આવતા 'પુરુષોત્તમ માસ' દરમ્યાન લોકો ભક્તિભાવથી ઈષ્ટદેવની આરાધના કરે છે. તેમાં જો વર્ષમાં શ્રાવણ માસ સાથે અધિક માસ જોડાય એટલે કે નિજ શ્રાવણ અને અધિક શ્રાવણ એમ એકસાથે બે શ્રાવણ માસ આવે તો તો જાણે ભક્તિરસના ઘોડાપૂર ઉમટે છે !

પાવન પુરુષોત્તમ માસનું પૌરાણિક માહાત્મ્ય દર્શાવતાં ધાર્મિક પુસ્તકોમાં તેને લગતી ઉદાહરણરૂપ ૩૭ વાર્તાઓ, ભાગવત પુરાણમાં વર્ણવાયેલ તેના ૩૧ આખ્યાનો તથા અધિક માસમાં નિત્યપાઠ માટે ગીતાજીના ૧૫મા અધ્યાય 'પુરુષોત્તમ યોગ'ના ૨૦ શ્લોકો પણ સમાવવામાં આવે છે. દૈનિક સત્સંગ વખતે ગવાતાં થાળ, આરતી, ભજનો, પદો-છંદો, ગરબીઓ, પૂજાગીતો વગેરે પણ

તેની વાર્તાઓમાં અનુક્રમે દંપતી, જપી-તપી, ચકલીઓ, સાસુ-ગોલોકમાં ગધેડો, સુતારણ-સોનારણ, ગૌ પૂજન ફળ, ગધેડી, ગુરુ-શિષ્ય, ભાગ્ય ફળ, વરદાન, ગોફણનો સ્નાનનું ફળ, ભોળી ગુમાન, ટણણણ ભક્તિ, લેખ ઉપર અને સમડી, પ્રભુધામ, રાજા નહુષ, વ્યતિપાત, મેનાવ્રત, પરમા એકાદશી

તેમાં અપાતાં હોય છે. લોકપ્રચલિત ૩૭ કાંઠાગોર, બ્રાહ્મણ સેવાનું ફળ, ચાર વહુ, ઘણકો-ઘણકી, નાણંદ-ભાભી, ધનો શ્વર-ધનો પાળ, ડોસીમા-દેડકો, સાસુ-લક્ષ્મીચંદ વણિક, હરિલીલા, ત્રણ ઘા, ભોળો ભરવાડ, ભરવાડણ, રૂપનું ટોકરી, ખેડૂતની મેખ, મૌન વ્રત, બટુક વનદેવતા, પ્રેતોને રૂપવતી-મુગધા, પન્નિની એકાદશી અને સમાવિષ્ટ છે.

જ્યોતિષની દૃષ્ટિએ આગાહી

અધિક માસના આધારે જે તે માસની જ્યોતિષી દૃષ્ટિએ શુભ-અશુભ ફળની આગાહી પણ કરવામાં આવેલી છે. ચૈત્ર અધિક માસ હોય તો પ્રજાનું આરોગ્ય સારું રહે, વરસાદ સારો થાય અને જરૂરી ચીજવસ્તુ પૂરતા પ્રમાણમાં મળી રહે. વૈશાખ અધિક હોય ત્યારે પણ ચૈત્ર જેવું ધનધાન્ય, વૃષ્ટિ વગેરે રહે. અધિક જેઠ આવે તો રોગચાળો, બીમારી વગેરે આવી પડે. ભાદરવો અધિક હોય ત્યારે ચરિત્રવિહીન લોકોની વૃદ્ધિ થાય અને શાસકો પરસ્પર લડે. જ્યારે આસો અધિક આવે ત્યારે પ્રજાને શત્રુસૈન્યથી અને ચોરલૂંટારાના ત્રાસથી સહેવું પડે.

હિન્દુ પંચાંગમાં ભારે મહિનાની ચોવીસ અગિયારસોને ખાસ નામ અપાયા છે. તેમ અધિક માસમાં આવતી આ તિથિઓ અનુક્રમે 'પન્નિની એકાદશી' (સુદ) અને 'પરમા એકાદશી' (વદ) તરીકે અથવા તો બંને 'કમલા એકાદશી'ના સરખા નામે પણ ઓળખાય છે. હવે પછીના અધિક માસ આ મુજબ : સંવત ૨૦૮૨-જેઠ, ૨૦૮૫-ચૈત્ર, ૨૦૮૭-ભાદરવો, ૨૦૮૦-અષાઢ, ૨૦૮૩-જેઠ, ૨૦૮૫-આસો, ૨૦૮૮-અષાઢ, ૨૧૦૧-જેઠ.

આપણી ભાષામાં 'દુકાળમાં અધિક માસ'ની કહેવત પ્રચલિત છે. તંગીના સમય કે વિકટ સ્થિતિમાં કોઈ પારમાર્થિક આયોજન પાર પાડવાનું આવે ત્યારે આ રૂઢિપ્રયોગ પ્રયોજાય છે. આમ, ધર્મ, ખગોળ, ગણિત અને જ્યોતિષ વિષયક સૂક્ષ્મ દૃષ્ટિ સાથે 'અધિક માસ'ની યોજના વડે આપણા પૂર્વજોએ માનવને સન્માર્ગ દાખવવાનો સ્તુત્ય પ્રયાસ કર્યો છે. ❀

સાચો ભેરૂ

ગલીને નાકે ગાડી ઉભી રાખીને નીચે ઉતર્યો ને બાજુમાં રમત રમતાં છોકરાઓને પૂછ્યું - મુકેશભાઈનું ઘર કયું? મુકેશભાઈ? એવો પ્રશ્નાર્થ કરીને પેલા છોકરાએ માથું ખંજવાળ્યું પણ બાજુમાં ઉભેલા છોકરાએ કહ્યું લે નથી ઓળખતો? મુકેશભાઈ એટલે મુકલો રીક્ષાવાળો - સાહેબ ! સામે “ટોળા”નો ઢગલો પડ્યો છે ને એ ઘર મુકેશભાઈનું મે મુકેશનાં ઘર તરફ જવા કદમ ઉપાડ્યા ને દરવાજે ઉભીને પૂછ્યું : મુકેશભાઈ ઘરમાં છે?

અંદરથી ૩૦-૩૫ વરસનો એક યુવાન બહાર નીકળ્યો એટલે મેં પૂછ્યું તમારું નામ મુકેશભાઈ છે? હા, સાહેબ ! મારું નામ મુકેશભાઈ છે અંદર આવો. હું અંદર પ્રવેશ્યો એટલે કહ્યું સાહેબ ! ખુરશી ઉપર બેસો એમ કહીને મુકેશ મને ખુરશી આપી રસોડામાંથી આવીને એની ઘરવાળીએ જે શ્રીકૃષ્ણ કર્યો.

મે ઘરનું નિરીક્ષણ કર્યું. મકાન સાવ સાધારણ ઉપર પરદેશી નળીયા હતા. એક ખુણામાં પડેલા “ઘોડા”માં ડબા ડબરીને બે ચાર તપેલાને થાળી વાટકા એવું ગોઠવેલ હતું.

રસોડામાં પણ ગેસના ચુલાને બદલે પ્રાઈમસ નજરમાં આવ્યો. વચ્ચેની દીવાલમાં ટી.વી. ગોઠવેલ હતું. હું બેઠો હતો ત્યાં કાથી ભરેલો ખાટલોને બે ચાર ગોદડાને બે ઓશિકા પડ્યા હતા.

ઘરનું નિરીક્ષણ કરતો હતો ત્યાં મુકેશ પૂછ્યું સાહેબ ! ક્યાંથી આવો છો? મે કહ્યું ભાઈ ! ગામમાંથી જ આવું છું તારું સપેતરું દેવા આવ્યો છું. મારું સપેતરું? હા, તારું સપેતરું મુંબઈથી આવ્યું છે પણ સાહેબ ! મારું તો મુંબઈ કોઈ સગુ રહેતું નથી.

ભાઈ ! સગુ નહી તો કોઈ જાણીતું હોય એમને એમ તો કોઈ સપેતરું મોકલે નહીને? આ થેલો મુંબઈથી સતીષ પટેલે મોકલ્યો છે - ઓળખ્યો? મુકેશ પણ ગલીના નાકાવાળા છોકરાની જેમ માથું ખંજવાળ્યું પછી યાદ કરીને કહે હા...હા... યાદ આવ્યું સતીષ પટેલ એટલે “સતીષ” ઠાકરશી બાપાનો છોકરો અમે સાથે ભણતા ! બરોબર યાદ આવ્યોને? હા, પણ એ તમને ક્યાં ભટકી ગયો?

ભાઈ ! મારી દીકરીના લગ્ન હોવાથી હું મુંબઈ ખરીદી કરવા ગયેલો. મારા સાળાએ મુલજી જેઠા માર્કેટમાં આવેલી સતીષ પટેલની દુકાનનું સરનામું આપ્યું. ભવાની કલોથ સ્ટોર. હું દુકાને ગયોને મારા સાળાની યાદી આપીને

ઓળખાણ આપી એટલે કહે સારું સારું ભાઈ ! દુકાન તમારી જ છે જે જોઈએ તે લઈ જાવ. મુંઝાતા નહીં ક્યાંથી આવો છો? મે ગામનું નામ આપ્યું એટલે એના ચહેરા પર ચમક આવી ગઈ પછી મને કહે ત્યાં મારો એક લંગોટીયો મિત્ર રહે છે એમ કહીને તારું નામ આપ્યું ને કહ્યું ગરીબ માણસ છે પણ છે દિલાવર ! ભાઈબંધી કરવા જેવો માણસ.

હા એ મારો મિત્ર છે. અમે સાથે ભણતા એ ગામડેથી અપ-ડાઉન કરતો. મુકેશે કહ્યું અમારી સ્થિતિ સાવ કંગાળ સવારે બાપુજીની સાથે શાકભાજીની રેંકડી લઈને શાક વેચવા જતો - બપોરે ભણવા જતો. અરે ! સાહેબ ! હું તો પૂછતા જ ભુલી ગયો સતિષ મજામાં છે ને? ભાઈ ! એને શું વાંધો હોય? મને કહે સાહેબ ! જોઈએ તે માલ લઈ જાવ પૈસાની ચિંતા ના કરતા.

દુકાનમાં મારો માલ તૈયાર થઈ ગયો એટલે નોકરને કહે ભાઈ ! હવે તું એક કામ કર પાંચ પેન્ટ પીસ, પાંચ શર્ટ પીસ, પાંચ બ્લાઉઝ પીસ, પાંચ ચણીયા પીસને પાંચ સાડીનો એક થેલો પેક કરી દે. નોકર થેલો તૈયાર કરીને આપ્યો એટલે સતિષે ખીસ્સામાંથી ૧૦૦૦-૧૦૦૦ રૂ.ની પાંચ નોટ કાઢી મને આપતા બોલ્યો - લ્યો ! સાહેબ આ પૈસાને થેલો મારા ભેરૂને આપી દેજો - સરનામું પણ આપ્યું. મારી વાત સાંભળીને મુકેશની આંખો ભીની થઈ ગઈ. મને કહે સાહેબ ! હવે હું ગરીબ નથી ભગવાનની દયા છે રીક્ષા સારી કમાણી આપે છે, એક જ દીકરો છે એ અમદાવાદમાં ઈજનેરી કોલેજમાં ભણે છે સાહેબ ! આટલાં વરસે તમે મારા ભેરૂના ખબર લાવ્યાં સાહેબ ! હવે થોડી ચા પીશોને?

હું ના ન કહી શક્યો એ ચા પીતા પીતા કહે સાહેબ ! મારું નામ મુકેશ છે ભલે હું મુકેશ અંબાણી જેવો અબજોપતિ નથી પણ હું મારી રીક્ષાને “રીલાયન્સ” કરતાં જરા પણ કમ નથી સમજતો. ને મારું મકાન ભલે નાનું રહ્યું પણ હું એને કમ નથી સમજતો.

મે તેની વાત સાંભળીને કહ્યું ભલે મુકેશ ! હવે હું રજા લઉં હા, ભલે સાહેબ ! આવજો ને બેનના લગ્નમાં જરૂર પડે તો બોલાવજો રીક્ષાના ફેરા હું ફી ચાર્જ કરી દઈશ.

ભલે ભાઈ ! ફેરાની વાત તો બાજુમાં રહી પણ તને લગ્નની કંકોત્રી આપવા જરૂર આવીશ એમ કહીને મે રજા લીધી. પછી આખા રસ્તે એ જ વિચાર હતો કે મુકેશ રીક્ષાવાળો ભલે મુકેશ અંબાણીની સરખામણીએ સાવ ક્ષુલુક હોય પણ એની ખુમારી મુકેશ અંબાણી કરતા જરાયે ઉતરતી નથી.

■ મણીલાલ ડી. રૂઠાણી - રાણાવાવ

જો વૃક્ષો ન હોય તો પૃથ્વીનું શું થાય?

■ ચારુ નાયક

હું દરતે ધરતીને અનેક પ્રકારનાં સૌંદર્યની ભેટ આપી છે.

આકાશનું પ્રતિબિંબ પાડતી, વાદળી સાડી પહેરી હોય એવી ખડખડ વહેતી નદીઓ, ઊંચા અડીખમ પર્વતો, પોતાનું આગવું સૌંદર્ય ધરાવતાં રણ તો મનમોહક લીલા રંગની વનરાજી. જી હા મિત્રો, આ બધું જ કુદરતની બક્ષિસ છે પણ એમાં આ લીલી વનરાજીની સૌંદર્યતા સાથે ઉપયોગિતા પણ અનેક ગણી છે. આ લીલી વનરાજીની પ્રાપ્યતાનો આધાર આપણા મનુષ્યો પર છે. આ ધરતી વૃક્ષોથી હરીભરી રહે કે આ ધરતી વૃક્ષો વિનાની વેરાન થઈ જાય, એમાં આપણો બહુ મોટો ફાળો છે. એનો ઉધાર અને વિનાશ બંને મનુષ્યોના જ હાથમાં છે. તો મિત્રો આજે આપણે ચર્ચા કરીશું કે આ વૃક્ષો ધરતી પર છે તો આપણને શું શું ફાયદા છે અને અગર આ ધરતી પરથી વૃક્ષો ઓછા થઈ જશે કે બિલકુલ નષ્ટ થઈ જશે તો શું થશે?

વૃક્ષોની ઉપયોગિતા વિશે તો બધાને જ જ્ઞાન છે. ધગધગતા તાપમાં જે છાંયો આપે એ વૃક્ષ. આપણી જમીનને વરસાદ કે પૂરના સમયે ધોવાણથી બચાવે એ વૃક્ષ. બાષ્પોત્સર્જન કરી વાતાવરણને ઠંડુ બનાવે એ વૃક્ષ, હવામાંથી કાર્બન ડાયોક્સાઈડ વાપરીને હવાને શુદ્ધ કરે એ વૃક્ષ. ધ્વનિનું શોષણ કરી ધ્વનિ પ્રદૂષણ ઘટાડે એ વૃક્ષ. વિવિધ ફળો અને ફૂલોની કુદરતી ભેટ આપે એ વૃક્ષ. મનુષ્યની ગૃહઉપયોગી ચીજવસ્તુ માટે તથા મનુષ્યના જન્મ સમયે ઘોડિયાથી લઈને મૃત્યુ સમયે ઉપયોગમાં આવતું લાકડું આપે એ વૃક્ષ. અગણિત ઉપકાર કરતાં આ વૃક્ષો જો જમીન પરથી વિદાય લેશે તો શું થશે એ કલ્પના પણ આપણને થથરાવી મૂકે છે.

આ ધરતી પર વૃક્ષો-વનસ્પતિ એક માત્ર એવી સજીવ સૃષ્ટિ છે કે જે સૂર્યપ્રકાશની હાજરીમાં પોતાનો ખોરાક જાતે બનાવે છે. આ ખોરાક બનાવવાની પ્રક્રિયા છે, એ પ્રકાશસંશ્લેષણની પ્રક્રિયા છે. મિત્રો, આ પ્રકાશસંશ્લેષણની

પ્રક્રિયાનો આપણે ઝીણવટથી અભ્યાસ કરીએ તો આ પ્રક્રિયામાં ખોરાક બનાવવા માટે વનસ્પતિને હવામાંનો કાર્બન ડાયોક્સાઈડ જોઈએ. એટલે હવામાંથી કાર્બન ડાયોક્સાઈડનું પ્રમાણ તો ઘટવાનું જ. સાથે જ આ પ્રક્રિયામાં નીપજ તરીકે આપણને પ્રાણવાયુ એટલે કે ઓક્સિજન વાયુ ઉત્સર્જિત થઈ હવામાંથી મળવાનો એટલે જ તો વૃક્ષો ઓક્સિજન વાયુનું પ્રમાણ વધારીને અને કાર્બન ડાયોક્સાઈડનું પ્રમાણ ઘટાડીને હવાને શુદ્ધ કરે છે. હવે આપણે જોઈએ કે વૃક્ષો ધરતી પરથી ધીરે ધીરે નાશ થવા માંડશે તો?

સાવ સામાન્ય વાત છે કે, સૌ પ્રથમ તો વૃક્ષો નહીં હોય તો પ્રાણીથી માંડીને મનુષ્ય સુધી બધા જ સજીવોને ખોરાક નહીં મળે અને તો તો આ પ્રાણીઓ અને મનુષ્યોનું ખોરાક વગર આ ધરતી પર જીવવું અશક્ય થઈ જાય. પણ થોડું વિસ્તારથી જોઈએ તો વૃક્ષ ઓછા થવા માંડશે તો હવામાં કાર્બન ડાયોક્સાઈડનું પ્રમાણ વધવા માંડશે. હવામાં કાર્બન ડાયોક્સાઈડનો વધારો એ ગ્રીન હાઉસ અસર તરફ દોરી જશે. મિત્રો આ ગ્રીન હાઉસ અસર શું છે જાણો છો? કાર્બન ડાયોક્સાઈડનું પ્રમાણ પૃથ્વી પર વધવાને લીધે સૂર્યના કિરણો જે ધરતી પર અથડાઈને પાછા ફેંકાઈને ઉપર જતાં જતાં તે કિરણોની ગરમી આ વાયુ જ શોષી લેશે. એટલે વાતાવરણનું તાપમાન પણ ઊંચાઈએ પહોંચશે. આ તાપમાનનો સીધી અસર પૃથ્વીના ધ્રુવ પ્રદેશ પર પડશે. જેનાથી ધીમે ધીમે પીગળવા માંડશે. ધરતી પરના સમુદ્રોની સપાટી ઊંચી લાવશે.

જેના પરિણામે પૂરની આફત આવશે અને સમુદ્રની આજુબાજુના વિસ્તારમાં તબાહી સર્જાઈ જશે. જ્યારે અમુક વિસ્તાર કે જે ધ્રુવ પ્રદેશથી દૂર છે, ત્યાં દુષ્કાળની પરિસ્થિતિ ઉભી થશે. વરસાદ બિલકુલ નહીં પડે. શિયાળામાં વરસાદ અને ચોમાસામાં ગરમી પડે. ગમે તે ઋતુમાં ગમે તે થાય એને જ તો કહેવાય 'ગ્લોબલ વોર્મિંગ'.

હવે બીજું કે જેમ જેમ વસ્તી વધારો થતો જશે તેમ તેમ રહેઠાણ માટે, રેલ માર્ગો, શોપિંગ સેન્ટર, બુલેટ ટ્રેન વગેરે માટે આડેધડ જંગલો કપાય છે અને કપાતા જશે. જેને લીધે વરસાદ ઓછો પડતાં ભૂગર્ભ જળનું સ્તર પણ નીચું જશે. કાર્બન ડાયોક્સાઈડનું પ્રમાણ વધતાં પ્રદૂષણ વધવાથી આ હવામાં આપણને શ્વાસ લેવાની પણ મુશ્કેલી પડશે. પાછું આવ્યું સજીવો પર જ જોખમ. વૃક્ષો ધ્વનિનું પણ શોષણ કરે

છે. એટલે જાહેર રસ્તાઓ પર એરપોર્ટની આજુબાજુ ઘણાં વૃક્ષો વાવવામાં આવે છે. જેથી રસ્તા પર વાહનોના અવાજો અને એરપોર્ટ પર આવતા અતિ મોટા વિમાનના અવાજોને શોષી લઈ આ ઘોંઘાટને રહેણાંક વિસ્તાર સુધી પહોંચતા અટકાવે છે. હવે વૃક્ષો નહીં હોય તો આ ધ્વનિ પ્રદૂષણ પશુ-પંખી અને મનુષ્યનું જીવવું દુષ્કર કરી દેશે.

આમ, વૃક્ષો જ છે જે સજીવસૃષ્ટિની નાનીથી માંડી મોટી જરૂરિયાતો પૂર્ણ કરે છે અને પર્યાવરણ માટે તો વૃક્ષો વરદાન સમાન છે. વૃક્ષો વિના આ ધરતી આ સજીવો અને આ પર્યાવરણની કલ્પના પણ કરવી મુશ્કેલ છે. એક વૃક્ષ ઉછેરવું અને તેનું રક્ષણ કરવું એટલે એક બાળકને ઉછેરી તેનું પાલન-પોષણ કરવું, તેનો વિકાસ કરવા બરાબર છે. વળી અગ્નિપૂરાણમાં કહેવાયું છે કે, જે વ્યક્તિ વૃક્ષોનો ઉછેર કરે છે તે પોતાના ૩૦ હજાર પિતૃઓનો ઉધાર કરે છે, તો પ્રભુ આ

માનવમનને એટલો સધ્ધૃષ્ઠિ આપે કે વૃક્ષો અને વનસ્પતિ વધારી આ જગતને સ્વર્ગ બનાવે. બાકી જગતમાં મનુષ્ય જ એક એવું પ્રાણી છે જે વૃક્ષો કાપે છે, તેના કાગળ બનાવે છે અને એ જ કાગળ પર લખે છે. 'વૃક્ષો બચાવો'.

આજે જ્યારે હવાનું પ્રદૂષણ અને ગ્લોબલ વોર્મિંગ એક વ્યાપક સમસ્યા બની ગઈ છે ત્યારે પર્યાવરણને બચાવવા અને લોકોમાં જાગૃતિ લાવવા વૃક્ષો વાવવા જ રહ્યાં. એટલે જ તો 'પમી જૂન'ને વિશ્વ પર્યાવરણ દિવસ તરીકે ઉજવી લોકોમાં વૃક્ષો વાવવા પ્રત્યે જાગૃતિ લાવવામાં આવે છે અને આ પ્રયત્નો થકી જ આ ધરતી આપણને કદી પણ વૃક્ષો વગરની જોવા મળશે નહીં અને આ આવનારી બધી આફતોમાંથી આપણે બચી શકીશું.

With Best Compliments

KALYANJI RAMBHIA

PARAS RAMBHIA

- ✿ B.P.MACHINE
- ✿ GLUCO METER
- ✿ WHEEL CHAIR
- ✿ NEBULIZER
- ✿ AIR BED
- ✿ MORNING WALKER

- ✿ PULSE OXYMETER
- ✿ ADULT DAIPPER
- ✿ HOT WATER BAG
- ✿ HEATING PAD
- ✿ WEIGHT SCALE
- ✿ WATER BED

FORTUNE SURGICALS

C/004, SUPATH-2, NEAR OLD VADAJ BUS STAND,
ASHRAM ROAD, USMANPURA, AHMEDABAD-380013
PH.27560480 M.9375022555

સોની કાનજી આણંદજી જ્વેલર્સ પ્રા.લી.

IN MUMBAI
Since 1968

બી/૧૮, રોયલ ઈન્ડ. એસ્ટેટ, રજે માળે, સહકાર નગરની સામે,
નાયગાંવ ક્રોસ રોડ, વડાલા, મુંબઈ-૪૦૦૦૩૧. ફોન : ૨૪૧૫૦૫૭૨, ૪૧૭૫૫૫૦૦
E-mail : admin@sonikanji.com - Website : www.sonikanji.com

કચ્છ : ફરાદીવાલા

માહિલા મંચ

સંપાદિકા : રેખાબેન શુક્લ

પ્રેમ કી ગંગા બહાતે ચલો

■ રેખાબેન શુક્લ

અઠી અક્ષરના નાનકડા રૂપકડા શબ્દ 'પ્રેમ'માં સંસારનો સમગ્ર સાર સમાયેલ છે. પ્રેમ એટલે અનુરાગ-બ્રહ્મ-પ્રભુનું રૂપ માનવજીવનનું મેઘધનુષ - હૃદયના ઉંડાણનો આગવો ઉમળકો, પ્રેમ એક ભાવ છે, એક અનુભૂતિ છે, પ્રેમનો અનુભવ થતાં માનવી પરિતૃપ્ત થાય છે. પ્રેમ મમતા, લાગણી સ્નેહ જેવા અનેક સ્વરૂપે ભલે નજરે અડતો હોય, પણ પ્રેમની અનુભૂતિ શબ્દોમાં કરવી અસંભવ હોવા છતાં પણ સૌ કોઈ તેને અભિવ્યક્ત કરવા સતત અવિરત નિરંતર પ્રયત્નશીલ રહે છે અને છેવટે તો તે પરાજીત થઈ જાય છે. પ્રેમ એ જોવા-દેખાડવાની વસ્તુ નથી તે તો અનુભવવાની વસ્તુ છે. સાચો પ્રેમ છુપાઈ શકતો નથી. સાચા પ્રેમને સંતાડી-છુપાવ-લકાડી કે ઢાંકી શકાતો નથી. પ્રેમને વ્યક્ત કરવા કોઈ શબ્દો કે વ્યવહારિકતાની જરૂર નથી તેની ભાષા આંખો દ્વારા - સ્મિત દ્વારા પણ સમજી શકાય છે. પ્રેમ પાસે આવી એક વિશાળ દિવ્યદૃષ્ટિ છે. પ્રેમ પ્રાપ્ત કરનાર દિવ્યતા-ધન્યતા અનુભવે છે. પ્રેમ માનવજીવનને પૂર્ણતા બક્ષે છે, સાચું જીવન જીવવાની શક્તિ - બળ આપે છે, પોતાને મળનાર, લખનાર, સંભળાવનાર સાથે પોતાનું સંધાન કરી દે છે. પ્રેમ હંમેશા નમવા, ઝુકવા, સમાધાન કરવા તત્પર હોય છે. જેના પર પણ પ્રેમના પુષ્પો વરસે છે તે સમ્રાટ બની જાય છે. સાચો પ્રેમ માનવીને આધ્યાત્મિક ઉંચાઈએ લઈ જાય છે. પ્રેમથી સભર વ્યક્તિને બીજું કંઈ મેળવવાની આકાંક્ષા નથી રહેતી. સાચો પ્રેમ તો માનવીને તેના શરીરનાં રોમ-રોમને આનંદિત કરી દે છે. પ્રેમ વગરનું જીવન નિઃપ્રાણ છે. સાચા પ્રેમનાં પ્રવાહને જન્મ-મરણ, ઘટ-ઘટનો ભય નથી રહેતો. આ

પ્રવાહ સતત અવિરત એક ધારો એક સરખો વહ્યા કરે છે. પ્રેમથી થયેલા વ્યવહારો શ્રદ્ધાવાન અને નિષ્ઠાવાન બની રહે છે. અંતરની વેદના અને વિરહ પણ પ્રેમથી જ પેદા થાય છે. અંતરાત્માનાં પ્રેમથી પરમાત્માનું પ્રાગટ્ય થાય છે. જીવનમાં સુપ્રભાત, સુખદ ક્ષણો અને શાશ્વત શાંતિ પણ પ્રેમથી જ મળે છે. પ્રેમનાં બળથી મનુષ્યનું અનોખું વ્યક્તિત્વ ઉપસે છે. પ્રેમની જ્યોતિ તિમિરને ઉલેચી પ્રકાશનો પ્રવાહ પાથરે છે. જીવનને મૂઢુ મુલાયમ કોમળ નિર્મળ બનાવે છે. જીવનમાં આનંદ ઉત્સાહભરી જીવનને ચૈતન્યથી ભરી દે છે. જીવનમાં માધુર્યભાવ પ્રગટાવી દિવ્યતાની અનુભૂતિ કરાવે છે.

સાચો પ્રેમ વહેંચાય, લુંટાય અને અવરોધ વિના અપાય છે, તે બિનશરતી હોય છે, તે કામના રહિત-ગુણ રહિત - વિચ્છેદ રહિત અને સૂક્ષ્મ છે, તેનો કોઈ અંત નથી, અનંત છે, અખૂટ છે. તે યાચના (માંગવા), કે સંઘરવાની વસ્તુ નથી, તે તો આપવા-વહેંચવાની વસ્તુ છે. પ્રેમ એટલે સમર્પણ, ઉત્થાન, સ્વાર્પણ અને અતૂટ શ્રદ્ધા - વિશ્વાસ. પ્રેમ એટલે પ્રેમ લક્ષણ ભક્તિ, પ્રેમરસ, હરિરસ ઘડીમાં ચડે ને ઘડીમાં ઉતરે તે પ્રેમ નથી. પ્રેમ પૈસો, પ્રતિષ્ઠા અને પદથી વંચિત છે, તેમાં સર્વ સ્વપ્નો ત્યાગને દંભ-અહંકારનો પણ ત્યાગ થાય છે. પ્રેમથી થયેલા વ્યવહાર શ્રદ્ધાવાન-નિષ્ઠાવાન બની રહે છે. તેમાં તૃષ્ણા, લાલસા કે સ્વાર્થની ભાવના નથી હોતી. સાચા-વાસ્તવિક પ્રેમમાં સંબંધોની જાળવણી-નિભાવણી, પરસ્પર માનવીય વ્યવહાર સાથે પ્રેમની ચંચળ લહેરો હિલ્લોળાય છે. પ્રેમથી જ ભક્તિભાવ દઢ થાય છે અને પગ આત્મજાગરણ તરફ કંડરાય છે. આત્મા-પરમાત્માનું મિલન થાય છે. શુભાશુભનો વિવેક જળવાય

છે. વસુધૈવ કુટુંબકની ભાવના ફેલાય છે. સાચા પ્રેમમાં લોહચુંબક જેવી શક્તિ અને પારસમણિ જેવી તેજસ્વિતા છે. પ્રેમનો અભાવ માનવીને દૈત્ય બનાવે છે, વનવાસ કરાવે છે, કાંટાળો તાજ પહેરાવે છે. સંસારભાગ આગમાં ખાક થઈ જાય છે.

પ્રેમ મમતા - લાગણી - સ્નેહ જેવા અનેક સ્વરૂપે નજરે ચડે છે. પતિ-પત્નીનો પ્રેમ, માતા-બાળકનો પ્રેમ, પિતા-પુત્રનો પ્રેમ, ભાઈ-ભાઈ અને ભાઈ-બહેનનો પ્રેમ, મામા-ભાણેજનો પ્રેમ, મિત્ર-સખીનો પ્રેમ, અડોશ-પડોશનો પ્રેમ સગા-સંબંધી - સ્વજનોનો પ્રેમ ભક્ત-ભગવાનનો પ્રેમ સલીમ - અનારકલીનો પ્રેમ આ બધાં પ્રેમનાં અલગ-અલગ સ્વરૂપો છે. ખીલતાં ફૂલ, મળતાં દિલ, વરસતી ચાંદની, ઝરમરીયો વરસાદ, વનરાજીનાં મંદ હાસ્ય, નદીનાં ખળખળ કરતાં વહેતાં જળની પ્રવાહિતા, પ્રકૃતિનાં રંગો અને પક્ષીઓનાં ટહૂકાઓમાં પણ પ્રેમનો ઉદ્ઘોષ સંભળાય છે. કૃષ્ણ-ગોપી, કૃષ્ણ-સદામા, મીરાં-ગિરધર નાગર, કૃષ્ણ-વિદૂરજી, શ્રીરામ-શબરીના પ્રેમ પણ જગવિખ્યાત મહિમાવંતા છે. નિઃસ્વાર્થ નિષ્કલંક પ્રેમના ઉદાહરણ છે. સાચા પ્રેમમાં નારાજગી, ગમ, ચિંતાને કોઈ સ્થાન નથી. કિસ બાતપે નારાજ હો ! કિસ બાતકા હૈ ગમ? કિસ સોચમેં ડૂબી હો તુમ? હો જાયેગા સંગમ... સાચો પ્રેમ છૂપો નથી રહેતો છેવટે ગીતમાં પરિવર્તિત થઈ જાય છે - 'હર દિલ જો પ્યાર કરેગા, વો ગાના ગાયેગા, દિવાના સેંકડોમેં પહેયાના જાયેગા', સાચો પ્રેમી સામેની વ્યક્તિના ગુસ્સાને પણ ઓગાળી નાખે છે - ગુસ્સા ઈતના હસીન હૈ તો પ્યાર કેસા હોગા? વો પ્યાર કેસા હોગા. સાચો પ્રેમી વિરહને પણ ખેલદિલીથી વધાવી લે છે - 'દિલ કે ઝરોખે મેં તુઝકો બિઠાકર, યાદોં કો તેરી મેં દુલ્હન બનાકર, રખુંગા મેં દિલ કે પાસ મત હો મેરી જા ઉદાસ, સાચાપ્રેમી ડરતાં નથી - 'પ્યાર કિયા તો ડરના ક્યા. પ્રેમમાં ધોખાઘડી નથી હોતી. બેશક મંદિર મસ્જિદ તોડો પર પ્યાર ભરા દિલ કભી ન તોડો.'

પ્રેમનાં ઘણાં ઉદાહરણો આપી શકાય તેમ છે પણ સાચો પ્રેમ તો છે 'રાષ્ટ્રપ્રેમ' - વતનપ્રેમ. દિલ દિયા હૈ જહાં ભી દેંગે, એ વતન તેરે લિયે. આમ તો દેશપ્રેમની દાઝ હર કોઈ પોતાનાં દિલમાં રાખે છે. દરેકના હૃદયમાં દેશપ્રેમની ચાહત હોય છે. વાત-વાતમાં પોતાના દેશ માટે જાન કુરબાન કરવાની વાતો કરતા હોય છે, એમાં નેતા પણ બાકાત નથી. પણ વાસ્તવમાં તેઓ દેશ માટે કંઈ પણ ભોગ આપવા તૈયાર નથી હોતા. દેશની પ્રગતિ ઉન્નતિ માટે આવશ્યક એવા

કરવેરાની ચોરી કરવામાં બહાદુરી સમજે છે, ખાવા માટે તેમનો સૌથી પ્રિય ખોરાક પૈસા-લાંચ હોય છે. નેતાઓમાં ફક્ત સત્તા-ખુરશીની ચાહત દેખાય છે, દેશપ્રેમની નહીં, દેશનાં યુવાનો થોડા પૈસા ખાતર - અનામતની હઠ ખાતર હંગામા, તોડફોડ, રાષ્ટ્રની સંપત્તિનું નુકસાન કરવામાં પીછેહઠ નથી કરતાં અને દેશને બરબાદ કરવા માટે કોઈપણ પગલું ભરવા અચકાતા-ખચકાતા નથી. પોતાનાં મુલક-વતન ખાતર મરી-મટી જનાર વીર-બહાદુરોનું યોગદાન બધા જ જાણે છે, સાંભળે છે, પણ પછી તેને ફક્ત ચટપટા મસાલા સમજીને, વાર્તા-કિસ્સા-કહાની માની લે છે. દેશભક્તિ-દેશપ્રેમ પ્રતિ બલિદાની કાંતિ વિ.ના સંદેશા પર ગીતો (એ મેરે વતન કે લોગો) ફિલ્મો, સિરિયલમાં કોઈને ઈન્ટરેસ્ટ નથી. આજના યુવા-વર્ગના દિલ-દિમાગ પર તો રોમાન્ટિક કોમેડી, એક્શન મુવિ છવાયેલી રહે છે. દેશભક્તિ પર આધારિત ફિલ્મો બોક્સ ઓફિસ પર ફલોપ જાય છે. બીજી તરફ દેશપ્રેમની ભાવના પ્રબળ ન થવા દેવા પર મા-બાપનો ફાળો પણ ઓછો નથી. તેઓ તો તેમના સંતાન મોટા થઈને કેમ વધુ પૈસા કમાએ (પછી ગમે તે રીતે) તેવા ઉપાયો અજમાવતા રહે છે, તેમણે જિંદગી આખીમાં ભાગ્યે જ એકાદવાર પણ એ નહીં કહ્યું હોય કે મોટો થઈને તું દેશ માટે શું કરશે? મા-બાપનો ગુરૂ મંત્ર એક જ હોય છે કે 'સ્વાર્થી બનો'. દેશપ્રેમની ડાહી ડાહી વાતોમાં ન પડ. પૈસા ખાતર પોતાના જ દેશની અર્થ વ્યવસ્થા ખોરવી નાખવા કરચોરી,

છે. વલ્લભભાઈ પટેલને પણ યાદ કરે છે પણ તેમની સાદગી અને દેશપ્રેમ પોતાના આચરણમાં ભાગ્યે જ ઉતારે છે. માતાઓ પણ પોતાના સંતાનોને દેશ ખાતર મરી ફીટવાની ભાવના ભાગ્યે જ જગાડે છે. દેશપ્રેમની વાત કરનારને ગાંડામાં ખપાવે છે. આઝાદીનો અમૃતકાળ ચાલી રહ્યો છે. આજે આપણે સૌ આઝાદીની ખુલ્લી હવામાં જે શ્વાસ લઈ રહ્યા છીએ તેમાં સૌથી વધુ

ગદારી, ધોખાઘડીમાં પણ વાંધો નહીં. દેશવાસીઓમાં રાષ્ટ્રપ્રેમની ભાવના ન જગાડવામાં નેતાઓનો ફાળો પણ ઘણો મોટો છે. નેતાઓને દેશની સલામતી-વફાદારીમાં કોઈ રસ નથી. તેમને તો રસ ફક્ત તેમની તિજોરી ભરવામાં જ દેખાય છે. સંતોષ જેવું કોઈ લક્ષણ જ તેમનામાં નથી દેખાતું. સ્વાભિમાન, દઢતા, ઉત્સાહ, દેશવાસીઓ પ્રત્યે પ્રેમ, દયા જેવું તેમનામાં કોઈ ચિન્હ જ નથી હોતું. બસ પૈસા ખાધે રાખો, દેશનું જે થવું હશે તે થશે.

નેતાઓ છાશવારે તેમના ભાષણોમાં શિવાજી, મહારાણા પ્રતાપ, ગુરૂ તંત્ર, બહાદુર, નેતાજી સુભાષચંદ્ર બોઝ, ગાંધીજી, ચંદ્રશેખર આઝાદ, ભગતસિંહ, સુખદેવ, લાલા લજપતરાય (લાલ-બાલ-પાલ) વિ.ના ઉદાહરણો સંભળાવે

યોગદાન દેશપ્રેમી આઝાદી લડવૈયાઓનું રહેલું છે. બાળકોમાં એ ભાવના જગાડવી જરૂરી છે કે - હર કર્મ અપના કરેંગે એ વતન તેરે લિએ, દિલ દિયા હૈ જહાં ભી દેંગે એ વતન તેરે લિયે - સબસે ઉંચે દેશપ્રેમકી સગાઈ, જ્યોત સે જ્યોત જલાતે ચલો, પ્રેમ કી ગંગા બહાતે ચલો, રાહમેં આએ કોઈ દિન દુઃખી, સબકો ગલે સે લગાતે ચલો. 'તુમ પ્યાર સે દેખો હમ પ્યારસે દેખે જીવન કે અંધેરે મેં મહક જાયે ઉજાલા,' ઈશ્વર પ્રેરણાથી આ લેખ પુરો કરી શકી છું કારણ કે હું ચમત્કારમાં નથી માનતી, પણ પ્રેમમાં માનું છું. ❀

વરસવું ઓછું ને ઉકળાટ જાજો આપ્યો છે, આ મોસમને પણ માણસ થવાના ભાવ જાગે છે.

With Best Compliments From

Special IGI પ્રમાણિત અક્ષકલ્પીવ સુપર ડિલક્સ ડાયમંડ જ્વેલરી અને BIS પ્રમાણિત હોલમાર્ક એન્ટીક અને ટ્રેડીશનલ ગોલ્ડ જ્વેલરી.

• વ્યાજબી ધડામણી • હોલસેલ ભાવ • જુનું સોનુ સારા ભાવે ખરીદ્યું • જુના દાગીના ને એન્ટીક બનાવી આપ્યું

☎ : 2412 4727
vardhmandiamonds@gmail.com

☎ : 2412 2244 / 2413 3344
શ્રી કાલકલ્પ લખમણી મારુ, કચ્છ (લાખાપુરવાલા)

૧૦, ૧૧, વર્ધમાન ફૂપા, ડૉ. આંબેડકર રોડ, પરેલ ટી. ટી., મુંબઈ - ૪૦૦૦૧૨.

With Best Compliments From

 JAINAM

OPTICS & CONTACT LENS CLINIC

5-B, HASAN MANZIL, 71-77, A.K. MARG,
NEAR AUGUST KRANTI MAIDAN,
GOWALIA TANK, MUMBAI-400036.

TEL. : 23814446

E-mail : jainamoptics@yahoo.com

કુંવરજી ઠાકરશી છેડા - (ગામ-તલવાણા)

બાળકોને સોયાબીનમાંથી બનેલી વાનગીઓ આપો

■ દામિની ઠાકર (મુંબઈ)

આ પાણાં શરીરનાં પોષણનો મુખ્ય ઘટકોમાં પ્રોટીન અનિવાર્ય ઘટક દ્રવ્ય છે. અલબત્ત પ્રોટીન ઉપરાંત કાર્બોહાઈડ્રેટસ, ચરબી ઉપરાંત વિટામીન્સ અને લોહતત્વ જેવા ખનીજકારો પણ સમતોલ આહાર માટે અત્યંત જરૂરી છે. પણ પ્રોટીન હૃદયનો ધબકાર છે, રોગોના પ્રતિકાર માટે મુખ્ય આધાર છે. તે ચયાપચયનો ઉત્સેચક છે, તેમાંથી રસો પાયક બને છે, તેનાથી જ બંને ગ્રંથિનો સ્ત્રાવ અને વિકાસનો અંતઃસ્ત્રાવ થાય છે, શરીરને સ્નાયુબદ્ધ બનાવે છે. સામાન્ય રીતે તે કઠોળ, બધી જ દાળ, સીંગદાણા તેમજ દૂધ ઉપરાંત ઈંડા, મચ્છી, માંસમાંથી મળે છે. પણ આપણાં દેશમાં શાકાહારી પ્રજા માટે શ્રેષ્ઠ પ્રોટીન પુરું પાડનાર સોયાબીન છે. ભારતમાં બજારમાં સાદું પ્રોટીન મળતું નથી અને ઔષધ નિર્માણ કંપનીઓ - ફાર્મસીઓ સાદા પ્રોટીનમાં ચોકલેટ-વિટામીન વિ. મેળવી સ્વાદિષ્ટ બનાવી ઉંચા-મોંઘા ભાવે વેચે છે. જે સામાન્ય માનવી - આમ આદમીને પોષાય તેમ નથી.

સોયાબીન દ્વિદળ કઠોળ હોવાથી તે બે ભાગમાં સરખે હિસ્સે વહેંચી શકાય છે. તે વટાણા કૂળનું કઠોળ છે અને તેમાં ૪૦ ટકા પ્રોટીન હોય છે. જે બીજા કોઈ ધાન્યમાં આટલા પ્રમાણમાં નથી હોતું. ઢોરના માંસ તથા માછલીમાં અઢાર ટકા પ્રોટીન હોય છે. ઈંડા અને ઘઉં કરતાં સોયાબીનમાં ત્રણ ઘણું પ્રોટીન હોય છે. દુનિયાની અડધી વસતી માત્ર વનસ્પતિના પ્રોટીન પર નભે છે. આથી પ્રોટીન માટે

સોયાબીન એ ચમત્કાર છે. સ્વાદ અને પોષણની દૃષ્ટિએ ચીનની રાંધણકળા શ્રેષ્ઠ છે અને તેની વાનગીઓ બનાવવામાં સોંધી પણ છે. તેથી તેઓ માંસ કરતા સોયાબીનને પ્રાધાન્ય આપે છે. તેથી આપણા દેશમાં વસતા સામાન્ય માણસો કે જેઓ મજૂરી કામ કરી જીવનનિર્વાહ ચલાવતા હોય, શ્રમજીવી વર્ગ માટે સોયાબીન ખૂબ જ ઉપયોગી છે. આજે સોયાબીન અનેક રીતે ઉપયોગમાં લેવાય છે. ભારતમાં હવે તેનો ઉપયોગ દૂધ, પનીર, માખણ, સોયાતેલ વિ. બનાવવામાં શરૂ થયેલ છે. કારણ કે સોયાબીન દૂધમાં પ્રોટીનનું પ્રમાણ ગાય-ભેંસ કે અન્ય પ્રોણીઓના દૂધ કરતા વધુ જોવા મળ્યું છે. આપણે પણ આ ધાન્યનો વધુમાં વધુ ઉપયોગ કરીને આપણા શરીરમાં પ્રોટીનનું પ્રમાણ વધારી શકીએ છીએ. આપણે આજે જોઈએ છીએ કે આપણાં બાળકોમાં સૌથી વધુ જરૂર હોય તો તે પ્રોટીનની છે. તેથી આપણા બાળકોમાં સોયાબીનની બનેલી વાનગીઓ દ્વારા પ્રોટીનનું પ્રમાણ વધારી શકાય.

મિલ્કન
મસાલા

મિશ્રણ
પ્યાર વતી

મિલ્કન

ખાંડેલા મરચાં
કેશરી હળદર
દળેલું ધાણાજીરૂ

TEL.: 23774209, 23757674. FAX: 23790883

A LEGACY OF OVER
9 DECADES
IS SURE TO LEAD YOU AHEAD WITH
**STRENGTH &
GLOBAL BELIEF**

The foundation of LILADHAR PASOO is built on strong business ethics and a solid legacy since 1919. Business Partner, Innovator, Industry Expert is what you will find every LILADHAR PASOO professional to be.

Our strength includes a solid know-how combined with an extensive geographical offering. We offer global reach being a complete one stop supply-chain solution provider, present in 170 countries worldwide.

LILADHAR PASOO is the only partner you need in logistics.

57, Mulji House,
41-45, Devji Ratansey Marg.,
Dana Bunder, Masjid (East),
Mumbai-400 009. India.
Tel. : +91-22 6616 6900. +91-22 6743 1800
Fax : +91-22 6616 6966, +91-22 6631 1875
E-mail : info@liladharpasoo.com

**Liladhar
Pasoo LP**
FUTURISTIC SINCE 1919

kreaté-12072012

www.liladharpasoo.com

બાળકો એકલતા ન અનુભવે એટલે મા-બાપે એમને સતત સ્નેહ આપવો જોઈએ

■ ડૉ. સ્વાતિ નાયક

ઉર્વી જ્યારથી કોલેજમાં આવી ત્યારથી ઘરે મોડી આવવા લાગી હતી. સંજયભાઈ અને સીતાબહેન નાનકડા ગામથી નોકરી માટે નજીકના શહેરમાં જતાં. ઉર્વી અને ઉમેશ પણ નજીકના શહેરમાં જ ભણવા જતાં સ્કૂલ છૂટવાનો સમય અને વેનનો સમય સેટ કરેલો હોય એટલે જ્યાં સુધી બંને સ્કૂલે જતાં હતાં ત્યાં સુધી તો બંને સમયસર ઘરે આવી જતાં હતાં. પણ જ્યારથી બંને કોલેજમાં આવ્યા ત્યારથી એ સમય અનિયમિત થતો હતો. ઉમેશ છેલ્લાં બે વરસથી કોલેજમાં હતો અને ઉર્વી આ વર્ષથી જ કોલેજમાં જતી થઈ હતી. કોલેજનો સમય બપોરનો હતો એટલે આમ તો સાંજ સુધીમાં ઘરે પહોંચી જવાય પણ છેલ્લાં કેટલાક સમયથી ઉર્વી મોડી સાંજે ઘરે પાછી આવતી. ત્યાં સુધીમાં એના મમ્મી-પપ્પા ઘરે આવી ગયાં હોય અને થોડીઘણી રસોઈ પણ બની ગઈ હોય એટલે ઉર્વી જમીને એના ચોપડા લઈને બેસી જતી. એણે ઘરે વાત કરવાનીય ઓછી કરી દીધી

હતી. સંજયભાઈ અને સીતાબહેન બંને નોકરીમાં થાક્યાં હોય, આવીનેય કામ હોય અને કંટાળો પણ ખરો એટલે એમનું ધ્યાન બાળકો તરફ ઓછું અને એમના પોતાના પ્રશ્નો તરફ વધારે રહેતું. એમની ચર્ચાઓ મોટેભાગે ઝઘડા સુધી પહોંચતી અને થાકીને બધાં પોતપોતાની દુનિયામાં ખોવાઈ જતાં.

પણ ઉમેશનું ધ્યાન એની બહેન તરફ બરાબર રહેતું. ઉર્વી શું કરે છે, ક્યારે આવે છે ક્યારે જાય છે એની ચિંતા એ બરાબર કરતો. છેલ્લા થોડા દિવસથી ઉર્વી મોડી આવે ત્યારે એ રાહ જોતો બહાર ઊભો જ હોય. એ પૂછે પણ ખરો, ‘આજે કોનું લેકચર હતું? આટલું મોડું કેમ થયું? પણ ઉર્વી એના પ્રશ્નોના ઊડતા જવાબ આપીને પોતાના કામમાં લાગી જતી.’

આખરે કંટાળીને ઉમેશે ઉર્વીનો પીછો કરવાનું નક્કી કર્યું. થોડા દિવસ એ જ્યારે કોલેજ જાય ત્યારે ઉમેશ પણ એની પાછળ પાછળ જતો ને એની કોલેજની બહાર જ ઊભો રહેતો. સમયાંતરે અંદર પણ જોઈ આવતો અને જ્યારે એ છૂટે ત્યારે ફરી પાછો એની પાછળ થોડું અંતર જાળવીને જતો.

એની હકીકત જાણીને ઉમેશને નવાઈ લાગી. ઉર્વી કોલેજથી છુટીને બસ ડેપો પર બે કલાક એકલી જ બેસી રહેતી હતી. અ

બહેનપણીઓ જતી રહે છતાં...! એવુંય નહોતું કે એ કોઈ છોકરાની કે કોઈ બહેનપણીની રાહ જોતી હોય. છતાં એ સતત બે કલાક સુધી એની બસ જવા દેતી અને બેસી જ રહેતી. થોડા દિવસ સુધી સતત પીછો કર્યા બાદ ઉમેશને સમજાયું કે ઉર્વી કોઈ ખોટા કામ માટે કે કોઈ ખોટી સોબત સાથે સમય બરબાદ નહોતી કરતી પરંતુ જાણી જોઈને ઘરે મોડી આવવા માટે બસ ડેપો પર બેસી રહે છે. એણે ઉર્વીને પૂછ્યું, ‘તું કેમ આવું કરે છે? છેલ્લા કેટલાય દિવસથી હું જોઉં છું કે તું ઘરે મોડી આવવા માટે અમસ્તી બસ ડેપો પર બેસી જાય છે. આવું કરવું સારું નથી. ત્યાં બધા લોકો સારા હોતા નથી. ક્યાંક કોઈ દિવસ કોઈ ખરાબ વ્યક્તિ તને હેરાન કરી નાખશે. તું કેમ આવું કરે છે? શા માટે કોલેજથી સીધી ઘરે નથી આવતી?’

ઉર્વી થોડી ગભરાઈ પણ પછી એણે કહ્યું, ‘ભાઈ, હું કંઈ ખુશી ખુશી ત્યાં બેસી નથી રહેતી પણ તું જ કહે ઘરે વહેલા આવીને આપણે શું કરીએ છીએ? મમ્મી-પપ્પા થાકીને આવે છે અને એકબીજા સાથે ઝઘડવાનું શરૂ કરે છે. ઝઘડવાનો થાક એમને લાગતો જ નથી. પણ મને લાગે છે. વહેલા આવીને ઘરના ઝઘડા જોવા એના કરતાં મોડા આવવું સારું નહીં? પણ તું મારી ચિંતા ન કર. હું મારી રીતે મારું ધ્યાન રાખી લઈશ. બસ, આ કોલેજની ડિગ્રી મળે એટલે હાયર એજ્યુકેશન માટે હોસ્ટેલમાં જતી રહીશ, એટલે ઘરના ઝઘડામાં પડવું જ ન પડે.’

સામાન્ય રીતે મા-બાપ ભૂલી જાય છે કે એમનું વર્તન એમના મોટાં થતાં બાળકોને ઘણું અસર કરે છે. વૈજ્ઞાનિક સંશોધનો દ્વારા પુરવાર થયું છે કે જે મા-બાપ સતત બાળકો સામે ઝઘડતાં હોય એમના બાળકોનો વિકાસ ઓછો થાય છે અને એમનામાં ડર, લઘુતાઅંધિ કે ડિપ્રેશન જલદી જોવા મળે છે. બાળકો મા-બાપને પોતાનો આદર્શ માનતાં હોય છે અને એમનું વર્તન જ્યારે બાળકોને પણ ગેરવાજબી લાગે ત્યારે શું કરવું એ એમને સમજાતું નથી. તે મૂંઝાય છે અને ક્યારેક ખોટી વ્યક્તિ તરફ આકર્ષાય છે અથવા તો પરિસ્થિતિથી ભાગવાનો પ્રયત્ન કરે છે અને એટલે ઘરથી એ દૂર થતાં જાય છે. જે બાળક એકલું પડે તેને ગુનાઈત તત્ત્વ તરત ઘેરી લઈ શકે છે એટલે માબાપે સમજવું જોઈએ કે એમની વચ્ચેના આંતરિક પ્રશ્નો બાળકની સામે ક્યારેય ન આવે એની ખાસ કાળજી લેવી જરૂરી છે. કંઈ નહીં તો બાળકોની સામે પરસ્પર

પ્રેમથી રહેવું. ઉર્વીના ભાઈના સાથ અને હૂંફના કારણે એ ખોટી સોબતમાં જતા બચી ગઈ. બાકી કોઈ સતત જોતું હોય કે આ વ્યક્તિ ઘરથી દૂર ભાગે છે તો એને પકડમાં લેતા વાર નથી લાગતી અને એટલે જ આવા ગુનાઈત તત્ત્વોને પોતાના શિકાર મળી રહે છે. ઉર્વીએ જ્યારે ઘરમાં વાત કરી ત્યારે ઉમેશે એને વચન આપ્યું કે ભલે મમ્મી-પપ્પાને સમજ આવતા વાર લાગે પણ હવેથી એ ઉર્વીને સતત સાથ આપશે અને ઉર્વીએ પણ કહ્યું કે જ્યારે પણ એ એકલતા અનુભવે ત્યારે એ ઉમેશને તરત વાત કરશે.

ટૂંકમાં, બાળકો એકલતા ન અનુભવે એ માટે મા-બાપે એમને સતત સ્નેહ આપવો જરૂરી છે. હૂંફ આપવી જરૂરી છે. એટલું જ નહીં એમની સામે ક્યારેય એકબીજા સાથે ઊંચા અવાજે વાત ન કરવી. ઝઘડવું નહીં અને બાળકોને એવું લાગે કે મા-બાપ સાથે અથવા તો ઘરમાં રહેવા જેવું જ નથી ત્યારે માબાપને એવી જાણ કરવી જોઈએ. માબાપે પણ તરત પોતાનું વર્તન સુધારવું જોઈએ. ભૂલ દર વખતે બાળકો જ કરે એવું જરૂરી નથી, માબાપ પણ ખોટાં હોઈ શકે.

WE OFFER
AVAST RANGE
OF SERVICES
CUSTOMISED
TO SUIT BOTH CORPORATES
AND INDIVIDUALS

૧૯૯૯થી કાર્યરત
C.M. Club મેમ્બર
M.D.R.T. ક્વોલીફાઈડ
ઓર્થોરાઈઝડ L.I.C. પ્રિમિયમ
ક્લેક્શન સેન્ટર

- * LIFE INSURANCE PLANNING
- * RETIREMENT PLANNING
- * INVESTMENT PLANNING
- * TAXATION PLANNING
- * MEDICLAIM
- * VEHICLE INSURANCE

- * PROPERTY, SHOP, WAREHOUSE, FACTORY ETC INSURANCE
- * PERSONAL ACCIDENT POLICY

શૈલેશ શામજી જેવત મારૂ (બીદડા)

જીવન વીમા તથા રોકાણ યોજનાઓના સલાહકાર
Shree Sankalp Flat No.1601,
G.B. Road, Near Vedant Hospital,
Kasar Vadvali Thane (W) 400615
મો.: 9869154666, 7021907705
Email : shaileshsmaru@yahoo.com

થોડો સમય જાત સાથે પણ જીવી લઈએ

■ જિગીષા પાઠક

ખરેખર આપણે જીવન જીવી રહ્યા છીએ કે જીવન પસાર કરી રહ્યા છીએ? આ સવાલ પ્રત્યેક વ્યક્તિએ પોતાની જાતને પૂછવાની જરૂર છે. આપણે બધાં પોતપોતાની જવાબદારીઓના ભાર તળે જીવીએ છીએ. બિલકુલ સ્વાભાવિક છે કે બધાંએ કામ કરવું જ પડે, માણસ નાનો હોય કે મોટો ફરજો નિભાવવી જ પડે. જીવવા માટે કાર્યરત રહેવું જ પડે એ સંસારનો નિયમ છે. કુદરતના આ નિયમને બધાએ અનુસરવો જરૂરી જ છે. મને કે કમને, તબિયત સારી હોય કે ના હોય, ગમતું હોય કે ના ગમતું હોય કામ તો કરવું જ પડે છે. તેને કારણે મન અને મગજ પર સતત ચિંતાઓ સવાર રહેતી હોય છે. ખર્ચાઓને પહોંચી વળવા આપણે આકાશ પાતાળ એક કરી નાખતા હોઈએ છીએ. વ્યસ્તતા, ઉજાગરા, થાકને કારણે સ્વભાવમાં ચીડિયાપણું પ્રવેશી જતું હોય છે. કેટલાય રોગો શરીરમાં ઘર કરી જતાં હોય છે. જીવનમાં પ્રવેશી ગયેલી યાંત્રિકતાને લીધે જીવન તદ્દન નિરસ બની જાય છે. રજાના દિવસોમાં પણ થાકને કારણે આરામ તો કરીએ છતાંય મનના એક ખૂણે ચિંતાઓ તો ચાલતી જ રહે છે. ઈચ્છા હોય તો પણ આપણે સહુ કશેથી ભાગી શકતા નથી ! પરિસ્થિતિનો થાક તો લાગે જ છે. તો પછી સવાલ એ થાય કે આપણે જીવન સાચા અર્થમાં જીવીએ છીએ ખરા?

આ બધું જરૂરી હોવા છતાંય કંટાળાજનક બનતું જાય છે. આમાં આપણી માનસિકતા પણ ઘણી અસર કરતી હોય છે.

આપણે બધાં દરેક સ્થિતિથી બહુ જલ્દી ટેવાઈ જઈએ છીએ. એમાં એટલી હદે ખૂંપી જઈએ છીએ કે ક્યારેક પોતિકી પસંદગી પણ હોય, સપનાઓ પણ હોય એ જ ભૂલી જઈએ છીએ ! ક્યાંય જંપ નથી. આપણે બેઠા હોઈએ તો પણ આગળ બીજા કામના પ્લાનિંગમાં મગજમાં ચાલતું હોય છે. કોઈ સાથે વાત કરતી વખતે પણ આપણે ત્યાં હાજર હોતા નથી ! બધે રહેવાની લ્હાયમાં આપણે ક્યાંયના રહેતા નથી. આપણે સગવડને સુખ માનીએ છીએ. ભૌતિક સાધનો જે જીવન જીવવા માટે જરૂરી છે તેને એટલું મહત્ત્વ આપી દઈએ છીએ કે એમાં જ આનંદ છે એવું મહત્ત્વ આપી દઈએ છીએ કે એમાં જ આનંદ છે એવું માની લઈએ છીએ ! એ બધું હોય છતાંય એક અધૂરપ અનુભવતા હોઈએ છીએ. અભાવ હોય તો અસંતોષ હોય પણ બધું જ હોય તોય આપણને ક્યાં સંતોષ હોય છે? ઈચ્છાઓનો કોઈ અંત નથી. સુખી થવા માટે પણ પ્લાનિંગ કરીએ, હવાતિયાં મારીએ, પછી થાકી જઈએ છીએ અને નિરાશ થઈને ફરીએ છીએ. ફરિયાદો કરીએ છીએ. ગુસ્સે થઈએ છીએ. અડધી ઉંમરે પહોંચ્યા પછી પાછું વાળીને જોઈએ ત્યારે થાય કે જીવવાનું તો રહી ગયું !

આપણે એવું વિચારીએ છીએ કે હમણાં દોડી લઈએ પછી શાંતિથી જીવીશું. એ દિવસ આવે છે ખરો? ખોટી વાતો, ખોટી ચર્ચાઓમાં, ખોટી જગ્યાએ સમય બરબાદ કરીએ દઈએ છીએ. જીવન બહુ કિમતી છે એ સમજાય ત્યારે વિદાય લેવાનો સમય આવી જાય છે. તે વખતે ફક્ત અફસોસ સિવાય કંઈ જ રહેતું નથી. સતત બેધ્યાનપણે જીવતા આપણે કેટલું બધું ચૂકી જતાં હોઈએ છીએ ! કોરોના ઘણું બધું એવું શીખ્યા અને સમજ્યા, અનુભવ્યું જેના તરફ પહેલાં ધ્યાન પણ નહોતું જતું ! પણ આપણે રહ્યા આખરે તો માણસ. વળી પાછા એના એ ! આપણે સહુ જિંદગીની આંટીઘૂંટીમાં એટલા અટવાઈ જઈએ છીએ કે ધીમે ધીમે આપણને કશું જ સ્પર્શતું નથી. અસર કરતું બંધ થઈ જાય છે, જાત પ્રત્યે કઠોર બની જઈએ છીએ. થોડું પોતાના માટે જીવીશું તો ગુનો

ગણાશે એવું માનવા લાગીએ છીએ ! ક્યાંક દોડમાં તો ક્યાંક હોડમાં ઘણું બધું પાછળ છૂટી જતું હોય છે. માણસ તરીકે પૃથ્વી પર આવીને આપણે શું કર્યું? પોતાને જીવ્યાનો પણ અર્થ મળે છે ખરો? આ જ રીતે જો જીવીશું અને મરી જઈશું તો કોઈને કંઈ જ ફેર નહીં પડે ! ફરક ફક્ત આપણને જ પડવાનો છે. જીવતરનું સરવૈયું કાઢવા બેસીએ તો શું હાથમાં આવે છે? અફસોસ... નિરાશા....

આપણે આપણાં સપનાઓને અભેરાઈ પર મૂકીને જીવવાની આદત પડી જાય છે. એમાં અંદરની સાચી શક્તિઓ, આવડતો, કળાઓ અંદરને અંદર સુકાઈ જાય છે. એને ખીલવાની તક આપણે પોતે જ આપતા નથી અથવા તો પ્રયત્ન પણ કરતાં નથી. કેટલાયે સંબંધો જીવવાના રહી જાય છે. લાગણીઓ પણ ભીતર થીજેલી, વણકહી રહી જાય છે. અધૂરા રહી ગયેલા સપનાઓ, અરમાનોને લીધે મનને ખૂણે કશુંક ઝમતું રહે છે. તેથી જ સમયાંતરે રિચાર્જ થતા રહેવું આવશ્યક બની જાય છે.

એક ભાઈની વાત કરું. એ બીજા શહેરમાં નોકરી કરતા

હતા. મહેનતથી સુખી અને સંપન્ન થયા હતા. ઘરે આવતાં જતાં રહેતા. તેઓ નિવૃત્ત થઈને શાંતિથી જીવશે એવું વિચારીને બહુ સરસ પ્લાનિંગ કર્યું હતું. પત્ની તથા બાળકો સાથે આનંદથી સમય વિતાવશે. ખરેખર જીવવાનો સમય આવ્યો ત્યારે એ હાર્ટએટેકથી મૃત્યુ પામ્યા. લગભગ આવું જ બનતું હોય છે. જીવનને અર્થપૂર્ણ રીતે જીવવા માટે જો પ્રયત્ન કરીએ

તો ચોક્કસ જીવી જ શકીશું. એના માટે પોતાની જાતને થોડો સમય આપવાની જરૂર છે. થોડા થંભી જઈએ, વિચારીએ, રોજિંદા જીવનમાં થોડા ફેરફાર કરવાની જરૂર હોય છે.

દિવસમાં થોડો મી-ટાઈમ ચોક્કસ કાઢવો. જેમાં ફક્ત પોતાના સિવાય બીજું કોઈ ના હોય. એ સમય દરમ્યાન કોઈપણ મનગમતી પ્રવૃત્તિ કરી શકાય. વાચન, સંગીત, મેડિટેશન, કંઈક નવું શીખવું, ટીવી જોવું, બગીચામાં કામ કરવું, મનગમતા સ્થળે જવું. એ પ્રવૃત્તિ કોઈપણ હોઈ શકે. કંઈ જ કર્યા વિના ફક્ત શાંતિથી બેસી પણ શકાય. જાત સાથેનો સંવાદ પણ જરૂરી હોય છે તેના કારણે મન પ્રફુલ્લિત થાય છે, શાંત થાય છે, તાજગીનો અનુભવ થાય છે. જીવવા માટેનું બળ મળે છે. આપણે રોજિંદા કાર્યો સારી રીતે કરી શકીએ છીએ. જીવન જીવવાનો સંતોષ અને ગમ કર્યાનો આનંદ મળે છે. મેં ક્યાંક વાંચ્યું હતું...

“એકલતાની નિરાંત માણી તો જુઓ, તમારી અંદર પણ એક સમંદર છે ડૂબકી મારી તો જુઓ !”

Mahendra M. Gogree
(M) 9821924090

CITY STORAGE SYSTEMS®

Manufacturers of

Slotted Angles/Two Tire Rack/Heavy Duty/Racks/Loft & Mobile Racks/Trolleys/Steel Furniture/Super Market, Display Racks.

Office : B/03, Nyay Sagar, 1st Floor, Old Nagardas Road, Opp. Post Office, Andheri (E),
Mumbai-400069. E-mail : cityslotted@rediffmail.com - Website : www.cityslottedsystem.com
Cell : 9821924090, Tel. : 26824141, 65001097 - Tele Fax : 26834742

વાનગી

વેજિટેબલ જાલફેઝી

સામગ્રી : અડધો કપ આડા કાપીને અડધા ઉકાળેલા બેબી કોર્ન, અડધો કપ અડધા ઉકાળીને આડાં સમારેલાં ગાજર, અડધો કપ આડી કાપીને અડધા ઉકાળેલી ફણસી, અડધો કપ અડધા ઉકાળેલા ફલાવરના ટુકડા, બે ટેબલસ્પૂન તેલ, એક ટીસ્પૂન જીરું, અડધી ટીસ્પૂન આદુંની પેસ્ટ, એક ટીસ્પૂન લસણની પેસ્ટ, અડધો કપ સ્લાઈસ કરેલા કાંદા, એક ટીસ્પૂન લાલ મરચું પાઉડર, પોણી ટીસ્પૂન હળદર, એક ટીસ્પૂન ધાણાજીરું પાઉડર, એક ટીસ્પૂન ગરમ મસાલો, અડધી ટીસ્પૂન કસૂરી મેથી, મીઠું સ્વાદાનુસાર, પોણો કપ તાજાં ટામેટાંનો પલ્પ, એક ટેબલસ્પૂન બારીક સમારેલી કોથમીર.

રીત : વેજિટેબલ જાલફેઝી બનાવવા માટે એક કઢાઈમાં

તેલ ગરમ કરી તેમાં જીરું, આદુંની પેસ્ટ અને લસણની પેસ્ટ નાંખો અને થોડી સેકન્ડ માટે મધ્યમ આંચ પર સાંતળી લો. કાંદા ઉમેરો અને મધ્યમ આંચ પર બે મિનિટ માટે સાંતળી લો. તેમાં બધા વેજિટેબલ, લાલ મરચું પાઉડર, હળદર, ધાણાજીરું પાઉડર, ગરમ મસાલો, કસૂરી મેથી, મીઠું અને એક ટેબલસ્પૂન પાણી નાખી બરાબર મિક્સ કરી લો. ઢાંકણથી ઢાંકીને મધ્યમ આંચ પર વચ્ચે વચ્ચે હલાવતા ૩ મિનિટ સુધી રાંધી લો. તાજા ટામેટાંનો પલ્પ અને કોથમીર ઉમેરો, બરાબર મિક્સ કરી લો. મધ્યમ આંચ પર વચ્ચે વચ્ચે હલાવતા એક મિનિટ સુધી રાંધી લો. વેજિટેબલ જાલફેઝીને ગરમ ગરમ પીરસો.

આપતિને અવસરમાં ફેરવતાં ફરાદીના યુવાનોને સલામ

બિ પોરજોય વાવાઝોડાના ઝંઝાવાતમાં અડીખમ ફરાદીના યુવાનોએ યુવા શક્તિનો પરિચય આપ્યો છે. જ્યારે સમગ્ર દેશ બિપોરજોય વાવાઝોડાની ભયંકર અસરથી ચિંતા કરતો હતો ત્યારે માંડવી તાલુકાના માંડવીથી ૨૦ કિ.મી.ના અંતરે આવેલ ગામ ફરાદી વાવાઝોડાની પૂર્વ તૈયારી અને વાવાઝોડા પછીની અસરને દુરસ્ત કરવામાં અગ્રેસર રહ્યું.

આ કમાલ કરી છે ફરાદીની યુવા શક્તિએ, જેમણે શેલ્ટર હોમ ભોજન - પાણીથી લઈને અસરગ્રસ્તોને મેડીકલ ફર્સ્ટ એડ ટ્રીટમેન્ટ, સરકારશ્રીની કેશોલ્સનું ઝડપી વિતરણ, વાવાઝોડા પછીની નુકસાનનું સર્વે, પાલતું પશુ-પક્ષી મૃત્યુ સર્વે, ખેતીવાડી નુકસાનનો સર્વે, ગામમાં ઝડપી પાણીનું વિતરણ ચાલુ કરવું, ગુજરાત ઈલેક્ટ્રીક બોર્ડની ટીમ સંજયભાઈ, રવિરાજસિંહ ગોહિલ અને રજનીભાઈ કોન્ટ્રાક્ટર સાથે ખભેખભો મિલાવીને વીજપુરવઠાને પૂર્વરત કરવો, તાર ખેંચવા, નડતરરૂપ ઝાડી ઝાંખરા કાપવા વગેરે કામોમાં વહીવટીતંત્ર અને ગ્રામપંચાયતની સાથે રહીને દિવસ-રાત જોયાં વગર સતત ખડેપગે રહ્યા.

ગામની એકતાથી વાવાઝોડા પછીના ત્રણ દિવસમાં જનજીવનને સામાન્ય બનાવવામાં ગ્રામજનો સફળ રહ્યાં.

આ સમગ્ર ટીમવર્કમાં ફરાદી પંચાયત સરપંચશ્રી ભાવનાબેન, જીતુભાઈ જોષી, ઉપસરપંચશ્રી અજયસિંહ જાડેજા, સા.ન્યાય સમિતિ ચેરમેન દિનેશભાઈ મહેશ્વરી, તલાટીશ્રી બટુકસિંહ જાડેજા, યુવા અગ્રણીશ્રીઓ પુષ્પરાજસિંહ જાડેજા, પારસભાઈ રાજગોર, વાયરમેન દામજીભાઈ મહેશ્વરી, પૂનમભાઈ માતંગ, ફરાદી પ્રાથમિક શાળાનાં શિક્ષકશ્રી કરણસિંહવાળા અને પૃથ્વીરાજસિંહ ગોહિલ, ડૉક્ટરશ્રી પ્રીતિબેન, શેલ્ટર હોમમાં ભોજન પહોંચાડનાર જીગરભાઈ રાજગોર, રાહુલભાઈ રાજગોર, મેહુલભાઈ રાજગોર, વિપુલભાઈ રાજગોર, નિખિલભાઈ ભાટીયા, પ્રશાંતભાઈ મોતા, જગદીશસિંહ જાડેજા, યશરાજસિંહ જાડેજા, દીવ્યરાજસિંહ જાડેજા, ચેતનસિંહ જાડેજા, ગૌતમભાઈ રાઠોડ, લખુભાઈ પટ્ટણી, યુનીલાલ પટ્ટણી, હરપાલસિંહ જાડેજા, સમીરસિંહ જાડેજા, નીતિનભાઈ ભાટીયા, એસ.એમ.સી. પ્રમુખ હિતેન્દ્રસિંહ જાડેજા, કાંતિભાઈ પટ્ટણી, ગુલમામદ, જુસબ યવાણ, ફકીર મામદ વગેરે ગ્રામજનો ખૂબ જ ઉત્સાહથી જોડાયા હતા. ❁

હસજો હળવે હળવે

- ❖ ભાડુઆત : આ છતમાંથી શું કાયમ પાણી ટપક્યા જ કરે છે?
મકાન માલિક : ના રે ના. ફક્ત વરસાદ હોય ત્યારે જ.
- ❖ શિક્ષક : મનુ તમે બધા કેટલા ભાઈ બહેન છો?
મનુ : ચાર
શિક્ષક : તમારા બધામાં મમ્મીની આજ્ઞા કોણ વધારે પાળે છે?
મનુ : પપ્પા.
- ❖ જજ : કરસન, પાંચ વરસ પહેલાં પણ તું પકડાયો ત્યારે તારા પર ગરમ કોટની ચોરીનો આરોપ હતો અને પાંચ વરસ પછી પણ આ જ ગુના માટે પકડાયો છે, એમ કેમ?
કરસન : સાહેબ, પણ એક કોટ કેટલા વરસ ચાલે?
- ❖ મનુ : કનુ, તેં છાપામાં વાંચ્યું કે અમેરિકામાં હમણાં એક નવી જાતનું કોમ્પ્યુટર શોધાયું છે, જે માણસ જેવું જ છે?
કનુ : મતલબ કે માણસની જેમ વિચારી પણ શકે છે?
મનુ : ના ભૂલ થાય તો બધી જવાબદારી બીજા કોમ્પ્યુટર પર નાંખી દે છે.
- ❖ મેનેજર : તમારે જૂની નોકરી કેમ છોડવી પડી?
ઉમેદવાર : જવા દો ને સાહેબ. હું પણ તમને નહીં પૂછું કે તમારો જૂનો નોકર કેમ જતો રહ્યો?
- ❖ મોહન : બહેન, ઓ બહેન મને બે રૂપિયા આપો. મારે મારા મા-બાપ પાસે પહોંચવું છે.
લલીતાબહેન : લે આ બે રૂપિયા. શું તું તારા મા-બાપથી વિખુટો પડી ગયો છે? ક્યાં ગયા તારા મા-બાપ?
મોહન : થિયેટરમાં સિનેમા જોવા.
- ❖ જજ : જ્યારે તું મકાનમાં ચોરી કરી રહ્યો હતો ત્યારે મકાન માલિક તારાથી કેટલો દૂર હતો?
ચોર : સાહેબ, હું ચોરી કરવા ગયો હતો. કાંઈ જમીન માપવા માટે નહોતો ગયો.
- ❖ ન્યાયાધીશ : તમને પૂરેપૂરી ખાતરી છે કે આરોપી પીધેલો હતો?
જમાદાર : હા સાહેબ. એણે માથા પર ગટરના મેન હોલનું

ઢાંકણું મૂક્યું હતું અને કહેતો હતો કે હું આ રેકોર્ડ વગાડવા લઈ જાઉં છું.

- ❖ પત્ની : મારી પૂરણપોળી અને આલુ પરોઠા ખૂબ સરસ બને છે. લોકો એની રીત પૂછવા આવતા હોય છે.
પતિ : એ તો ઠીક પણ અત્યારે તે મને આપ્યું તે શું છે - પૂરણપોળી કે આલુ પરોઠા?

■ ગુલાબચંદ ધારશી રાંભીયા

હસવાની મનાઈ છે

- ❖ ખ્યાબ લગ્નનો પ્રમાણપત્ર લાંબા સમયથી જોઈ રહ્યો હતો.
રીનાએ પૂછ્યું આટલા લાંબા સમયથી શું જોઈ રહ્યા છો.
ખ્યાબ - એની 'એક્સપાયરી ડેટ' ક્યાંય દેખાતી નથી.
- ❖ ખુશાલ (બોલને) : મારી પત્નીને માથેરાન જવું છે.
ચાર દિવસની રજા આપો.
ખુશાલ : ખૂબ આભાર ! મને ખર્ચમાંથી બચાવી લીધો.
- ❖ ગ્રીષ્મા : સ્વર્ગમાં લગ્ન નથી થતા !
રોમેશ : ના.
ગ્રીષ્મા : કેમ?
રોમેશ : સ્વર્ગમાં સ્ત્રીઓને 'નો એન્ટ્રી' છે.
- ❖ ગીરા : કૃષ્ણે ગોવર્ધન પર્વત ટચલી આંગળીએ ઉપાડ્યો હતો.
યોગેશ : બળગા ન ફેંક. તું જોવા ગઈ હતી કે?
- ❖ ગ્રીષ્મા : ચૂપચાપ બેસો.
મહેશ : એ તો શિક્ષક જ કહી શકે તું મારી શિક્ષક નથી.

■ લઘુગોવિંદ

બચુડો

- બચુડો : અધા?
- અધા : કો પુત્તર બચુડા?
- અધા : અધા આંજે મથેમેં ટાલ પે વઈ પોય આંકે હાણે મથો વેડે જી ને તેલ વજેજી મડે કડાકૂટ બંધ થે વઈ કો?
- બચુડો : ઈ તા મડે બંધ થે વ્યો પણ હાણે મુંકે મો કતરે સુધી ધુણું, શે ખબર પે નતીં. મોં ધૂધે ધૂધે હથ અગીયા નકરે વેનેતા.

જીવન પરિવર્તનનો માર્ગ

■ મનુભાઈ શાહ - ભાવનગર

માનવી યજીવન

વ્યવસાય માટે દોડધામ કરે છે. ભૂખ, તડકો, છાંયડો, ટાઢ, વરસાદ બધુ જ સહન કરી લે છે. સંસાર જીવનને ટકાવવા કોઈપણ માર્ગે સંપત્તિ મેળવે છે. આ માર્ગો છે નીતિ, અનીતિ, સાચું ખોટું, પ્રમાણિક-અપ્રમાણિક, હિંસા-અહિંસા, સત્ય-અસત્ય, ગુણ-અવગુણ, ધર્મ-અધર્મ, ઓછું-વધારે આમ અનેક માર્ગ અપનાવે છે. તેમાં વ્યક્તિ કયો માર્ગ સ્વીકારશે તે તેની મનસૂઝી, કુનેહ, આવડત, શારીરિક, માનસિક સ્થિતિને આધિન છે અને તે માર્ગે આંધળો બનીને દોડે છે.

જીવનમાં સંપત્તિ, ભૌતિક સગવડો, પરિવાર, પ્રતિષ્ઠા આ બધુ હોવા છતાં જીવનમાં સુખ-શાંતિ નથી. જીવનમાં શાંતિ ન હોવી એ મનનું કારણ છે. મનમાં વિચારોની હારમાળ સતત ચાલુ હોય છે કે આ બધુ ભોગવવા હું આ દુનિયામાં કેટલો સમય? આટઆટલી સતત મહેનત કરી કમાયો પણ આખરે સાથે શું આવવાનું? ખાલી હાથે જ આવ્યો ખાલી હાથે જ જવાનું, તો પછી શા માટે દોડધામ?

વ્યક્તિ પોતાના મન હૃદયને પૂછે છે કે મેં કોઈ ગરીબ ગુરુબાને ભાવથી બોલાવ્યા કે તેમને મદદ કરી છે ખરી? બીમારોના પલંગ પર બેસી તેની તબિયતની પૂછવા કરી છે ખરી? તેને જરૂરી દવા ફળો અન્ય જરૂરિયાતો આપવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે ખરો? કોઈ દુખિયારી બહેનના આંસુ લૂછ્યા છે ખરા? બહેરા, મૂંગા, અંધજનો, અનાથની સાથે પ્રેમભાવથી વાતો કરી છે ખરી? તેઓને આશ્વાસન આપ્યું છે ખરું?

આ બધુ નથી કર્યું તો પછી જીવનમાં સુખ-શાંતિ ક્યાંથી આવશે? વ્યક્તિમાં માનસિક શક્તિ, કરુણાભાવ પ્રગટ થાય તે માટેના પાંચ માર્ગ છે. આ પાંચ માર્ગે જનાર અવશ્ય ખુશી થશે. હૃદયની વિશાળતા આવશે. જીવનનો સાચો માર્ગ મળી જશે. જીવનમાં પરિવર્તન આવશે.

વ્યક્તિએ જીવનમાં માત્ર પાંચ દિવસ જ આપવાના છે. સવારના છ થી સાંજના છ સુધી જ એટલે કે આઠ કલાક જ આપવાના. પાંચ દિવસના કુલ સાઠ કલાક જ આપવા. આમ કરાય તો જન્મારો સુધરી જાય છે. પ્રભુનો માર્ગ મળી જશે. દિલ વિશાળ બની જશે. માનવ માત્ર પ્રત્યે સદ્ભાવ, આત્મિયભાવ પેદા થશે. સ્વાર્થવૃત્તિ નાબુદ થશે.

પાંચ માર્ગ (૧) ખેડૂત અને ખેતી (૨) જેલના કેદીઓ સાથે (૩) શાળાના શિક્ષકો અને બાળકો સાથે (૪) હોસ્પિટલમાં દર્દીઓ સાથે (૫) પાગલોના આશ્રમમાં.

દરેક માર્ગ માટે એક એક દિવસ એટલે કે ૮-૮ કલાક ગાળવામાં આવશે તો અવશ્ય વ્યક્તિ જીવનમાં પરિવર્તન આવશે.

દરેક માર્ગ અંગે વિગતે વિચારીએ.

(૧) ખેડૂત અને ખેતી : ખેડૂત રાતદિવસ પોતાની ખેતીમાં તનતોડ મહેનત કરે છે. જમીન ખેડવાથી લઈ પાકને વાઢવા કે લણવા-વેચવા સુધી સતત જાગૃતિપૂર્વક પરિશ્રમ કરે છે. આ બધી મહેનત કોના માટે? તો કે માનવજાતને પશુ પ્રાણીને જીવંત રાખવા ખેતી દ્વારા ઉત્પાદન મેળવે છે. પોતાના પરિવાર અને સમાજની સુખાકારી માટે મહેનત કરે છે.

શિયાળો, ઉનાળો, ચોમાસું તે બારેમાસ ખેતીમાં જ તેનું જીવન સમર્પિત કરી ચૂક્યો છે. ખેડૂત દયાળુ, પ્રામાણિક, શ્રમિક અને દિલ દિમાગથી કાર્ય કરે છે.

જો દુનિયામાં ખેડૂતો કામ છોડી દે તો નાના મોટા ઉદ્યોગો, કારખાનાઓ ઓછા અનાજ ઉત્પાદન કરી શકશે? તે

સમાજને જીવાડી શકશે? ખેડૂત અને ખેતી જ સમાજની જીવાદોરી છે. માનવ જીવનના શરીરનું પોષણ-શક્તિ-તાકાત-વીર્યવંત તો ખેતીમાંથી ઉત્પન્ન થતું અનાજ, કઠોળ, ફળો વગેરે આપે છે. આ ખેડૂતના પુરુષાર્થથી જ થાય છે.

એટલે એક વ્યક્તિ માત્ર ૧૨ કલાક ખેડૂતની સાથે ખભેખભા મિલાવી કામ કરે તો તેને અનેક અનુભવો થશે. માનવીય જીવન પશુજીવનને જીવંત રાખવા કેટલો પુરુષાર્થ કરવો પડે છે.

ખેડૂતની શારીરિક ક્ષમતા, જમીનને માતા સમાન જોનાર, પશુઓ સાથે આત્મિય સંબંધ, ખેતીમાં આધુનિકતા, વધુ ઉત્પાદન માટે અનેક વિધ પ્રયોગો આ બધાનો અનુભવ થશે. ખેડૂત તરફ માન પેદા થશે. વ્યક્તિના જીવનમાં વિશાળતા આવશે. પરિશ્રમની કેટલું મૂલ્ય છે તેનો અનુભવ થશે. ખેડૂત ખેતીમાં કેટલા નિર્દોષ ભાવે કેવી જહેમત ઉઠાવે છે. તેના તરફ અહોભાવ પેદા થશે.

આપણે તો બજારમાંથી મળતા અનાજ, ફળો, કઠોળ અન્ય વસ્તુ કિંમત આપી લઈએ છીએ. પણ ક્યારે વિચાર કર્યો છે ખરો કે આ ચીજ-વસ્તુના ઉત્પાદન મેળવવા કેટકેટલી મહેનત-મજૂરી રાત-દિવસ જોયા વિના ખેડૂત પરસેવો પાડે છે તેની કલ્પના કરવી જ રહી. આના અનુભવથી જ વ્યક્તિના જીવનમાં પરિવર્તન આવશે.

(૨) જેલના કેદીઓ સાથે : વ્યક્તિ એક દિવસ એટલે કે માત્ર આઠ કલાક ગાળશે તો નવો જ અનુભવ જે જીવનના પરિવર્તનનો માર્ગ હશે.

જેલના કેદીઓના જીવન વૃત્તાંત સાંભળો, તેઓના મોંના

ભાવોનું અવલોકન કરો, પ્રસ્તાવના શબ્દો કરુણાભાવથી પ્રગટ થતા સાંભળો, આંખોમાંથી વહેતાં આંસુના દર્શન કરો. ખરેખર વ્યક્તિના જીવનમાં કરુણા ભાવ પેદા થશે.

ગમે તેવો ખૂંખાર હોય, ચોર લૂંટારા, ગેંગરેપ કરનાર કે કાળા કામો કરનારા ભ્રષ્ટાચારી હોય, જેલમાં હોય ત્યારે ગોરી ગાય જેવા બની જતા હોય છે.

કેદીઓને પોતે કરેલા ખોટા કાર્યોનો પસ્તાવો થાય છે. તેને અને તેના પરિવારની કેટલી ચિંતા થતી હોય છે. ઊંઘ હરામ થઈ જાય છે. શરીર કૃશ થઈ જાય છે. ન ભાવતા ભોજન મળે, કાળી મજૂરી જેલમાં કરવી પડે, જેલમાં જે પરિસ્થિતિ હોય તેને આધિન થવું પડે છે.

કેદીને થાય છે કે જ્યારે સજા પૂરી થશે અને મુક્ત થઈશ એટલે ખોટા માર્ગે જઈશ નહિ અને ભગવાનનો ડર રાખી જીવન જીવીશ અને પરિવારને સુખી કરીશ. સમાજમાં પણ મારા તરફનો જે દૂર ભાવ પેદા થયો હોય તે દૂર કરવા સમાજ સેવા કરી અને ભવિષ્યમાં લોકાદર પ્રેમાદર પ્રાપ્ત કરીશ. આવા વિચારો તેમને આવતા હોય છે.

આઠ કલાક જેલના કેદીઓ વચ્ચે ગાળવાથી વ્યક્તિમાં

॥ શ્રી ગણેશાય નમઃ ॥

શ્રી ઓઘવાનંદ જ્યોતિષ મંગલ કાર્યાલય

સંચાલક : રાજગુરુ હિંમતલાલ ઉત્તમરામ મોતા, જ્યોતિર્વિદ, બી.એ.એસ. - મો.-૯૩૨૨૧૦૩૪૪૫
રાજગુરુ હરેશ હિંમતલાલ મોતા, જ્યોતિર્વિદ, બી.કોમ.-મો.-૯૩૨૪૩૯૯૫૭૫ - રાજુભાઈ મો. : ૯૩૨૪૫૨૭૪૨૭ - સચીન મો. : ૯૯૩૦૩૭૨૪૬૨ જન્માક્ષર, વાસ્તુ, ગૃહપ્રવેશ, લગ્ન મુહુર્ત તથા અન્ય મુહુર્તો, લગ્ન રજીસ્ટર્ડ વિધી, જૈન લગ્ન વિધી, રાશી મેળાપક, લગ્ન વિધી, ધાર્મિક કર્મકાંડ, વેદિક મંત્ર જાપ, જયેષ્ઠનક્ષત્ર, મૂળનક્ષત્ર, આસ્પેષનક્ષત્ર, વેદૂતિયોગ, વ્યતિપાતયોગ, વદી ૧૪ અમાવાસ્ય ભારી વેરાઘડી શાન્તીપૂજા વગેરે ક્રિયાઓ કરનાર. ચંડીપાઠ, નવચંડી, શિવત્રિદ્રાભિષેક, સત્યનારાયણ મહાપૂજા, કુંભ વિવાહ, અર્કવિવાહ, વિષ્ણુ વિવાહ, ભૂમિ પૂજન, નવગ્રહ શાંતી, નવગ્રહ જાપ, નવગ્રહ રત્ન સિદ્ધિ તથા જાપ, ચંત્ર સિદ્ધિ પૂજા કરનારા.

૨૮૨/૪, સેવાકુંજ, જયશંકર યાજ્ઞીક માર્ગ, હિમાલય હોટલ પછી, સન્મુખાનંદ હોલની બાજુમાં, જનતા અને મેઘદૂત સ્ટોરની બાજુમાં, સાયન, મુંબઈ-૪૦૦૦૨૨.

કરુણાભાવ પેદા થશે. માનવતા મહેકી ઉઠશે, હૃદયના ભાવો લાગણી ભર્યા બની જશે અને જીવનમાં પરિવર્તન આવશે.

(૩) શાળામાં શિક્ષકો - બાળકો સાથે : વ્યક્તિ માત્ર શાળામાં આઠ કલાક ગાળે તો ખ્યાલ આવશે કે શાળામાં આવતા નિર્દોષ બાળકો જેની સંખ્યા ૪૦-૫૦-૬૦ કે ઓછી વધતી સંખ્યાને શિક્ષક કેવી રીતે ભાવ-લાગણી રાખી ભણાવે છે. બાળકો તો ચેતનવાળા હોય છે. તેને ચાર દિવાલ વચ્ચે રહેવું-બેસવું ગમતું નથી હોતું. પણ શિક્ષકનો પ્રેમ, ભાવ અને લાગણી ભર્યા સ્વભાવથી તેમજ વિવિધ સર્જનાત્મક પ્રવૃત્તિ કરાવવાથી બાળક શાળામાં ટકી જાય છે.

આજે એક બાળકને ઘરમાં ચોવીશ કલાક રાખવું મા-બાપ પરિવારનો દમ નીકળી જાય છે. અલબત્ત બાળક તરફનો પ્રેમ તો હોય છે. પણ બાળકના તોફાનો, તેની ચેતનતા, તેની જરૂરિયાત, બહાર કુદરતમાં રમવા ફરવા જવાની તીવ્ર ઈચ્છા, મા-બાપ બધી બાબત પૂરી પાડી શકતા નથી. બાળક કુદરત પ્રેમી હોય છે. પણ ઘણી વખત તે પરિસ્થિતિને આધિન લાચાર બની જાય છે.

શાળામાં શિક્ષક બાળકોને કેવી રીતે તેના વિકાસ માટે વાર્તાઓ-બાળગીતો-બાળ નાટકો, બાળ રમતો આવી પ્રવૃત્તિને કારણે બાળક શાળામાં શાંત ચિત્તે અભ્યાસ કરે છે.

શાળા એ તો ચેતન ભરેલા ફૂલોનો સુગંધીદાર બગીચો છે તેમાં કરુણાપ્રેમ, આતૃભાવ, સહકારના ફૂલો ખીલતા હોય છે. તે કરમાય ન જાય તે માટે શિક્ષક સતત ધ્યાન રાખે છે. આ બધાનું દર્શન આઠ કલાક શાળામાં રહેવાથી થાય છે. આ અનુભવ વ્યક્તિના જીવનમાં નવી દિશા જોવા મળશે, બાળ સ્વભાવને જાણવાનો તેને માટે શું કરી શકાય છે આ બધું જાણવાથી વ્યક્તિનું હૃદય ભર્યું ભર્યું બની જશે. જીવનમાં પરિવર્તનની નવી દિશા મળશે.

(૪) હોસ્પિટલમાં દર્દીઓ સાથે :

વ્યક્તિ એક દિવસ આઠ કલાક હોસ્પિટલમાં દર્દી વચ્ચે રહી દર્દીના જીવનનો શારીરિક તકલીફો, દરદીના દરદનો, મન, પરિવારની આર્થિક સ્થિતિ વગેરેની ચિંતા કેટલી સતાવતી હોય છે. તેનો ખ્યાલ વ્યક્તિને આવશે.

વ્યક્તિ દર્દીના પલંગ ઉપર બેસી દર્દીની દરદ પીડા સાંભળી આશ્વાસનના બે વેણ કહે, ચિંતા છોડી દેવાનો કહે, તમારો પરિવાર તમારી સાથે છે.

ડૉક્ટરો, નર્સ વગેરે સારી સારવાર કરે છે. શરીર છે તો બીમાર પડાય તેમાં ચિંતા ન કરવી. બીમાર પડવાના અનેક કારણો છે. બીમારીનું નિરાકરણ થતું હોય છે. ચિંતા છોડી ભગવાનનું સ્મરણ કરતા રહો. દર્દીની લાચાર ભરી લાગણીથી બધું સાંભળવાથી દયાભાવ, કરુણાભાવ પ્રગટ થશે. આ અનુભવથી જીવનમાં નવો માર્ગ મળી જશે. જીવન પરિવર્તનના માર્ગે વળશે.

દર્દી માનસિક રીતે પડી ભાંગે છે. તેની માનસિકતાને દૂર કરવી તે જરૂરી છે. વ્યક્તિના બે મીઠા બોલ તેને ઘણી રાહત આપશે.

(૫) પાગલોના આશ્રમમાં : માત્ર આઠ કલાક પાગલોની વચ્ચે તમો રહો એટલે આખી પરિસ્થિતિનો ખ્યાલ આવશે. વ્યક્તિ પાગલ શા માટે બને છે. તેની તેના પરિવારની સ્થિતિ કેવી બને છે. તેના વિવિધ પ્રકારના વર્તનનો ખ્યાલ આવે છે. તેના કેવા ભાવો પ્રગટ થતા રહે છે.

એક દાખલો - ભારતના વડાપ્રધાન જવાહરલાલજી પાગલોના આશ્રમની મુલાકાતે ગયા. એક પાગલે વડા પ્રધાનને પૂછ્યું તમે કોણ છો? જવાહરલાલે કહ્યું કે હું ભારતનો વડાપ્રધાન છું. ત્યારે પાગલે કહ્યું કે તમે નહિ હું ભારતનો વડાપ્રધાન છું. એટલે કે પોતે રાજાનો રાજા, ઉદ્યોગપતિનો પણ ઉદ્યોગપતિ, શિક્ષકનો પણ શિક્ષક છું, વેપારીનો પણ વેપારી છું. તેને મન હું જ બધું છું. આમ તે બધાથી ઊંચો છે તેમ માને છે. પાગલોની આ સ્થિતિ છે. વાણી વર્તન ઉપર કાબુ નથી હોતો. ભૂખ ઉપર કાબુ નથી હોતો, કપડાનું ભાન નથી હોતું.

વ્યક્તિને પાગલોના આશ્રમમાંથી જે અનુભવવા મળે છે કે પાગલ કેમ બને છે. પાગલ બનવાના અનેક કારણો હોય છે. પાગલપણામાંથી વ્યક્તિને કેમ મુક્ત કરવી તે મહેનત-

થાય પણ પાંચ સ્થળોની એક એક દિવસની મુલાકાત લેવાથી અવશ્ય જીવન પરિવર્તન થશે. કારણ કે વ્યક્તિ પોતે અનુભવ લેવા જતી હોય છે. પરિસ્થિતિનો ખ્યાલ મેળવે છે. માનવીય જીવન કેવી રીતે જીવાય છે. કેટલી મુશ્કેલીથી જીવન જીવી રહ્યાં છે. આનો પ્રત્યક્ષ અનુભવ થાય છે.

એટલે જીવનમાં પરિવર્તનના પાંચ માર્ગો છે. જે બધા માર્ગો મળી એક પરિવર્તન માર્ગ બની જાય છે.

પ્રેમ-લાગણી ભર્યા આપણા વર્તનથી તેની ઉપર અસર થતી હોય છે. આ જોયા પછી વ્યક્તિને મનમાં થાય છે કે જીવનને તનાવ મુક્ત બનાવવું જોઈએ. ચિંતામુક્ત રાખવું, પરિવાર સાથે કલેષ થાય તેમ ન વર્તવું.

આંખ, કાન, મોં ત્રણ ઉપર જાગૃતિપૂર્વક ધ્યાન રાખવું. આ રીતે સતત જાગૃત રહેવાથી માનસિક તનાવ ઉત્પન્ન થશે નહિ. પાગલ થવાનું મુખ્ય કારણ માનસિક તનાવ જ છે. તેમાંથી મનને મુક્ત રાખવું. જીવન ઝરણાની જેમ નિર્મળ બનીને રહેશે.

આમ જીવનમાં માત્ર પાંચ દિવસ આઠ-આઠ કલાક પાંચ સ્થળે ગાળવામાં આવે તો વ્યક્તિના જીવનમાં અવશ્ય પરિવર્તન આવશે જ.

એટલે દરેક વ્યક્તિ સમજદાર, શિક્ષિત, વિચારક કે અન્ય જો જીવન દરમ્યાન માત્ર પાંચ દિવસ જ આપે અને પાંચ સ્થળોએ રહે તો જીવનનો ખ્યાલ આવશે.

ગ્રંથો વાંચવાથી, વ્યાખ્યાનો સાંભળવાથી, સત્સંગ કરવાથી કદાચ પરિવર્તન થાય અને ન પણ થાય, તેનાથી પ્રેમ, લાગણી, કરુણા, દયા, સેવાભાવ પ્રગટ થાય કે ન

આ સિવાય બીજા માર્ગો હોય શકે પણ સવાલ વ્યક્તિને પોતાને અનુભવ લેવો અનિવાર્ય છે. અનુભવ એ મોટો ગુરુ છે. ગુરુ જ રાજમાર્ગ બતાવતા હોય છે.

(૧) બીજા માર્ગોમાં ગરીબના ઝૂંપડે જઈ અનુભવ લેવાય.

(૨) મજૂરી કરતા મજૂર સાથે રહી અનુભવ લેવાય.

(૩) બાળ બચ્ચાવાળા વિધવા બહેન સાથે વાર્તાલાપ દ્વારા ખ્યાલ આવે તેમાંથી કાંઈક વિચારો મળે.

(૪) ગાય, ભેંસ, બકરા રાખનાર ગોપાલ પાસે એકાદ દિવસ ગાળવાથી વિવિધ અનુભવ દ્વારા મનમાં અનેક ભાવો પ્રગટ થાય.

(૫) ગૃહિણી જે આખો દિવસ ઘરના તમામ કામો કરે છે તેનું નિરીક્ષણ કરવું.

આ રીતે જીવનમાં માત્ર જુદા જુદા સમયે દસ દિવસ કાઢી સમાજના વિવિધ ક્ષેત્રોના વ્યક્તિ સાથે આઠ દસ કલાક ગાળવામાં આવે તો ગાળનાર વ્યક્તિ વિચારોથી, ભાવનાઓથી, ગુણોથી સધર થયા વિના રહે નહિ.

અનુભવ મોટો ગુરુ છે.

Good wishes go well with a good gift !

Greeting Cards	
Books, Music, Movies	Watches, Clocks, Electronics
Photo Albums, Photo frames	Fine Writing Pens, Stationeries
Ties, Wallets, Belts, Cufflinks	Ceramics, Crystals, Stonewares
Perfumes, Cosmetics, Jewellery, Leather Bags	Posters, Prints, Frames
Plants, Murals, Handicrafts	Lamps, Water-fountains, Name-plates
Trophies, Plaques, Awards	Games, Toys

Satyam Collection

When you want to express your emotions

J.Tata Road, Nr.Eros, Churchgate, Mumbai. P : 22854703 / 04 - C : 9820596961
Ghantali, Vishnu Nagar, Thane (W). P : 25408714 / 25424224
e : info@satyamcollection.com

બૃહદ કચ્છ વર્તમાન

સંપાદક : ભાવેશ કુરિયા

રાપર, માંડવી, નલિયા કે ધોળાવીરા સુધીની રેલ્વે વધારવા પર 'સંવાદ-સેતુ'માં ભાર મૂકાયો

વિશ્વના અન્ય દેશોની તુલનામાં દેશનું રેલ્વે નેટવર્ક અતિ વિશાળ છે. તેમજ સુરક્ષિત પરિવહન કે માલ-સામાનની હેરફેરમાં સુદૃઢ અને વિશ્વાસપાત્ર ગણાય છે ત્યારે દેશના સહુથી મોટા સરહદી જીલ્લા કચ્છને રેલવે નેટવર્કથી સાંકળી વધુને વધુ સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ થાય તે હેતુસર રેલ્વે ટ્રેડ અને ઈન્ડસ્ટ્રી, પોર્ટ, શીપીંગ, ટ્રાન્સપોર્ટથી જોડાયેલા તેમજ અન્ય સામાજિક સંગઠનોની સાથે રેલ્વે અધિકારીઓને આવકારતો સંવાદ સેતુ કાર્યક્રમ ચેમ્બર ભવન, ગાંધીધામ ખાતે યોજાયો હતો.

કાર્યક્રમની શરૂઆતમાં ગાંધીધામ ચેમ્બર પ્રમુખ તેજ કાનગડે ઉપસ્થિત સર્વેને ઓરિસ્સાના બાલાસોર ખાતે સર્જાયેલી દુઃખદ ઘટનામાં જે યાત્રીઓએ પ્રાણ ગુમાવ્યા છે, તેમને શ્રધ્ધા-સુમન અર્પવા પ્રાર્થના અને મૌન ધારણ કરવાની અપીલ કરી હતી. તેમજ ઘાયલ છે તે ઝડપથી સ્વસ્થ થાય, તેવી શુભકામના વ્યક્ત કરાઈ હતી. ત્યારબાદ ચાર માસ અગાઉ ભાવનગરથી નિયુક્તિ પામેલ ગાંધીધામના આસીસ્ટન્ટ રેલ્વે મેનેજર આશિષ ધનીઆને આવકારતાં કાનગડે જણાવ્યું હતું કે, કચ્છ, સૌરાષ્ટ્ર અને ગુજરાતની મળીને ૧૬૦૦ કિ.મી. લાંબી સમુદ્રી તટરેખા, પશ્ચિમ કચ્છના પ્રવેશદ્વાર સમા કચ્છના બે મહાબંદર અને તેનાથી જોડાયેલા વ્યાપારને કારણે પશ્ચિમ રેલ્વેના અમદાવાદ ડીવીઝનનો ૬૦ ટકા વ્યાપાર અહિંથી જનરેટ થતો હોઈ ઈન્ડસ્ટ્રીયલ હબ તથા આર્થિક રાજધાની ગણાય છે. આ વિસ્તાર ઉત્તર તથા દક્ષિણ ભારતને જોડતી પેસેન્જર ટ્રેનો

તેમજ ગુડ્સ ટ્રેનો, ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર તથા આધુનિક સુવિધાઓ અંગે છે. જોકે રેલ્વેએ ઘણું કાર્ય હાથ ધર્યું હોઈ માંડવી, નલિયા કે ધોળાવીરા, રાપર સુધીની રેલ્વે કનેક્ટીવિટી વધારવા પર પણ ભાર મૂકાયો હતો.

ચેમ્બરના મંત્રી મહેશ તિર્થાણીએ આ અંગે રેલ્વે તંત્રને બિરદાવતા કચ્છમાં હાલે તુણા બંદરે ડી.પી.વર્લ્ડ જેવી કંપનીએ પ્રવેશ કરતાં હજુ પણ દિન-પ્રતિદિન જરૂરિયાત મુજબ રેલ્વે સુવિધાઓ વધારવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું પડશે. તેમ જણાવી રેલ્વેનું ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ફક્ત રેલ્વે લાઈન સુધી જ સીમિત ના હોઈ આધુનિક સુવિધા સાથેના સ્ટેશનનું નિર્માણ, ભૂમિ સંપાદન અને દરેક પ્રકારના ડીજીટલ ઉપકરણોની સુવિધાઓ પણ જરૂરી ગણાવી યાત્રી પ્રબંધન, માલ પરિવહન અને અ-ખાવ પર પણ ભાર મૂક્યો હતો.

સન્માન અને આવકારના પ્રતિભાવમાં ગાંધીધામ એ.આર.એમ. આરિપ ધનીયાએ જણાવ્યું હતું કે, અહિં ચાર્જ મેળવ્યાના પ્રથમ દિવસથી જ વ્યસ્તતા વચ્ચે કાર્ય કરવું પડે, તેટલો વ્યાપાર હોઈ તેને પડકાર સમાન ગણાવી, સહકારની અપેક્ષાએ મુળભૂત જરૂરિયાત પર વધુ ફોકસ કર્યું છે. તો નલીયા બ્રોડગેજનું કાર્ય, ભુજમાં વધારાની પીટલાઈન, ડબલ લેન, આર.ઓ.બી., ઈલેક્ટ્રીફીકેશનનું કાર્ય ગતિમાં હોવાનું જણાવી સિમેન્ટ, માઈન્સ, સોલ્ટ, ફર્ટિલાઈઝર, કોલ કે ઓઈલ ઈન્ડસ્ટ્રી સાથે સંકળાયેલા સહુ સાથે બેલેન્સ જાળવી કાર્ય આગળ ધપાવશું, તેમજ હજુ પણ ગાંધીધામ રેલ્વેને આગળ લઈ જવાની ખાતરી ઉચ્ચારી ઈને સંભવિત વ્યવસાયિક વિકાસનો વિસ્તાર ગણાવ્યો હતો. વધુમાં લાઈનની ઉપલબ્ધતા અનુસાર સ્પેશિયલ પેસેન્જર ટ્રેનોને કાયમીમાં પરિવર્તિત કરવા અંગે રેલ્વે બોર્ડ સમક્ષ રજુઆત કરવાની હેયાધારણા આપી હતી.

જીવદયા ક્ષેત્રમાં કાર્યરત ઉદ્યોગો કચ્છમાં અનુદાન ફાળવે તેવી માંગ

કચ્છ જિલ્લામાં સ્થાપિત થઈને કમાણી કરતા ઉદ્યોગગૃહોએ પોતાની સામાજિક જવાબદારીના ભાગરૂપે જે સી.એસ.આર. ફંડ કાર્યક્ષેત્રના વિસ્તારમાં વાપરવાના હોય છે, તે હાલના સમયે જીવદયા ક્ષેત્રે વાપરી સામાજિક ઉત્તરદાયિત્વ નિભાવે તે જરૂરી છે. આ અંગે અજરામર ટ્રસ્ટના મંત્રી મયુરભાઈ બોરિયાએ જણાવ્યું હતું કે, કુદરતી આપત્તિના સમયે અથવા તંત્ર દ્વારા જરૂરિયાત ઊભી થાય ત્યારે કચ્છમાં કાર્યરત ઉદ્યોગો સામાજિક ઉત્તરદાયિત્વ નિભાવી કાર્યક્ષેત્ર વિસ્તારમાં જન સુવિધા અર્થે માળખાકીય આનુષંગિક જે કોઈ જરૂરિયાત હોય તે માટે યોગદાન આપી સમાજના ઉત્થાનમાં ભાગીદારી નિભાવી સરાહનીય કામગીરી કરતા હોય છે. ઘણા ઉદ્યોગો હજુ આ બાબતે સજાગ નથી તે જાગૃતિ બને તે જરૂરી છે. ગૌવંશ અને પશુધન એ કચ્છ જિલ્લાની અમૂલ્ય સંપદા છે, ત્યારે આ પણ એક સામાજિક જવાબદારી છે, તેના ભાગરૂપે હવે ઉદ્યોગગૃહો જીવદયા ક્ષેત્રે ફંડ ફાળવે અને ગૌવંશ સહિતના પશુધનને નિભાવવામાં સહયોગી બને તે જરૂરી છે. રાજ્ય સરકાર પશુ દીઠ રૂ. ૩૦ સબસીડી આપી રહી છે, પરંતુ તેમાં ઘણીવાર અનુદાન આપવામાં વિલંબ થતાં સંસ્થાઓને મુશ્કેલી ઊભી થાય છે.

માટુંગા બોર્ડિંગમાં શ્રી ક.વિ.ઓ. કેન્દ્રીય મધ્યસ્થી સમિતિનું ૨૨મું પરિચય મિલન યોજાયું

માટુંગા બોર્ડિંગમાં શ્રી ક.વિ.ઓ. કેન્દ્રીય મધ્યસ્થી સમિતિ દ્વારા ૨૨મો પરિચય મિલન સમારંભ રવિવારે આયોજિત કરાયો હતો, જેમાં સારી સંખ્યામાં ગ્રેજ્યુએટ અને પોસ્ટ

ગ્રેજ્યુએટ યુવક-યુવતીઓએ તેમના વડીલો સાથે ભાગ લીધો હતો.

સૌ પ્રથમ તરલાબેન જયંત છેડાએ સ્વાગત પ્રવચન કરી સંસ્થાકીય પ્રવૃત્તિની માહિતી આપી હતી. સંચાલન મંત્રી મધુબેન લાલન તથા કન્વીનર સુરેખા ગોગારીએ કર્યું હતું. મિત્તલ પરાગ સાલિયા એક જાણીતા સાયકોલોજિસ્ટ અને ગેમ થેરાપિસ્ટ દ્વારા લગ્ન ઉત્સુક ઉમેદવારોને અવનવી ગેમ સાથે પાત્ર પસંદગીની સમજણ તેમજ લગ્ન વિશેની રસપ્રદ માહિતી આપવામાં આવી હતી.

પરિચય મિલનના શરૂઆતના તબક્કાથી જ મધ્યસ્થી સમિતિને બોરીવલી ક.વિ.ઓ. જૈન મહાજન, કાંદિવલી ક.વિ.ઓ. જૈન મહાજન, બોરીવલી કાંદિવલી સોશિયલ ફોરમ, મલાડ કચ્છી જૈન ફાઉન્ડેશન તેમજ ગોરેગામ ક.વિ.ઓ. જૈન પ્રગતિ મંડળે સહભાગી બની સેવા આપી છે. ક.વિ.ઓ. કેન્દ્રીય મધ્યસ્થી સમિતિનું નિર્માણ દેરાવાસી જૈન મહાજન, સ્થાનકવાસી જૈન મહાજન, ક.વિ.ઓ. સેવા સમાજ દ્વારા કરાયું છે. મંત્રી જીતેન્દ્રભાઈ ગોગારીએ આભારવિધિ કરી હતી.

મધ્યસ્થી સમિતિ દ્વારા અવારનવાર ગ્રેજ્યુએટ, પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ, અંડર ગ્રેજ્યુએટ, છૂટાછેડાવાળા, વિધવા, વિધુર તથા દિવ્યાંગજનો માટે પરિચય મિલન યોજાતા રહે છે. આ સંસ્થામાં લગ્નજીવન અણબનાવ નિવારણ સમિતિ, કૌટુંબિક માલ-મિલકત અણબનાવ નિવારણ સમિતિ જેના માધ્યમ દ્વારા પતિ-પત્ની વચ્ચેના કે પરિવાર વચ્ચેના વિખવાદોનું શાંતિપૂર્ણ નિવારણ કરવામાં આવે છે. રાઈટ ચોઈસ સમિતિ જેમાં લગ્નલાયક ઉમેદવારોને યોગ્ય પાત્રની પસંદગી કરવામાં તેમજ વેબસાઈટ સમિતિ દ્વારા ઉમેદવારોના નામની નોંધણી કરવામાં આવે છે. આવા સમાજલક્ષી કાર્યોમાં મધ્યસ્થી સમિતિના સભ્યો નિઃસ્વાર્થ સેવા આપે છે. *

Ramesh P. Shah
M. : 9321414680

Sagar R. Shah
M. : 9833184943

Shree Mamal Novelty

Mfg, of Hairpins & Hair Accossoiles

A-15, Bhatiya Estate, Ganesh Nagar, Opp. Garuda Petrol Pump, Kandivali (West),
Mumbai-400 067. Maharashtra (India) - E-mail : gapu.saga@gmail.com

since 1975

MANSI textiles

Specialise in :

Fabric For girl's dresses, infant wear,
women's night wear and men's shirting

101, Kumar Fun'n'shop, 1st Floor, Old Hindmata Theatre,
Dr Ambrdkar Rd . Dadar East , Mumbai 400014

TEL : 02224114329 / 02224136151
Harakhchand Gangar : 9820032030
Kirti (Ravi) Gangar : 9967768833

MILAN textiles

Specialise in :

Exclusive Fancy shirting Fabric

21, Saraswati Gally, New Hindmata Cloth Market, Tata
Mill Compound, Dadar East, Mumbai 400014

TEL : 02224112352 , 02224113032
Nemchand Gangar : 9821097336

APNA textiles

Specialise in :

Fancy shirting fabric

22 , Saraswati Gally, New Hindmata Cloth Market,
Tata Mill Compound, Dadar East, Mumbai 400014

TEL : 02224120734
Vinod Gangar : 9321162013
Hasmukh Gada : 9320031226

Sankalp SYNTHETICS

Specialise in :

Exclusive shirting fabric

37, Kesharbaug , Dr. B. J Devrukhkar Marg, Opposite Progressive
Co-op Bank, Hindmata, Dadar East, Mumbai 400014

TEL: 02224131661
Shivji Shah : 9820001312 | Sailesh Shah : 9821016559
Mayur Shah : 9820790587

MAYKA Lifestyle

Specialise in :

Casual wear fabrics For men and women

37/38 , Kewal Industrial Estate, Ground Floor,
Senapati Bapat Marg, Lower PareL, Mumbai 400013

TEL : 02249556666
Amit Gangar : 9819901234 | Hardik Gangar : 9819577677
Mayank Gangar : 9820550015

MAYKA SYNTEX

Specialise in :

100% Cotton shirting garment fabric supplier,
smart formals and clubwear shirting fabric

52, Kewal Industrial Estate, Ground Flr,
Senapati Bapat Marg, Lower PareL, Mumbai-400013

TEL : 02262495555
Jayanti Gangar : 9224500000 | Samay Gangar : 9819032325
Nirav Gangar : 9773296976 | Nilsh Shah : 9820790572

With best compliments

मानुश्री लक्ष्मीबेन भीमजु कानजु गंगर परिवार - चुन्डी

ONE STOP SOLUTION FOR ALL YOUR INTERIOR NEEDS

Choose from over 2 lakh products & 40 International brands spread across 1 lakh sq. ft. of display area

► Uro Veneer World

Exclusive Veneers
Designer Laminates
Plywood
Alabaster & MDF
Designer Charcoal Panels & Acrylam

Mysore Road RV Road
9880589240 9902348240

► Wood & Mouldings

Wooden Flooring
Exterior Cladding
Decking
Wallpaper
Dupont Corian
Door

Mysore Road RV Road
9880589246 8105921000

► Gala Furniture World

Luxury Sofas
Dining Tables
Living Collection
Recliners
Artefacts & Carpets

Mysore Road RV Road
9900710000 9980156197

► Bath World

Flooring Tiles
Wall Tiles
CP Fittings
Sanitaryware
Faucets
Kitchen Sinks

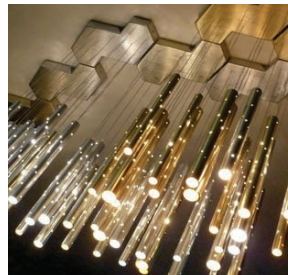
Mysore Road
9880520000

► Gala Stone World Stone World

Odyssey carvings
Flex stone cladding
Orvi stone surfaces
Stone metal fusion
Natural stone cladding, Stone décor

Mysore Road RV Road
9036456788 9632811911

► Euro Lighting World

Decorative Light Fixtures
Designer Ceiling Fans

Mysore Road
9945446666

► Gala Curtain World Drapes World

Curtains
Blinds
Upholstery
Mattress
Home Linen & Accessories

Mysore Road RV Road
9036839449 9844431901

► Gala Hardware World

Designer Hardware
Cabinet Handles & Locks
SS Railings
Bathroom Accessories
Glass Fittings

Mysore Road RV Road
9845565779 9945163360

► Mahaveer Corporation (India)

Aluminum Composite Panels
Interior & Exterior Grade

Mysore Road
9739300015

► Gala Kitchen World Hafele & Blum Design Studio

Kitchen & Wardrobe Accessories
Appliances
Hobs & Chimneys
Sliding Fittings

Mysore Road RV Road
9945163360 7829773850

www.galagroup.in

info@galagroup.in

customer care: 080 26749845

Anchor
Toothpaste

INDIA'S BEST BRAND
Awarded and accepted by The Economic Times
(The Times Group) for 2019

4

અઠવાડિયામાં
કેવિટીઝ રોકવામાં
સહાય કરે છે* !!

NEW!

Anchor
TOOTHPASTE WITH
HAP

અન્ય ટૂથપેસ્ટથી તદ્દન અલગ

— હેપ — એટલે શું?

RECOMMENDED BY DENTISTS

હેપ, અથવા હાયડ્રોક્સીએપાટાઇટ વધુ જાણીતું કેલ્શિયમ છે અને કુદરતી રીતે ઉદ્ભવતા કિંમતી ખનિજનું સ્વરૂપ છે.

પોલાણ (કેવિટીઝ) કઈ રીતે તૈયાર થાય છે?

આપણી ખાવાની અદતોથી કે વડીઝ તૈયાર થાય છે. એમની માઇક્રોસ્કોપિક રીતે એટલે કે તમારા દાંતના એનામલ પર અતિશય નાનાં છિન્નેના રૂપમાં શરૂઆત થાય છે. અને જો સારવાર કરવામાં ન આવે તો, એ છિન્ને મોટાં થાય છે અને આખા દાંતમાં સડો થાય છે.

હેપના ફાયદા કયા છે?

હેપ ઘરાવતી ટૂથપેસ્ટનો ઉપયોગ કરવાથી કેવિટીના સમગ્રપૂર્વેના સ્વરૂપને ઘટાડવામાં સહાય થાય છે જેનાથી સમગ્ર મોઢાની (ઓરલ) બહેતર સ્વાસ્થ્યપ્રદતા રહે છે. આ દાંતના એનામલની ઉપલી સપાટી તથા નીચલી સપાટીમાંની માઇક્રોસ્કોપિક ખામીઓને ઠીક (રિપેર) કરે છે, એનામલની એની મૂળ ખનિજ ઘનતામાં જાળવણી કરે છે અને દાંતોના સડાની શરૂઆત, પ્રારંભિક સડાને ઠીક કરે છે. આ જાળવણીથી એનામલ એના મૂળ ગુણધર્મો ફરીથી પ્રાપ્ત કરે છે. એચએપી આધારિત ટૂથપેસ્ટમાં રહેલી ભરવાની અસર (ફિલિંગ એક્શન) એ સંવેદનશીલતાની સામે તમારું શ્રેષ્ઠ દર્દીકાલીન સંરક્ષણ છે. કુદરતી રીતે પ્લાક દૂર કરવામાં અને દાંતને કુદરતી રીતે સફેદ કરવામાં આ ફાયદાકારક છે. તમે હેપ વિશે www.anchorglobal.net પર વાંચી શકો છો.

ટોક્સો મેડિકલ એન્ડ ડેન્ટલ યુનિવર્સિટી અને જિંકુ ડેન્ટલ યુનિવર્સિટી દ્વારા કરવામાં આવેલ સંયુક્ત અભ્યાસ બતાવે છે, જે બાળકો નોન- હાયડ્રોક્સીએપાટાઇટ નિયંત્રણની સરખામણીમાં હાયડ્રોક્સીએપાટાઇટ આધારિત ટૂથપેસ્ટથી એમના દાંત દરરોજ બ્રશ કરે છે એવાં બાળકોમાં નવા સડામાં મહત્વપૂર્ણ ઘટાડો દર્શાવે છે.

આ ટૂથપેસ્ટ માત્ર કેવિટીને નથી અટકાવતી પરંતુ સમગ્ર દાંતની સ્વાસ્થ્યપ્રદતા માટેની શ્રેષ્ઠ ટૂથપેસ્ટમાંથી એક છે

Clinically tested at Universta' Degli Studi Di Pavia, Italy
and at Dr. D. Y. Patil Dental College & Hospital, Pune.

* 4 અઠવાડિયાં સુધી દિવસમાં બે વાર બ્રશ કરવા પર, યુનિવર્સિટા ડેગલી સ્ટુડી ડી પાવિઆ, ઇટાલી અને ડૉ. ડી.યુ.પાટિલ ડેન્ટલ કોલેજ અને હોસ્પિટલ, પુણે દ્વારા આયોજિત ક્લિનિકલ પરીક્ષણના આધાર પર. ** એન્કર દ્વારા કરવામાં આવેલા ક્લિનિકલ ટેસ્ટ મુજબ, Anchor Advanced Cavity Protection with HAP નો સેન્ટિફિકેટિવ ઓટી કરવા પર નિર્ણાયક પ્રભાવ હતો જે રિનરસાઇઝેશન પ્રક્રિયાના સીધીસીધા પરિણામ હતો. * HAP કેલ્શિયમ હાયડ્રોક્સીએપાટાઇટના સંદર્ભમાં છે.

વધુ જાણવા, મુલાકાત લો www.anchorhap.com

Hydroxyapatite Calcium

— HAP —

ટૂથપેસ્ટ આ રીતે કામ કરે છે

HAP ટૂથપેસ્ટનો ઉપયોગ ન કરતા પહેલાં

ખાવા-પીવાની આદતને લીધે સૂક્ષ્મ છીન્ને તૈયાર થાય છે.

આ છીન્નેની સારવાર કરવામાં ન આવે તો કેવિટીઝ થઈ શકે છે.

HAP ટૂથપેસ્ટનો ઉપયોગ કર્યા પછી

HAP સૂક્ષ્મ માઇક્રોસ્કોપિક છીન્ને પૂરી દે છે.

સંરક્ષાત્મક આવરણ તૈયાર કરી કેવિટીઝ રોકવામાં મદદ કરે છે.

Anchor

કરોડો લોકોનો અતૂટ વિશ્વાસ

Internationally recognised Oral Health Foundation, London UK has approved & accepted Anchor Toothpaste as a useful aid for good dental health care

**ZERO
DEFECT
CHOICE**

Complete Range of Pipes and Fittings

Plumbing | Sewerage | Drainage | Agriculture | Borewell | Industrial

Toll Free: **1800 267 7555** | www.princepipes.com |

© 2020 Lubrizol Advanced Materials, Inc., all rights reserved. FlowGuard® Plus mark is the property of Lubrizol Advanced Materials. Lubrizol Advanced Materials is a Berkshire Hathaway company. | *No.1 by the length of pipes installed.

માલિક, તંત્રી, મુદ્રક અને પ્રકાશક : ભવાનજી રામજી ગાલા, મુદ્રણ પ્રકાશન સ્થળ : રચના પ્રિન્ટર્સ
૩૩૨, સર્વોદય કોમ. સેન્ટર, સલાપસ રોડ, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૦૧. ફોન : ૨૫૫૦૪૪૮૧